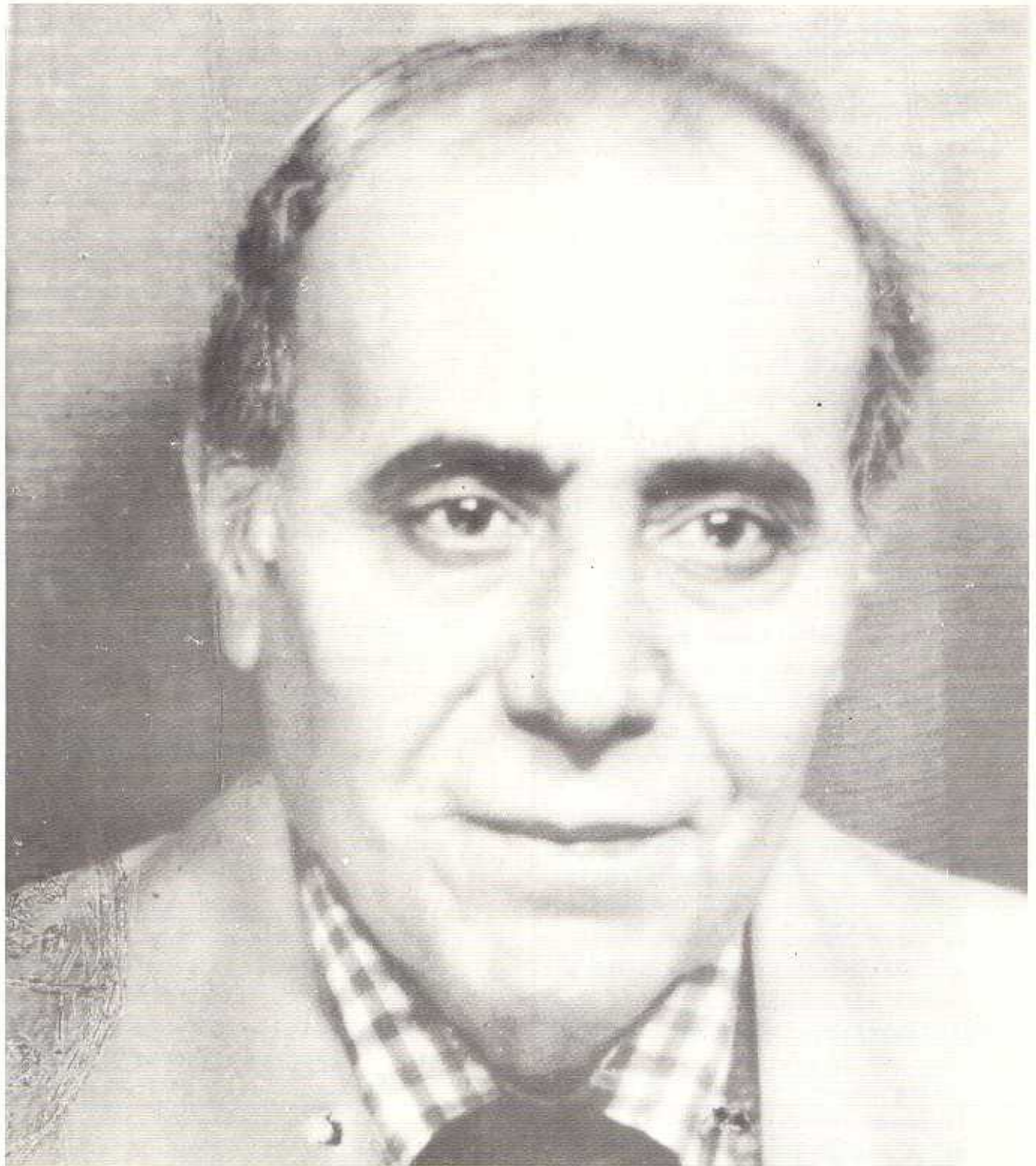

پیشہ نگار

گوفارنگی رامیاری و پرورشگیری بیه راگه یاندنی ناوه ندی ی پارقی دیوکوانی گه لی کوردستان ده ری ده کات

ژماره (۴) سالی د ووهم کانوونی یه کم ۱۹۸۳

نوری شاوه یسی نه مر - نیوسه ده خه بات

له م ژماره يه را

بومه قال نوری شاهویس

نامانج

لاپهړه بابمت

له کاتیتکا که و مرد مکان هیشتا تینوون
وهرزمرکان به تاواتی رنگی پهله

خیم و خمو و خنجان د مجوون
له کاتیتکا دلان کهن و د مروون خاموش
بو چرمیهک یا لرمیهک . . . پاره کیمیهک
د مکره نین و شمیدا و پسرش
له کاتیتکا چیاکانت . . . بنارکانانت
سمرتاسری رمنجد مرانی نهشتانانت
له کاتیتکا هسوو هاوهری و همظالانت

د میانوستی

و مکو پیشهنگ . . . د میانوستی

و مکو رابسر . . . د میانوستی

و مکو و چیرا

و هک پش کاروان بو ری سی سخت و د ووری خصبات
د میانوستی . . . تو جیتپهشتن
تو جیتپهشتن . . . به لام شهوان
هرگز یادت له یاد ناکمن
پنگا و بهرت بزر ناکمن

بهاریان دا

په میانیان دا

بهرمداری تپکوشانانت

کپلکه ی رنجی

سی مکان و

چلمکان و

پنجاکان و

شصتکان و

حفظکان و

هشتکان

په پهنه بمر

لهوسا بو خوت له ولاتی قارمانی و کول نعدان دا
به ناسمانی کوردستانی سوشیالیستی و په کترن دا
هتا هتا . . . بد رهوشی وه

I	خهباتگیر نوری شاهویس پیشهنگی رپیازی نهشتمانی	
2	راست و پیشکه و تنخوازی نگور چووهریزی نمره کانهوه . راهپورتی په یامنیری پیشهنگ	
4	رسوا بوونی چند به کیراویکی رژیم خپنمزی عیراق له سوید .	
6	له بیره وهریه کانم - نوری شاهویس .	
10	ریگای نازادی - باوکی نالان .	
12	مسئله ی کورد و مافی میللستان بودیا ریکردنی چاره نووسی خویان - نووسینی حمو .	
17	کورد له شهفغانستان .	
18	تیهپروونی بیست سال بفسر شورشی یهمنی دا .	
22	شورشی شوکتیهر و بزوتنهوه ی نازاد یخوازی گه لان .	
25	گیشه ی گلی تامیل نموونه کی زیند ووی کیشه نهته وایه تیه گانه له ولاته تازه بیکه شتوه کان دا .	
30	هیرشی نیمه پریالیزمی شمیرکی بوسه گرینا دا .	
31	پارتی پیشره و ریکخستنی پولایی هوشیار .	
33	د هوری هویه کانی روشن بیری له خباتی گلی کورد دا .	
34	بیرو باوهری نهشتانپهروهری له فولکلورو نعد می کوردی دا - قهقاتی کورد و	
39	روشن بیری کوردی له یه کیتی سوفیه ت .	
40	شیر - تم - وهرزیر .	
	روزیک دیتن کرمانج	
42	منالانی جن - مارگریت کان	
43	LI GEL KWENDEWARAN	
44	HUZAN	
46	BIJIT AŞTI	
47	RULÊ EGEREN ROŞENBÎRÎ	
48	BANGEWAZIYEK JI ENÎSTÎTOYA PARÎS	
52	ŞERÊ ÎRAN Û ÎRAQ , ŞERÊN DÎN	
	LÎ KURDISTANÊ .	
55	BEYANNAMA DAWIYA CIVINA	
	KOMITA NAVÎNÎ YA PARTA ME .	

هه با تگير نوري شارهيس بيتهنگي ريبازي نيشتماني پاست و پيشكه وتنخوازي نهگور جهوه پييزي نه سرهكان

پارتى ديموكراتى گهلى كوردستان سهر خوڤشى دهكات له لايهنگران و
جهماوهرو پيشمهگرهكانى وله بزووتنهوى تازاد يخوازي كوردى و بزووتنهوى
نيشتماني عيراق و جهماوهرى گهلى عيراقمان به كورد و عهرمب و كهبايتيه
گانهوه بمبوتهى كوچى دوايى شههيدى خبا تگير نوري شارهيس همدامى
مهكتمبى سياسى پارتيمان و يمكئ له سهر كرده دامه زوتنهكانى و تالايمكى
بهرز و بلندي بزووتنهوى گهله خبا تگير مهكان ، كه دوتنى كوچى دوايى
كرد له ليقر پهل له بهر يتانيا .

نورى شارهيس بيتهستى به پي ناساندن نييه ، به لام نم بوتهيه
بيتهستى به چمند تاورد انهويهك هميه بو ميژوو خبايتى نم پالموانه
نمروه هيتانهوه يادى همدئ له يادگار نمهرهكانى .

نورى شارهيس سالى 1922 هاتوتنه دنياوه ، له تاميژى خيرا نيكسى
نيشتمان بهروهرى بهنايانگ له شارى سلعمانى بهر ورده بووه و له
بارود خوڤى داگير كراوى وولانه كهكان دا له لايهن بهر يتانيا و شوڤرشى
گهله كهكان به سهر كردايمتى شيخ محمودى حفيد دزى شم
داگير كردنه كهوره بووه .

هه رله مندالى يهوه چوته ناو گه رمه كورچى چالاكى سياسى يهوه ،
به چوتيك كه بهشدارى كردوو له دامه زاندين و سهر كردايمتى كردنى
كومطلى تازادى كورد سالى 1935 ، كومطلى داركه سالى 1938 ،
كومطلى هياوا سالى 1939 ، پارتى شوڤرش و پارتى ريزگارى له
كوتايى جهنگى جيهانى دووم . خوڤى و خوالخوڤش بووه صدق
شارهيسى باوكسى تا مدهى كوتگره دامه زاندينى پارتى ديموكراتى
كوردستان بوون له 16 / تاب / 1946 ، له نم پارتى يه نوڤ يه دا
هلبه زيردا به همدامى كوميتيى ناو مندئ و له پاشان دا بووينه
همدومى مه كتهسى سياسى .

وهك همدان يارى (اشغال) له زوريه شارو قهزكانى عيراق
كارى كردوهو شان به شانى كارى همدان يارى بهرد هوام بووه له چالاكيه
خبا تگير مهكان دا .

پاش شوڤرشى چوارد هى كه لاوتري نم هلبه زيردا به چيكرى سهرؤكى
نيقابيه همدان يارنى عيراق ، ههروهها به همدامى هنجوومه همدامى
ناشتى عيراقى كه تا دوا رويى زيانى لهم هنجوومه همدامى به همدامى
مايهوه ، كاتئ تاكرى شوڤرشى هيلولولى نيشتمانى هلمگير ســا
پالموانى شه هيد پوروى كرده چياكان ههر چمند كه تهن روستى باش
نه بووه به هوڤى شووش بوون به نه خوڤشى دل . به هموو توانا وه
بهشدارى شوڤرشى كرد و بي ووچان خه باتى ده كرد له پيناوى ريبازه
نيشتمانى يهكوى و قولكرد نهوه ريبازى پيشكه وتنخوازي له ناوى دا
ههرهوها خبايتى ده كرد دزى لايهن و هيژه كوته پهرستى و راستهروه
ناوخهيمكان و دزى لايهن و هيژه كونه پهرستى يه بيانى و ئيمه رايهكان بو

ناو كاروبارى شوڤرشى و به هوڤى شههوه زور ژان و تازارى بينيهوه .
سالى 1970 له همدامى ريكهوتنه نامهكوى 11 / تازار كرا به
وهزيرى اشغال و بووه به همدامى ليژنهى ناشتى بو چاوديه رى
كردن و راپهراندنى ريكهوتنه نامهكه . سالى 1974 سه رله نوڤى
چوهوه ناو بهزي شوڤرشى كورد ههر چمند نيشتمارهكوى گه وه
كرا بووه بو ده گه وه كوى .

پاش 6 / تازارى / 1975 ي به دناو نم ووتنه بهمر خهى ووت :
(بيتهسته شهر بكمين و نه بين به شوڤريا خوڤى شاي ئيزان)
همهش له كوڤووتنه وهكوى كوميتيى ناو مندئ دا كه هرخان كرا بووه بو
ليكوليه نهوه له كارساته چاوه ريان كراوهكه .

له پايزى ههمان سال دا به بي دوودئى به بشدارى كرد له
دامه زاندينى سهر كردايمتى كاتى پارتى ديموكراتى كوردستان ، كه
به پيبارى دابوو دربه . تاريخكى و بي هياويى بدات و د ريوخ بدات به
خبات . نورى شارهيسى نمهر ده ورينكى بالاي هموو بو دانانسى
به رنامه نيشتمانى يه پيشكه وتنخوازيه بنم رهيتهكه يه نم سهر كردايمتى يهو
پاريزگارى لئى كردنى كه شهوش له كتبيى (پنگاى بزووتنهوى ريزگارى
كورد) دا خوڤى ده نوتنى .

كه بزووتنهوى پارتيمان ، پارتى ديموكراتى گهلى كوردستان ، ده ستى
بي كرد له سالى 1980 نم له پيژهكانى پيشهوهى نمو خبا تگير اندا بووه
كه داوايان ده كرد بو ديژه دان به خبات و دامه زاندينى پارتىكى
ديموكراتى شوڤرشگير له سهر شيوازيكى نوڤى و له پيناوى نم پنگايه دا
قوربانى به هموو شتياك دا .

سه رهراى تهن روستى يه بهر ممترسى يهكوى ، كه ناوى پيشكمش كرا بووه
هلبه زاندين بووه سهر كردايمتى پارتيمان له كوتگره دامه زاندينى پهمندى
كرد و همستا و ووتى (نيمه ششم پارتى يه كه بهشدارى دهكم له
دامه زاندينى دا ، ههركاتى ههر يهكتئ لهو پارتيان لايان دابى
له ريبازى نيشتمانى و پيشكه وتنخوازي ههرگيز دوودل نمبوم له
بهشدار بوون له تيك داتيان دا) .

كه پارتيمان چوهوه بهزي بهرهى نيشتمانى نيمه وايمتى ديموكراتى يهوه ،
خبا تگير نوري شارهيس بووه به همدامى سهر كردايمتى سياسى يهوه .
پيشهنگى ريبازى نيشتمانى راستگوز و ريبازى پيشكه وتنخوازي ، له
پارتى يهكوى دا ، پارتى ديموكراتى گهلى كوردستان ، شوڤشى راسته قينهى
خوڤى ديژهوه ، به قولئى و به ووردى له بهرنامهى پارتى كوئى يهوه كه
به ريتى يه له (چيكرى شوڤرشگير له بزووتنهوى تازاد يخوازي كوردى دا)
چى به پيويست زانى دستكارى كرد ، پارتى و ريباز و پوهتهكه له گهله
بهر و تاوانه كانى ردا دهكونجا و خوڤى به تهاوى گونجا بووه له گهله
هههالهكانى دا له سهر كردايمتى پارتى دا ، به چالاكيهوه بهشدارى

د مکرد له کۆبوونه وەکانی کۆمیتە ئاوەندی و مەکتەبی سیاسی دا ، —
هەمیشە ووتووێژ و بێریارەکانی بەرەو ڕووی پێشکەوتنخوازی واقیعی
راست و دروست دەبرد .

له سەر داخواری و بە هاندانی هەفالی له مەکتەبی سیاسی دا ، بەر
له سائیک بێرەو مەکانی تۆمار کرد له منالی یهوه تا هەلگیرساندنی
شۆرشێ ئهیلوولی ۱۹۶۱ ، که (گەل) و (پێشەنگ) دستیان کرد و
به بلا و کرد نهوهی . بێریار و بوو پاشه وهی ئه م سامانه خهباتگێڕه به نرخیه
بعم نزیکنه تۆمار بکات ، به لای مەرگ بواری نهدا بۆ کۆتایی هێتانیان
بعم ئه مرکه نیشتمانی یه .

دوا کاری خهباتگێڕی که به شداری تیدا کرد ، کۆبوونه وهی کۆمیتە
ئاوێندی پارێمان بوو له مانگی ئابی رابوورد و له گهڵ ئامادەبوونی
کۆنگرهی یهکتیتی خۆبند کاران و لاوانی کوردستان له ئه وروپا ، له و
کۆنگرهیه دا ووتاریکی خۆبند هوه دژی شهڕی برا کوزی و هه موو شیوه کانی
شهڕی ناوخوا و پێشستی یه کگرتنی لایه نه کانی بزوتنه وهی ئازاد یخوازی
کورد له گهڵ ڕۆششن له سەر پێتاریکی نیشتمانی پێشکەوتنخوازی دژ به
ئیمپریالیزم و ئه و هێزه کۆنه به رست و پزێمه دیکتاتوریانهی گه لسی
کوردمان ده چهوستینه وه .

کوچی دوابی خهباتگێڕ نوری شاههیس ، زیانیکی گه ره بوو به
پارێمان ، که هه رگیز به نایبته وه ، به نایبتهی له م کانه دا که
گه له کمان پێشستی به هه موو ده نکیکی خێر خواز و یه کگرتوو ههیه .
گه رچی دوتنی شه هید نوری شاههیس له به ر چاومان وون به
به لای بیرو پێتاریکی پێشکەوتنخوازی و گه له پوو ری خهباتگێڕی ئه و گه نزیکی
په نجا ساڵ ده بی نهمره و پێکا نه ک ته نها به بۆ خهباتگێڕانی پارێمان ،
به لکو بۆ سه رانه سهری خهباتگێڕانی که له ئازاد یخوازه کمان ڕووناک
ده کاته وه . خهباتگێڕی نهمر له گه ل هه موو پێشکەوتنخوازه که دا بوو له
پامباری و گه نه لگا و جیهانی فراوانی ده ور و به ری و دژی هه موو
شیوه کانی کۆنه به رستی بوو به بێ دو دلی یا چاوترساندن یه
حساب کردن بۆ ئه و گه رگرفته نی بعم بۆ نه مه وه دینه پێکای . به ڕوای
به مانی گه له که ی بوو بۆ دیار بکردنی چاره نووسی خو ی وه ک هه موو ئه و —

میللمانهی له سه ر ئه م ئه مستی به ده زین . له هه مان کاتێشدا له
دا واکارانی براهه تی راسته قینه ی کورد و عه رب و ها و کاری ئه ممانه ی
نیوان گه لان بوو . هه یچ کاتیک له پێتازه پێشکەوتنخوازه کانی لای نه دا
سه ره رای ئه و هه موو گۆرانه زۆرو به هێزانه ی له ژبانی خهباتگێڕی

د وور و د پزێ ئه ودا . د ووجاری بزوتنه وهی ئازاد یخوازی کورد و بزوتنه
وهی نیشتمانی عیراق بووه ، له گه ل هه یچ شه پۆلیکی دژ به بیرو با وه ره
پێشکەوتنخوازه که ی دا نه ڕۆششتوو ه چه ند شه پۆلیکی گه ره بووی و له
زێر پاله په ستوی هه ره شه مه ک دا بووی . خهباتگێڕی ئازا بوو

له مردن نه د ترسا ، له زێر گه ره مو ناله ی فرۆکه و بۆتبا باران کردن دا
تازایه تی ده بخشی به هه موو که سانی ده ور و پستی . له هه مان
کاتێشدا مۆفیککی ئاسایی و له خو بوورد وو بوو ، سوور بوو له سه ر
هه ستان به هه ر خه مته ی که له توانای دا بوا به . ڕونا که ی بوو پێکای
بۆ ڕۆشن د مکرد یه وه ، به نایبته ی له کاتی گه رو گه رت و نه هه مه تی دا
له توانامان دا نیه هه لپۆستیکی ئه و بیه ئه وه یادی خومان که نیاید ا

به هه له دا چووی . شه هیدی نهمر ژبانی شۆرش و خه بات و ئازارو
ئه شه که نه ی ده وره وولاتی به لاهه باشتر بوو تا دا و پزێ ژبانی له
هل که چ کردن بۆ پزێ فاشیزمی و خه پزێ ده سته لاتدار له به غدا
یاخوود ئه و پزێه دیکتاتوریانه ی پێشوو .

له دای خو ی نزیکی نیو سه ده ژبانی سیاسی خا وین و بێ گه ری
جی هێشت که به ره له به ره م و خه مته ی کردن و قوریانی دان .
ئهمه ر گه له پوریککی گه وره به بۆ خو ی و پارتی یه که ی و گه ل و بزوتنه وه
نیشتمانیه کمان .

دا و ئاواتی نوری شاههیس گه رانه وهی ته ره که ی بوو بۆ خاکی نیشتمان
ئه و خا که ی به ره وه ام به رگری لێ د مکرد و له پێتاریکی دا قوریانی ده دا
و هه میشه به ئاواتی یه وه بوو . پارێمان که خه ساری و ئازاری قوولی
خو ی د مده زبیری به بۆ نه ی کوچی دوابی خه باتگێڕی مهن نوری شاههیس
له هه مان کات دا په مان ده دات به جها وه ری گه له کمان بۆ د پزێه دان
به پزێه ی خه باتگێڕی بعم په ری ئاماد سی و پته ی و و ره به زری یه وه له
سه ر پێتاریکی سه ر کرد ه ی کوچ کرد وو و له به ز ڕۆششایی هه مگا و ه کانی و
له پێتاریکی ئامانج و ئا کاره نیشتمانی و دیموکراتی و مۆتایه تی ه کانی دا که
هه موو ژبانی خو ی بێ به خشی .

هه فاتی خو شه یست یادت ده کین ، له گه رو گه رت و ناخو شه یگان دا —
یادت ده کین ، له کاتی سه ره کوشن به سه ر چیا سه ر که شگان دا یادت —
ده کین .

سه ره زری بۆ شه هیدی نهمرمان نوری شاهه یسه رو
هه موو شه هیدانی بزوتنه وهی ئازاد یخوازی کورد و بزوتنه وهی
نیشتمانی عیراق و بزوتنه وه کانی ئازاد یخوازی جیهان .

بزی خه بات له پێتاریکی یه کگرتنی لایه نه کانی بزوتنه وهی —
ئازاد یخوازی کوردی و هێزه نیشتمانی عیراقیه کانی له سه ر
پێکای ڕوخاندنی فاشیزمی و دامه زراندنی پزێه یکی نیشتمانی
دیموکراتی و گه یشتنی گه لی کوردمان به دافه نه مه وایه تی —
ره واکانی .

بزی براهه تی کورد و عه رب ، بزی ها و کاری نیوان
که لان له پێتاریکی ئاشتی و ئازادی و سۆشالیستی و
له دژی ئیمپریالیزم و کۆنه به رستی و زایو نی — زم و
هه موو شیوه کانی به گه ز به رستی .

مه کته بی سیاسی ۱۹۸۳ / ۱۱ / ۱۶
پارتی دیموکراتی گه لی کوردستان

رژيمی فاشيزمی عيراق

خويني روله کافي گله که مان ده هژوی

قادسيه ويرانکاری بيی نايه سالی چوارمی و جمعک هيشتا همر بورد هوماه، رژود وای رژویش همزانی ترد مبه قوچی قورانی به کوزران و بریند اربون و دیل بوونهوه، نوموش بیجکله کمو کارسات و ویرانیا نهی بصر نابوری عیراقدا هاتون، که نوموش بونه هوی کزیوونی تعوادی ارایي رژیم، رژویش همول دمدات له رنکای پروتکرد نهوه ونا چارکردنی دانیشتون نهوه پر بکا نهوه بسمندی پارو رژو لئی یان. و له خوار نوموش چمند هموالینکی بارود وخی سیاسی و نابوری نا همواری عیراق له رژو سایی رژیمی فاشی و به هوی جمعک هیشتا نکهی:

- ۱- کثیرا نهوهی ۳۰٪ موچی مانگانهی فرمانبر و کزیکاره رسمی و نیمچه رسمیگان له سواری هاتوچو و خاوهن پیشمو د وگان بعم شیوعی لئی یان د سیمندی:
- ۱- خاون نژو سبیله گهورهگان ۱/۳۰۰ دینار
- ۲- عمار و بهقال (وهکو پیشمکی) ۵۰ دینار
- ۳- کوتال فروش و پیشه سازان ۲۵۰ دینار
- ۴- بهلام د مولمندان نهوا به بیی سمرایمان له بانک و زووری بازرگانی نهوا پاران د یاری د مکرین که میری د میهنت لئی یان بسمنیته د وای نهوهی نا و نشان و ژماره میمکانیان و مرد مکر به کتوبر خیان د مکن به مالکانیان و بیی نهوا پارموزیرمان بی د ملین که د میان هونت، خو نکهمر نهوا نمش نهوا پارمه له کاتی د یاری کرا و ناماده نکهمن نهوا چاره نووسیان ناشکرا به.
- ۵- سمر ف نکردنی نومه رتایمی نیی کزیکاران و ناچار کردنیان بؤ کارکردن له رژوانی هینی دا بیی پاره.
- ۶- راگماندنی موختاری گوند مکن بؤ کوکرد نهوهی پارو رژو له خعلکی گوند مکن بعم شیوعی: نهوا نهی که هموارن ۲۵ دینار و پارچمیک رژو، د مولمندان ۵۰ دینار لکفل چمند پارچمیک رژو، بوزوگانگی گوند پیش لهوانهی نژو سبیلان همیه ۱۰۰ دینار لکفل چمند پارچمیک رژو.
- ۷- د مزگای پارتی د مهلاتدار بشی / التوجیه سیاسی / له شهینه سمرایمگان سمرایمگان ناکادار کرد ووه که د بیی همیه ک مسائلیک رژو بدات.
- ۸- قوتابیانی قوتابخانهگان ناکادار کراون که د بیی همیه مکیان دینار ریک بدات بؤ بیوستی جمعکی.
- ۹- باری گوزهرانی دانیشتون زور سخت بیوهه بمتایمی بؤ همزاهگان به هوی نهوا باجه زورانهی میری د میخاته سمریان له لایه کموه و له لایهکی ترهوه به هوی بهزیوونهوهی شیتا نهی نرخی خوارد ممتی و کمرسهی بیوست لهمانش چمند نومونمکن بؤ

نرخفکان له رژو سایی رژیمی سددام و قادسیه شوومعهی: کیلیهک گوشت سید دینارونیو، کیلیهک پرتقال دینارو رویمیک، پیازی ووشک ۷۰۰ فلس، نعامته ۵۰۰ فلس، سید دینارو رویمیک، خمصار دینارو رویمیک، همنا دینارو رویمیک، تری ۷۵۰ فلس، چا پیچ دینار، سیر د وود دینارونیو جگهری بعدا ۶۰۰ فلس، کارتونیک سایون (۲۲ دانه) همشت دینار، کیسهیک برنج (۵۰ کیلو) د وانزه دینار، تنهکمهیک رژو د وانزه دینار بهرملیک نوت له (۴) دینار هوه بووه به (۲۰)، نارد. به کیلو بصر همنا مانی خیزان د ابمش د مکریت و یهکی (۸) کیلو له مانگیک دا، همروهها چیمه نژو تنی له (۲۰) دینار بووه به (۸۰).

- ۳- د مکنی خانوو وهره، لعم بارمشمهوه رژیم نهوا فرمانبرو کزیکارانهی ناکادار کرد ووه که یان د بیی نهوا خانووانه بکرن که له میری یان و مکر توه یان جی بیه ییلن.
- ۴- داخستنی زور له قوتابخانه سمرتایی و ناومند یگان، به هوی کمی میلاک له نهجامی جمعک.
- ۵- له کارکوشنی کارگهان به هوی که می کزیکار و کمرسهی خا و، نوموش بووه هوی نزم بوونهوهی بهرهم و پشت بمتن به شمهکی دهرکی.
- ۶- گرتنی رولهکانی گلی عیراق له شهینه گشتی به کان و پاکیشانیان بوشمر، زوریش لهوانهی له مشردا کوزراون تمهانیان له (۱۵) سالان تیپهر نهوه.
- ۷- بلا وونهوهی بهرتیل و دست پیسی به لایه مزگا تاییمیکانی د دولت، وهکو نمش و پولیسو فرمانبره گهورهکانی رژیم.
- ۸- بلا وونهوهی بهرملایی و تیچوونی بارود وخی گشتی وولات، بهوش پاره وروت و تالانکاری و دست د ریژی کردنه سمر خعلکی بی تاوان بلا و بوتمه.
- ۹- بهکارهینانی زوهای نموت و کارما و گاز له دائیرهکانی میری قدمه کراه، نهوا له زورمکانی بهر پیوه مگان و نهمسرهکانی نمش د دولت نمش.
- ۱۰- له نمجامی شیفلاسی تعوادی ارایي رژیم دستی داومه فروشتنی هتیمکانی گواستنهوه و ثوتله سیاحیهگان و کارکه و خا که کشتوکانیهگان بؤ بواری تاییمتی (القطاع الخاص).
- ۱۱- و مکرگرتنی پارمی نهوا گولانهی شهید و سیاسیهکانیان بی کوشتوه له کس، و کاریان بهرامبر به کثیرا نهوهی لاشمکانیان بئیان.
- ۱۲- بهرزیوونهوهی نرخی هاتوچو له نیوان شاره کان وله نیوان گوند و قزاکان.

چالاکی یهکانی پارتیمان
له کورد ستانیشدا سمرهای بارود و خه ناخوشمکانی

شعری ناوخی نیوان کهرتکانی سمر کوره پانسی بهلام بهرگری کردنی رژیمی فاشی همر بورد هوماه، سمره رای نوموش که کوسیی زور د مخزیه رنکای خبانی پارتیمان، نهک نهوا به هوی کوشتن و برینی رژیمی فاشی، بهلکو به هوی نهوونی بهر می نیشتمانی و نهوا بارود و خه نا هموارانهی بالیان بصر پیوهوند یهکان کیشاوه له کورد ستان د ۰۱ بهلام لکفل نوموش دا رنکخرا و بیشمه رگهکانی پارتیمان به لئها توپی چالاکی یهکانی خویان به چسری له شار و گوند و مجمع و قوتابخانهگان د نهینن له رنکای بلا و کرد نهوهی نووسین و د روشمکانی پارتیمان له موسل و دهوک و شیخان و زاخووتا میدی و صلاح الدین و سمبیل و بغداد همروهها له گوند و سمرایمگان هیترا و جمعا وهرانی گله که کشمان زور به گهرمی و خوشی به وه پیشوازی لئ د مکن، نهوهی شایمی باسسه نهوهی که قوتابیانی قوتابخانهگان د موریشکی بالیان همیه له بلا و کرد نهوهی نووسین و بهلا فوکی پارتیمان، سمرهای توند و تیزی رژیم.

له لایهکی ترشمهوه همقاله جمعک وهرهکانی پارتیمان د میسلمینن که هیچ هیزیک ناتوانیت رنکای خبانی چهکد ارانیمان لئ بگریته له دزی رژیمی فاشی که نهوه بیو له شعری ۱۹۸۳/۸/۲۵ مفرزمیهکی پارتیمان چمند لوفتیکان له سمر رنکای نهوا رمایا ته دانا که کموتوته سه گوندی ناشاوه ی نریک سمرسهنگ یسمر به قزای نامیدی، رژو د وای نهوه نهوا لوفنا ته به کونفلیک سمرایم تهمینهوه و بیوه هوی کوشتی (۳) و بریند ارکردنی (۴) یتر، د وای نهوه ژماریهک له (القوات الخاصة) بعد م نهوا روودا ووه هاتن، بهلام لوفتیکانی تر له بی بیی نهوا تهمینهوه و بیوه هوی کوشتن و بریند ارکردنی ژماریهکیان، بئیه له ترسا به شیوعی کویترانه کموتته تهقه له کوند مکه و له د مور و پشت.

مفرزمیهکی چا ونترسی ترمان له ناوچهی سنچار له شعری ۱۹۸۳/۹/۵ مزلگای جاشی شععی و بارمگای موزممهی پارتی د مهلاتداریان له مجمععی قادسیه ناگریاران کرد و همبو جوهره چهکیکان بهکار هیتا همنا پروخا و ناگری تی بهریوو و بیوه هوی کوشتن و بریند ارکردنی ژماریهک لهو بهکری کیرا وانهی لهنا و بیوو، هینجا د مستجمعی همقالانمان کموتته بلا و کرد نهوهی بلا و کراوهکانی پارتیمان.

همر له ناوچهی سنچار مفرزمیهکی فارمانسی ترمان له شعری ۱۹۸۳/۹/۹ هیزیشیکان به نار، بی، جی و نارنجوک و چکی د مسرژ کرد و سمر مزلگای تری جاشی شععی و ناگریان تی بورد و د وای نهوه همقالانمان کموتته بلا و کرد نهوهی نووسین و بلا و کراوهی پارتیمان له ناوچهکه دا و مفرزمه د لیره کسان به سلامتی و سمری عری گراهیوه بؤ بنگمکی خوی.

پساو بوونی چهند به کری گیراویکی رژیم خونیتری عیراق له سوید

رژیمی شوفینی فاتی له عیراق همیشه به رد هوماه له به کارهیتانی همسو و ریگایهک بو د ژایتی کردن و سه کوستکردنی به رههستی (معاوضه) عیراقی به گشتی و به رههستی کوردی به شیوهیهکی له ناوخو و د مهوه دا ۰ بو نم مجبسته له روزه خوشهکانی دا، پاریمینی زور توانایهکی گهوهی به کارد مهینا بولیدانی ثم به رههستی به له همسو رویهکانی سیاسی و راکیاندن و جصاوهی و روشنبیری به همسو شیوهیهک هر له به پاره له خشتبردن (اغراوات) همتا د مکانه هر مرشه و دست د ریزی کردن و کوستن و کورد نهوهی زانیاری د مرهاری به رههستی و به رههستکاران و خیزانه - کانیان که له عیراق دا مان و له گهل به کری گرتنی خوفروش و چلنا و حوره عیراقی و بیانهکان ۰

بالهیزخانهکانی عیراق و د مزگا سیخوریهکان که له زیر پهردی د یهلوماسی دا کارد مکن و سه به بالهیزخانهکان، د موریکی بنهردی د مینن لسه کرد هوه سیخوریه روخینرانه، شهوش بیجگله "فرمانیره" گهوهکان له و مزارتهی د مهوهی عیراق نا له گهل نمند امانی (مخابرات) ای گشتی که به ناوی چهند کاریکی جوراوجور کارد مکن و هکسو پزیشک، بازرگان، بعلیند مر، نمند ازیار، ثم کارانش چ بهوهی ژن چ بهوهی پیا و چ کورد چ هر م بهچی د مهینیت، یان بهوهی شهوانی خویان و پیشان - د دهن که لمبه توند و تیژی رژیم رایان نرد ووه، یاخو وهکو کسانیکه کومه ایمنی د ژ به رژیم، که له راستی دا به کری گیراون و پهیموند یان به (مخابرات) ی گشتی هوه همیه، نمخشی ساد نهی همیه بسو لیدان و پهرواره کردنی کورد لهنا و عیراق و له د مهوه، ثم نمخشمیه بیی د هوو تری (نمخشی کورد) که هر ساله ای جاریک ناماده د مکریتو همسو شهش مانگ جاریک دستکاری د مکریت شهکمر پهیمست بوو ۰

یهکی لهو کارتهی لم نمخشمیه دا د مکریت به کری گرتنی خوفروشان و ناردنی پیاوانی مشق پیکراوی موخا بهراته بو شه وولاتانهی که ژماریهکی زوری کوردی تیدایه، وهکو سوید، مکرکی سرشانی ثم به کری گیراوه سیخورانه که پهیموند یان همیه بسو شهفراتی موخا بهراتهوه له بالهیزخانه عیراقیهکان

نصانهن:

- ۱- ناکوکی نانهوه لهنا و کورد هکان دا به هر شیوهیهک بوویت ۰
 - ۲- د روست کردنی گومان د مرهاری هندی کورد له ریگای بلا و کرد نهوهی درو و د طلسمه بهوهی شهو کورد به کری گیراوانهی له گهل موخا بهراتی گشتی کارد مکن ۰
 - ۳- ترس خسته ناودلی کورد هکانهوه به قهه کردنی پیشان دان و پاسکردنی هیز و د صلاتی د مزگا - کانی موخا بهراتی عیراق له د مهوهی وولات، هر وهها به هوی هر مرشه و دست د ریزی کرد نهوه ۰
 - ۴- کرین و به کری گرتنی خوفروشه کورد و هر مبه و بیانهکان بو کوکورد نهوهی زانیاری د مرهاری کورد هکا و د ووهر هکی نانهوه له نا و ریزهکانیان دا و ترس خسته د لیلنهوه ۰
 - ۵- ناردنی سیخور و به کری گیراوهکان بو ناو ریزه کانی پارتی به کورد یهکان بو کوکورد نهوهی زانیاری و ناکوکی خسته نیوانیانهوه پهردان به گومانکاری سهارت بهم پارتیانه ۰
 - ۶- هلمبستن و بلا و کرد نهوهی درو د مرهاری هندی له کورد هکان یان به خراب پاسکردنی رهوش و نابرووی خویان و خیزانهکانیان ۰
 - ۷- هلمبستن و بلا و کرد نهوهی پرویاگنده - د مرهاری چهند کسینکی دیاری کراو که گویا به کری گیراوی رژیم عیراقین بو پیدا کردنی گومان د مرهاریان و د ابرینیان له کورد و - تیشکاند نیان، یا جوود بو ناچار کردنیان بو خوفروشان به رژیم ۰
 - ۸- هر چه کردنی به کری گیراوان، بسو هر شهکردن و دست د ریزی کردنه سه رو، کوستن له فاتی پهیمست دا ۰
 - ۹- هاندانی کورد هکان بو گهرانهوه به رهو دوزهکی رژیم عیراقی تاوانکار ۰
- رژیمی عیراقی نصانیکه زور و پارمیهکی بی شوواری ترخان کرد ووه بو چالاکیهکانی موخا بهراتی گشتی عیراقی له سجد، حکومتی سوید ژماریه چالاکی تاوانکاری لم جووهی کرتوهه و ناشکرا کرد ووه ۰

نزیکیه پینچ سال له مهیمیر پینچ فرمانیری یالو یزخانهی عیراقی له سوید د هرکران و فرمانیمیر یکی گهوهی پولیسی سویدی درا به دادگا لمبه شهوهی موخا بهراتی عیراقی به کری ی گرتی ووه، هر وهها فرمانیمیری گهوهی و مزارتهی د مهوهی عیراقی که له ستو کولم بوو د هرکرا، پاش شهوهی له فاتی جی بهچی کردنی کاری سیخوری دا گیرا بوو ۰ دوا به دوا ی شهوه هندی له سیخور و به کری گیراوهکان له سوید د ووه -

گهوتنهوه که یهکیکیان ناوی (عادل بهخدادی) بوو ۰

نیستا دوو سیخوری تر ناشکرا بوون، که کاریان زانیاری کوکورد نهوهی د مرهاری به رههستی کورد له سوید بو به رزه هندی موخا بهراتی گشتی عیراقی له ریگای شهفری موخا بهراته وه له بالهیزخانهی عیراق له ستو کولم ۰

پولیسی سویدی له شهسالا مالی (هیوا خالد کریم) ی پشتکی، پاش شهوهی که گومانی لی د هرکرا که هستابی به چهند تاوانیکسی ناسایی وهک دزی و دست برینی خعلکی، له کاتی پشتکینی ماله کیدا چهند بطلکه نامیهک د وزرایوه که نیشانهن بو هستاتی ناو پیرا و به چالانی سیخوری له نکل، کسینکی تر ۰

روژی ۱۹۸۳/۷/۲۶ پولیسی سویدی - پزیشکینی عیراقی کرت که ناوی (دکتور فوزی) به تمهمنی ۳۵ ساله، دادگای شهسالا پیریاری کرتنی دا به تاوانی هستان به چالاکی سیخوری کاری ثم پزیشکه سیخوری بوو به سه پناهند هکانهوه ۰ بهلام (هیوا به تاوانسی هستان به چالاکی سیخوری و تاوانسی دزی و دست برینی خعلکی و کرین و فروشتنی کل و پطی دزرا و گهیرا ۰

دواوکاری گشتی سفین یونگرین د پلیست : (هیوا، یارمتهی پزیشکهکی داوه بو زانیاری کوکورد نهوه د مرهاری چهند کسینک و سهارت به چالاکی سیاسی شهوه کسانهوه چهند شتیکه تر ثم چالاکیه سیخوریمش بو به رزه هندی وولاتیکسی بیانی بووه ۰))

ديموکراتي شورشگيري له ووتاريکي هه قال يوسف فهيسه ل دا

ليکولینه و پرسیار کردن به شیوهیهکی نهینر بوو ، ههروههها بملکه سیخوریانهی دست کوشوون به بملکه نامه نهینی له قطع دران .
پزیشدهکه رووحسستی ثیفامی همیه له سوید به ناو نیشانی (باحث) له خسته خانسهی زانکوی شهسالا . نهم سالی ۱۹۳۹ چوهه بو سوید . بهلام (هیوا خالد کریم) وهک پهنا هندسهی سیاسی له سوید جیکیر بووه .
پاریزهری تاوانبارهان دطیت (دکتور فوزی سر به نهموهی عربیه له عراق ، به لام هیوا کورده) .

روزی ۱۹۸۳/۹/۶ له شهسالا دست کرا به موخامه کردنی همدوو تاوانبار به تاوانی سیخووری کردن به سه ر پهنا هنده کوره کانهه بو بهره وهندی بالهیز خانیه عراق (واته ، بو بهره وهندی موخامراتی عراق له ریگای نفهسری موخامراتی ناو بالهیز خانیه) .

موخامه کردن پیش نیوهروی شو روزه دستیه پیکرد ، له ههمان کات داسی کس له بالهیز خانیه عراق له ستوکولم هاتن بو هولی دادگا ، په کیکیان دیپلوماسی بوو رهنه نفهسری سه ر به موخامرات بی له بالهیز خانیه کدا ، له کمل دوو پاسهوانی تایهتی چه کدار دا بوو ، بهلام پولیسه کانی بمره مرگای دادگا چه کانیان لی سمندن و بردیانس ، له دواپی دا ریگایان بی درا که چنه ناو هولی دادگا که وه . پاش شهه بریار درا موخامه کردنه که به نهینی بیت و هوله کنه چول بکریت ، بم شیوهیه سی فرمانبره کسهی بالهیز خانیه عراقی ناچار کران بو به جی هیشتی هوله که .

پولیس شهسالا راپورتیکی دورود ریژی - دمریاری شم رووداوه ناماده کردوو ناری بو وه وزارتیه دمرهوهی سوید (شم زانبارانه شهه له روزنامه سوید په گان وه ریکراوه)

شمه نمونه په کی تره له کرداره تاوانکاریمکانی ریژی عراق که دمرگا سیخووری و به کری گیراوه کان بی هی همدستن دژی کورده کان له سوید و (شههنگاتی تر) . شم کردارانسه بهره له رووی چههل و تاوانباری ریژیم همدصالن و رادهی له یاسا لادان و پی شیل کردنی یاسا و نه ریته جیهانیمکانی ناشکرا دهکن .

دادگا فرمانی دا به بمند کردنسهی (دکتور فوزی) بو ماوهی شمش مانگ و به مند کردنه (هیوا خالد کریم) بو ماوهی چوار مانگ پاش نیسیات بوونی تاوانی سیخووری بو بهره وهندی وولاتیکی میانسی .

گوتاری (انهچ) که زماهی یه کم له ناپی سالی ۱۹۸۳ د مرچوهه ، گوتاریکی تیوریه مغلبندی باس و لیکنولینههه سوشیالیستیکان له وولاتی عربیهی د مره دکات ، و تارتیکی تیا بلام و کراومهه که له نویسنی هه قال (یوسف فیصل) یارید د مره سکرتری گشتی پارتی کومونستی سویریا ، له زیر ناو نیشانی (بزوتنههه نازاد یخوازه نیشمانیمکان و شهه کانیان) که تیاپدا باسی گرتگی دوروی پارت و هیزه دیموکراته شورشگریه کانی کردوه لهنا وشورشی فطهستینی و بزوتنههه نازاد یخوازی کورد . جا له بمرگرتگی شهه و تاره وا چمند بره گیملی لی همد مبرترین که تایهستن بم بابهته .

گوتاری پنچکهی بیر له چوارچیتهوهی شورشی فطهستینی و له چوارچیتهوهی کرته کانی د وای شههوی مارکسیزم لینینزمی خویان ناشکرا کرد و ههولی بنیاتانی نهیوهندی به هیتر د دهکن له کمل پارت کومونستیگان له وولاتی عربیهی و له کمل په کیکی سوشیت ، پروپکی ناشکرای شهه گوترا نه نیجا بیه پیشکه و تنخوازه پیشان د هات که بهسر پارت و هیزه دیموکراته شورشگریه کانی دا هاتوهه ، ههروههها بهسر په رسمند نیان بهروه سوشیالیزم ، شههوش له ناو بارود وخی شورشی فطهستینی به پیوه د مچیت که د روزمانیهی تاید یالوتاری زایوتی کزنه پهرستی شوفینی داکرد دکات ، که به شیوهیهکی گشتی له دژی نیمه رالیزه و به تایهستی له دژی شمیرکا که پشتگیری زایوتیزم و دارد مستکهی " اسرائیل " دکات به پارهو چهک .

نهم په رسمند نه بیرکرد نههویه به شیوهیهکی نیسیی له چوارچیتهوهی بزوتنههه نازاد یخوازی کورد پش بعدی د مکریت ، بهوهی که همدنیک له کرته کانی ماکسیزم لینینزمی خویان ناشکرا کردوه و به د لسوزیههه روو دکانه بنیاتانی باشتهین پهروهندی و هه و ههمانیهی له کمل پارتیه کومونستیگان ، شهه چی ناوهره و گه کومه لایه تمیکان له پروگرام کرته کانی شم د وو بزوتنههه زور د یار نین ، ههمه کشتی

سیفته تایه تمیکانی شهه د وو بزوتنههه ناهه خویانه له پرووی بارود و خه کانی خه بات و چوتیهی گوترا په تمیکانی خه باتان ، به لام له کمل شههوش دا شهه بیره سیاسی شم کرته نه هطیا نگرتهوه خوی له خوی دا ناوهره و کیکی کومه لایه تمی پیشان د هات .

پارت و هیزه دیموکراتیه شورشگریه کانی له ناو بارود و خیککی زور سمخت و نالوزند ا خه بات دهکن چونکه پیوسته له دژی نیمه رالیزم و پیلانمکانی خه بات بکن ، ههروههها له دژی ریژه فاشیه دیکتاتورهان و شهه معیله ره گز - په رست و شوفیتیهی که نیمه رالیزم پشتگیری دکات ، نیجا له ههمان کات داسی کزنه پهرستی کوردی و شهه معیله راسته وانیهی بزورواکان که نامادهی مسامه کردن ، له لایه کی ترشهوه سوشیال دیموکرات (الاشتراک الدولیه) ههولی د هات دستیه خوی پخاته نا و بزوتنههه نازاد یخوازی کورد شهه .

بیجگله ههوهو شهه نامش شههیه که شیوازی بزوه - تنهوهی نازاد یخوازی کورد که پیوستی به هرامتی ماددی زور و بهرد هوام همیه له

پرووی مهوزوتیههه بووه بهو شیوازی که بهسر بزوتنههه نازاد یخوازی کورد داسی سیمراوه . جا له بارود و خ و پیوستیه نالوزندها نابیت پارت و هیزه دیموکراتیه شورشگریه کانی به تنهها جی په پیلترین بزورواکان شههوش شهه ههوهو هیزانه ، بملکو پیوسته پارت کومونستیگان و وولاته سوشیالیستیکان به پیله هطهستیه شهه میانه گرتگی یهکی زیاتر به خه بات و تیکوشانیان بد هکن .

له بیره وه ریه کانم نوری شاهه یس

پارتی شورش و پارتی ریزگاری و دامه زاندهنی پارتی دیموکراتی کوردستان

لهو سردمه؛ که کۆمپلهی هیوا نسا، چهند کۆمپلهیکی سیاسی تر له شاری سلیمانی ههبوون، وهك (ژوك) و (پێی راست) و چهند کۆمپلهیکی تری بچووك بچووك، جگه لهوه له ناوچهكانی تری کوردستان کۆمپلهی تر ههبوون. ئێمهش کۆمپلهیکی ترمان درووست کرد بوو بهناوی کۆمپلهی پزگاری، من بووم، فصاح شالی بوو، نووری بوو. ههموو ئهو کۆمپلهانی ئهو سردمه زیاتر له شیوهی پزگراوی بچوك بوون وهك لهوهی پارت بن. بییری پێشکوهتووخوازی و چهپهروییان تازه تیا دهرکووتبوو. زورعی ئەندامانی ئهو کۆمپلهانی پێشتر له هیوا بوون وازیان هێتایوو. کۆمپلێك له پزگراوی و ئهفسهرو فهڕانیهرو قوتایی. . . لسهر ئهوهی ژمارهیکی زۆر له کۆمپلهیکی سیاسی لهو کاتدا درووست بوو بوو، بیهران لهوه دهرکده وه که بهریهکی نیشتمانی کوردستانی پێکبهیتن. ئهوهمان له خهیاڵدا بوو که ههول بدین ئهو ههموو پزگراوو کۆمپلهانی یهك بگرن و ببن به یهك پارت. لهو ماوهیدا بهیاریان دا، ههركهسیهك له ئێمه، چهند له توانیدا بیست له ناو ههركهسیهكدا بیست بهیتیهوه، چونکه یارمشی ئهوهمان دهدات ههركه لهلای خۆیهوه بتوانی له پزگراوو کۆمپلهکانی ترمهوه ئەندامان رابکێشی بۆلای ئێمه به ئامانجی ئهوهی یهك بگرن.

لهو ماوهیدا بۆ چهند مانگیك پهیمهندی کرا به (فهد دامهزرێنهری پارتی کۆمونیستی عیراقی) یهوه، چهند کۆمپلهههك کرا ههمیسه (زکی نسیم) ییش لهگهڵ (فهد) دا ئاماده دهبوو. ههندی جار (حسین شیبیب) ییش ئاماده دهبوو. ئهو کاته منیش چومه پززی (شورش) ههوه لهو کۆمپلهههواندا ئاماده دهبوو. داوا کۆمپلهههوان لهگهڵ فهد دا له ههوانی سالی ۱۹۴۵ دا بوو. ههرحهنده من له عهناسیری سهركردایهتی نهبوو بهلام له زوریهی کۆمپلهههواندا ئاماده دهبوو. له یهکنی له لیژنهکانی پزگراوی بهندا بووم، قوتایی کۆمپلێزی ئەندازیاری بووم، کرابوو به سهركه شانه، یهكێك لهو کسانهی که ئهو کاته له شانهی مندایوو، عمر علی شیخ بوو. لهلایهکی ترمهوه لهگهڵ کۆمپله پێشکوهتووخوازه بچووکانهکاندا خهڕیکی ئهوهبووین ههموو کۆمپلهههوه بهریهکی کوردستانی پێکبهیتن.

پهیمهندی لهگهڵ ههندی ئەندامانی ئازادی و پززی راست و ژوك درووست کردبوو. که ههوان دهبوو به یۆ سلیمانی وهکو یهكێك لهوان تماشدا دهکرام. لیژنهی سهركردایهتیهکانیان که کۆمپلهههوه منشیان بانگ دهکرد بۆ ئامادهبوون. رایان لێ دهرسیم، من پێم دهووتن له کۆمپلهیکی ترمهوه لهگهڵ ئێمه نیم، بهلام ئهوان دهبوووت. . . ئهوه ئێمه اعتبارت دهکین فکریا لهگهڵ ئیمهت. . . سهیربوو، له راستیدا ئهو پزگراوانه، بهتایبهتی عهناسیره پێشکوهتووخوازهکانیان ههموو له یهکر ئاشکرا بوون. پشتیان بهیهکتری دهبست، لهیهکتری دنیابووون، خهزبان دهکرد ههموو یهك بگرن و ببن به یهك پارت. هۆی ئهوهش زیاتر ئهوهبوو که تماشامان دهکرد کسانێ و ههبوون لهیهك کاتدا له سێ چوار کۆمپلههه پارتدا بوون، بێ ئهوهی پززی له خهباتکردن — یان بگیری، چونکه له راستیدا ئهو پزگراوانه ئهو سردمه بهتواوی نهبوو بوون به پارت، سیاسی. زوریهی نیمچه پزگراوی

لهو ماوهیدا بۆ چهند مانگیك پهیمهندی کرا به (فهد دامهزرێنهری پارتی کۆمونیستی عیراقی) یهوه، چهند کۆمپلهههك کرا ههمیسه (زکی نسیم) ییش لهگهڵ (فهد) دا ئاماده دهبوو. ههندی جار (حسین شیبیب) ییش ئاماده دهبوو. ئهو کاته منیش چومه پززی (شورش) ههوه لهو کۆمپلهههواندا ئاماده دهبوو. داوا کۆمپلهههوان لهگهڵ فهد دا له ههوانی سالی ۱۹۴۵ دا بوو. ههرحهنده من له عهناسیری سهركردایهتی نهبوو بهلام له زوریهی کۆمپلهههواندا ئاماده دهبوو. له یهکنی له لیژنهکانی پزگراوی بهندا بووم، قوتایی کۆمپلێزی ئەندازیاری بووم، کرابوو به سهركه شانه، یهكێك لهو کسانهی که ئهو کاته له شانهی مندایوو، عمر علی شیخ بوو. لهلایهکی ترمهوه لهگهڵ کۆمپله پێشکوهتووخوازه بچووکانهکاندا خهڕیکی ئهوهبووین ههموو کۆمپلهههوه بهریهکی کوردستانی پێکبهیتن.

ههركهسیهك لهو کاتدا درووست بوو بوو، بیهران لهوه دهرکده وه که بهریهکی نیشتمانی کوردستانی پێکبهیتن. ئهوهمان له خهیاڵدا بوو که ههول بدین ئهو ههموو پزگراوو کۆمپلهانی یهك بگرن و ببن به یهك پارت. لهو ماوهیدا بهیاریان دا، ههركهسیهك له ئێمه، چهند له توانیدا بیست له ناو ههركهسیهكدا بیست بهیتیهوه، چونکه یارمشی ئهوهمان دهدات ههركه لهلای خۆیهوه بتوانی له پزگراوو کۆمپلهکانی ترمهوه ئەندامان رابکێشی بۆلای ئێمه به ئامانجی ئهوهی یهك بگرن.

پارتی کۆمونیستی عیراقی دوو ههڕههر، رۆژنامهیهکیان ههبوو تاكو ماوهیهك به ناویشانی (شراره) دهرهکرا، پاشان بوو به (القاعده). زوریهی ئهو گهتجه گوردانهی که له پزگراوی ماریسی بوون، چوونه پززی (یهکیتی تیکوشین) هوه. بۆ نمونه، وهك له بهرم مایهت لهو عهناسیرانهی یهکیتی تیکوشین بهتایبهتی له عهناسیره سهركردهکانیان، پێش ئهوهی — وحده النضال و — قاعده (یهك بگرن و خۆیان پزگراوی بخهن: نافع یونس بوو، علی عبدالله بوو، رشید قادر نووری محمد ئهمنی برای محرم، ههروهها صالح حیدری. ئهوانه له کۆمپلههههکی خۆیاندا بهیاریان دا بوو خۆیان خهلات بکهن و له گهڵ قاعدهکاندا یهکتری بگرن. ئهوهی ئهچوووه پززی قاعده هه ههركه وهکو ماریسیهکی مستقل مایهوه. بهلام زۆریان چوونه پززهوه. ئهوانهش که مانهوه وهکو پارتی کۆمونیستی ناوی خۆیان گۆژی و بوون به (شورش).

هۆی درووست بوونی ئهم پارتێش ئهوه بوو که له راستیدا له بهرنامهی (میتاق الوطنی) پارتی کۆمونیستی عیراقی کورد به

سیاسی بوون، بەلام لەمەدا بوو بێن بە پارت یاخود کۆمەڵەی سیاسی تەواو.

لە سالی ١٩٤٤ بوو، مەلا مستەفا، حمزە عبداللە لە مەهابادەوه ناردەوه بۆ کوردستانی عێراق کە خەریکی ئەوه بێست پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق بێکەبێت.

لەگاتی بەهار بوو حمزە لە مەهاباد گەرایەوه، ئێمە بێستەر دەماناسی، پێمەندیمان لەگەڵیدا هەموو. وەکو کۆمۆنیستیکسی کورد دەناسراو ئیسانی جێسەیی کرابوو. کە گەرایەوه لە بەندا خۆی شاردەوه، ئێمە دەمانزانی شۆتەکی لەکوێیە. چووین بۆلای لێمان پرسی کە بارو زرووفی کوردستانی ئێران چۆنە، هەرەهە هەموالی قازی محەدمان لێ پرسی، لایەنی بێشکەوتووخوازیان و بۆچوونی سیاسیان چۆنە، بۆچی هەول دەدەن، چونکە ئەو ناوجەسەیی کە قازی محەدی تیا بوو ئەو بەشە کوردستان بوو کە لەشکری شورەوی تیا بوو، حمزە کە باسی قازی محەدی بۆ کردین ووتی: هەرچەندە هەق نێه ئێمە ئەوه بۆلایکەمەوه، بەلام بە داخەوه قازی محەد شەخسیتیکسی عەشایەرییە، لە بێرتیکسی کۆندایە، وەکو مەلایکی ئایینی بێر دەگاتەوه، بەلام لەگەڵ ئەوهشدا شەخسیتیکسی نیشتمانی پەرەوه، دەست دەدات بۆ زەمیتیکسی تەظیدی کۆن، پاشان فەرمیتیکسی عەجایی هەمە، جۆرە ئارەزووی زەمانتیکسی تیا هەمە.

بەو جۆرە حمزە عبداللە کە باسی قازی محەدی بۆ کردی بێن شێوێسەکی تیا پێشان داین کە جێگای سەر سوورمان بوو، چونکە ئێمە وامان توفە دەکرد کە بپاویکی زۆر بێشکەوتووخوازیبێت، بەهێری رووداوهگانی ئەو سەردەمە، بزووتمەوه بێشکەوتووخوازەکان بووزابووتمەوه، خەریک بوو سۆشیالیستی و هێزە بێشکەوتووخوازەکان بەسەر فاشستیت و نازیست دا زال دەبوون، هێزەگانی هتەسەر خەریک بوون دەشکانەوه.

داوامان لە حمزە کرد کە گەتوگێهەکان لە بارە کوردستانی عێراقەوه بۆ بگات، لێمان پرسی کە چی بکەین و چی نەکەین، پای ئەو چیه وەکو مەژوتیکسی بێشکەوتووخواز. ووتی: چاکترین شت ئەوهیە، لە حەقیقەتدا، بەرەسەکی کوردستانی هەبێت، لەو هێزو پێکخراوو کۆمەڵانە کە هەمە. حمزە تەمانت لە خەیاڵدا سەودەیی بەرنامەیکسی نامادە کردبوو بۆ ئەوه بەرەسە.

تاکو ئەو سەردەمە رێی راست و ئازادی ما بوو. هەرەهە هەمە یەکی تیکۆشێن کە لە پاشاندا بوو بە شۆرش. بەلام بزگاری لە سەرمانی دروست بوونی دا بوو، لە بەرماوهی هیوا. جگە لەوانە (ز.ک) هەموو کە هێشتا خۆی نەکردبوو بە پارتسی دیموکراتی کوردستان. جگە لە هەندێ پێکخراوی تر، وەکو - نافرمان و قوتابیان و کرێکاران.

لە هاوینی سالی ١٩٤٥ دا، لەپاش جەنگی جیهانی دووهم، تازە دەرگای قوتابخانەکان کرابوو، هەر لەوماوەیدا کە ئێمە خەریکی ئەوه بووین شۆرش و بزگاری دا بەمەزنیبێن. بارودوختیکسی دیموکراسیانە لەناو عێراقدا پەیدا بوو، ئەو ئەنجامی کاردانەوهی شکستی فاشستیت لە ئیتالیا و نازیست لە ئەلمانیا. هەرەهە بە کارتیکردنی سۆشیالیستی و دیموکراسی شەپۆلێکی ئازادیخوازی هاتە ئاراوه. لە بەر زەهیری ئەوه

هەڵچوون و رایەرنە نیشتمانیی گەلی عێراقشدا، حکومەتسی یادشایەتی ناچار بوو بەوهی مۆلمت بە جیولانەوهی پارتە

سیاسیەکان بەدات. لەو ماوەیدا ئەوانە کە داوای مۆلمتسی پارتەکانیان دەکرد، لە راستیدا لەناو سەرکردایەتی بزووتمەوهی دیموکراسی و بێشکەوتووخوازی نیشتمانی عێراقدا، دوو لایەن هەبوو لەوانە کۆمەڵەکی کامل چادرجی، هەرەهە ئێمە وەکو پارتی شۆرش و بزگاری، کە زۆر پایەخمان دەدا بەوهی کە پێمەندی تاییبتمان لەگەڵ کۆمەڵی کامل چادرجی دا هەبێت. هەرەهە پێمەندیشمان لەگەڵ کۆمەڵی عزیز شەریف و کۆمەڵی فتاح ابراهیم هەبێت، چونکە ئەو سێ کۆمەڵی کە بوون بە سێ پارت هەموو بێشکەوتووخواز بوون. هەموو تێروانینیان بەرامبەر بە میلەتی کورد تێروانینگی نوێ و دیموکراسیانە بوو. لە هەمان کاتشدا کە ئێمە بەرە کوردستانیان دروست کردبوو، باوەرمان بەوه هەموو کە لە سەر ئاستی عێراقش هەول بەدەین - ئەگەر بێوانین - بەرەسەکی عێراقش بێکەبێتین، واتە لە سەرماوه باوەرمان هەموو بە سیاسەتی بەرەسە. چ لە سەر ئاستی عێراق هەمووی و چ لە سەر ئاستی کوردستان. ئینجا هەر لەو ماوەیە مەن و نوری محەد چووین چاویکۆمۆنیکان لەگەڵ عزیز شەریفدا کرد و خۆمان بێ ناساند. دەمانووست بەرنامە ئێوان تیا بکەین کە چیه. هەرەهە دەمانووست داواکارەگانی کوردیان تیا بکەین، کە بەشێوەیک کار بکاتە سەر بەرنامە ئێوان کە بێشکەکی دەکەن بۆ مۆلمتسی پارتەکان. جگە لەوه بۆ ئەوهی جۆرە هاو پێمەندییکسی لە ئێوانماندا هەبێت و هەول بەدەین بەرەسەکی بێکەبێتین.

کۆمۆنۆمەکیشمان لە گەڵ عزیز شەریف و رحیم شەریفی برای کرد. رحیم شەریف کە سەرۆکی پارتی (الش.ب.ک.ل) بوو، لە پاشان بوو بە یەکێ لە سەرکردەگانی پارتی کۆمۆنیستسی عێراقی و لە سالی ١٩٦٢ پاش ئەوهی عبدالکریم قاسم کۆزرا، بەصیەکان گرتیان و لە کۆشکی کۆتایی (القصر النهای) کۆشتیان دوو کۆمۆنۆمەکی تریشمان هەر لەگەڵ رحیم شەریفدا کرد، جگە لەوه پێمەندیشمان لەگەڵ پارتی نیشتمانی دیموکراسی (حزب الوطنی الديمقراطي) ی کامل چادرجی هەموو، بەلام ئەوه پێمەندیە زیاتر دکتور جعفر دمیگرد، لە تەمەنیشدا نزیکتر بوو لەوان، دەشیووست زیاتر بەلای ئەواندا رابان بکشی.

لەو کاتەدا دوو تێروانین هەموو، پارتی نیشتمانیسی دیموکراسی دیمووست خۆی مۆلمتسی پارت وەرگیر، هەرەهە عزیز شەریف و رحیم شەریفیش دەمانووست خۆیان مۆلمتسی پارت وەرگیر. ئەم دووانە دەیانووت: هەق نێه کۆمۆنیستەکان پێکخراوی نیشتمانی هەبێت، بەلکو هەق وایە یان بەناوی خۆیانەوه داوا بکەن یاخود بێن لەگەڵ ئێمەدا جمووجۆلیان یەک بەخەن و داوای پارتیک بکەن پارتی کەل، چونکە زیاتر بەروایان بە خەباتی جیهانی هەموو. ئەوه یەکیک بوو لە ناکۆکیەکانیان لەگەڵ کۆمۆنیستەکاندا. کۆمۆنیستەکان دەیانووت ئەگەر خەباتی جیهانی و رووی جیهانیان هەبێت، پێوستە کایانی خۆمان بەبازین. چونکە لەم بارو زرووفە عێراقدا جیی باوەر ئەوه پێوستە پێکخراوی نیشتمانی خۆمان هەر هەبێت لە سەر ئەو بناغە، پارتیکیان دروست کرد لە ژیر ناوی

تو ئهصت کرد ووه به حجه و ناتانوی مسئلهکه سهر بگری...
له پاشان ئههله شهی سیاسی ناچئ...
سمایل ی مام ووشی؛ "فکرهکه زۆر باشه، ئیوه ههول بدمن ئیشهکه
چی بهجئ بکن، ئهساکه ئیحتیاجیمان به ئیوه نابئ... به سوو
به ئهسائلئ تو نابئ."

مام نوهره زویر بوو ئیتر شتر مانگ شهی لهگهلا نهکسردم،
منیش توهره بووهو ههستام ووشی؛ "شهی ئیوه چی ئهکن... خو
ئیه لهگهلا مندا متفق بوون" ئهصم ووت و چوو به دهرهوه.
ئهو کاته مائی باوکو مائی مام پیکهوه بوون (ناهی) خهریکی
کیوو نهوهی لقی ئاخرمانی (ز.ک) یوو چاوهری ده کرد ئهمنجایی
کیوو نهوه کهمانی بین بلئین. گهرامهوه بهره مائی خۆمان، له
دەرگامدا نامۆزئم دەرگاکهی لئ کردمهوه پهکسر پیی ووشم؛
"ها چیه، چی نه؟" تصاحام کرد (ناهی) ایش هات و
ووشی؛ چی بوو؟ ووشم؛ کاک برایم تئکی دا... مهز ووهکه."

ئهو رۆژه (نهمهه) ی. خۆشکی برایم ئهحمدهش له مائی ئیعهه
بوو، ئهو کاته ئههیش له سهر کردهکانی بهشی ئاخرمانی (ز.ک)
بوو. بهر له برایی برای چوو بووه پیزی (ز.ک) هوه. باوکیشم
ئهو کاته لهوی وهستا بوو، ووشم؛ مهز ووهکه وههه لئ هات... ئهوه
باوکمه وازی لهوان هئناوه... مهدهوش وازی هئنا، ئهحمده
سامی وازی هئنا... ناموزنیشم ووشی؛ ئیعمش ناچینه پیزی
ئهووان... ئیعمش لهگهلا ئیعمش ئیتر ئهو رۆژه ههوهو بهمشی
ئاخرمان هاتنه پیزی ئیعهه، پاش ئهوه بهشی قوتابیان. له
سلیمانی تهها بلسو کهمالی میزا کهریمو مامو فایق بین کس
ما بوونهوه. لقی کهرکوک پشیان لهگهلا مایوو. حسین ی خانقا
لئپرسراوی لئزنه ی ناوخۆمان بوو. له کهرییش لئپرسراوهکیان
عهتای برای مکرم نالههانی بوو، که ئهوانیش لهپاشان خۆمان
حل کرد و هاتنه پیزی ئیعهه. پاش ئهوه گهرامهوه بو بهغدا و
مسئلهکهم بو. سهر کردهکانی خۆمان باس کرد. بهلام له راستیدا
وازمان له برایم همر نههئنا، دهمانووشت ئههیش بهلای خۆماندا
پایکیشین.

لهو ماوهیدا ههمزه سهفر تکی تری کردمه بو مههاباد، بو لای
مهلا مستهفا، لهپاش گهرانهوهی بهرپار درا که بهناوی مهلا
ستهفاوه ههول بدمن ئهو کهمانهی که له دهرهوهی پارت ماون،
ئهوانیش بههینه پیزهوه. ورده ورده ههول و تهقلای ئهوه بدمن
کۆنفرانسیک ساز بکمن بو دامهزاندنی پارتی دیموکراتیسی
کوردستان. نافع یونس و نوری محمد چوون بو سلیمانی محهمزه
علی عبدالله ش چوون بو ههولپیز. حمزه تهمر تکی ههه
به ناوی مهلا سعید له جیاتی خۆی دهبارد بو مههاباد بۆلای
مهلا مستهفا قازی محمد. ئهو ماوهی (نوری ئهحمده تهها)
ئهههر بوو له مههاباد هاتهوهو چوو بو سینتهک پههوه مندیمان
لهگهلا ئههیشدا کرد.

ههر له سهرماتی هاوینی سالی ۱۹۴۶ هوه خۆمان
ئاماده ده کرد بو گرتنی کۆنفرانسی دامهزاندنی پارتی، بهلام
له سهرماتی مانگی حوزیراندا پئیش ئهوهی ناخی کرد نهوهکانسی
سهری سالی قوتابخانهکان دهست پئ بکات بهرپار درا کهوا
پهکهم جار کۆنفرانسی پارتی شوهرش بگری، پاش ئهوه به رۆژیک
کۆنفرانسی رزگاری بگری. ههر دوو ئهو پارتی لهو کۆنفرانساندا

بهرپاری ههلو مساند نهوهی خۆیان بدمن و پاش ئهوه بین بو
کۆنفرانسی دامهزاندنی پارتیکی نووی به ناوی "پارتیسی
دیموکراتی کوردستان". ئهو ناوهش لههر ئهوه پهسهند کرا،
چونکه له کوردستانی ئیزان هههوه، ههروهها نوتهرائی کوردهکانی
عیراق و ئیزان و ئازربایجانیش ئهو ناوهیان پهسهند کرد بوو.
زۆر کسیش لههر ئهوه ئهو ناوهیان پهسهند ده کرد چونکه
لهئیزر ناوی کۆمۆنیستی دا نهیان دهستوانی به ئاشکرا تئ بکوشن.

مسهودهی پهیره وهره رزگاری ئهو پارتی نووی به ئاماده کرا و
نیزرا بو ئهوهی مهلا مستهفا بیبینی. بهشیکیشی لهناو پئیکهراوی
خۆمان بلایمان کردمه بو ئهوهی برانین پای زۆر کس چیه.
که کۆنفرانسی دامهزاندنی پارتی بگری. ههروهها بو ئهوهی
ئهوتهی که ئیتر کورد هکانی عیراق بوون له ئیزان و زیاتر
له بارزانیهکان و ئهو ئهفسهرانهی که لهگهلا شوهرتهکی بارزانی دا
بوون و چوون بو ئیزان، بتوانن خۆیان ههلهئیزرین بو ئهمنامیشی و
بین به عهتاسیری سهر کردایهتی ئهو پارتی نووی به.

بو هاوین بهرپار درا که له ۱۶ ی ئابی سالی ۱۹۴۶ دا
کۆنفرانسی بگری، ههروهها بهرپاریش درا که پئیکهراوو کۆمهلهی تری
نهمینی و زوریی ئهو ئهمنامانهی که له شوهرشو رزگاری دا بوون،
بینه پیزی پارتی دیموکراتی کوردستان هوه. بهلام ههمن پیک له
ئهمنامانی شوهرش به بین لایهتی مانهوه، چونکه دهیانوو: ئیعهه
نامانهوی له سههر هئیلی بو رزواوی کوردی خۆمان بگری نهوه، له ناو
پیزی پارتییشدا بیری مارکسیزمی دهروات و ناھیتی. پهکیک له
کهمانه (جمال حیدری) بوو، که ئهمنامیکی سهر کردایهتیش بوو
له پارتی شوهرش دا. ئهوکاته له پۆلی پهکی دار المعلمین بوو
ههروهها (صالح حیدری) و (نافع یونس) یش بوو. ههر چهنده
له دهنگداندا لهگهلا ئیعهه بوون بهلام له کۆنفرانسهکهدا
ئاماده نهبوون. پاشان ههندئ کسێ تریش پارتی کۆمۆنیستی
کوردستان یان درووست کرد و بنکهی سهر کردایهتیشیان له
شاری کهرکوک بوو. جمال و صالح و نافع بوون به ئهمنامی
کۆمیستهی ناوهندی ئهو پارتی تاگسو سالی ۱۹۴۸ پاش ئهوه
ئیتر گیران.

له رۆژی ۱۶ ی ئابی کۆنفرانسی دامهزاندنی پارتی
له شاری کتبه له مائی (سعید فهیم) گهرا. ئهو کابرایهه
ئهوکاته بهر پههههه بهشی ناوخۆی کۆلیژی ئهمنزاری بوو له
بهغدا. دهمانناسی چونکه بهر پههههه بهشی ناوخۆی ئیعهه بوو.
له مانگی حوزیرانی ئهو سالهدا که خهپندنی دانشگاه تهها و
کرد چووین قسهمان لهگهلا سعید فهیم دا کرد... ووشی: "من
شم هاوینه دهههههه بو کتبه مالهکهم دهههههه". ئیعمش پیمان
ووشی: "کاکه چهند هاوینیهکان ههیه دههههههه چهند رۆژیک
بهزمو شایی بکمن بو ئهوه مالهکهی خۆمان بو چهند رۆژیک
بدهرئ". ئههیش پهکسر کللی مالهکهی خۆی بو داین. ئیعمش
وهکو بو سهیران بچین کۆمپلی گهنج خۆمان لهوی کۆکردمه...
کۆنفرانسمان لهوی گرت، کۆنفرانسی سئ رۆژی خایاند. نزیکسی
(۷۰) کس ئاماده بوو بوون.

لهو کهمانهی که ئاماده بوو بوون کاکه زیاد و علی حمیدی و
مستهفا خۆشناوو نوری ئهحمده تهها و میرحاج و سید عزیز
بوون که نوتهرائهتی کورده پهناهندهکانیان ده کرد له ئیزران.

ریگای ئازادی

باوکی ئالان

گهشتن به مافی دیاریکردنی چاره نووس و - دامزاندنی وولاتیکی سهر بهخۆ . راسته زوریه پارتی بۆرزویه کلاسیکی وهاوچهرخهکان که ئیستا له سهر گۆرهبانی کوردستان جورئعتی داواکردنی دامزاندنی قهواریهکی کوردستانی سهر بهخۆ ناکهن هۆی ئهممش دمهگرتتوه بو باری خۆیی ناو بزوتتوهی ئازادیخواری - کورد و بنده به و پارت و پیکخراوانهوه لهکهل چهند هتیهکی تر که بنده به پارت و پیکخراو، نمو وولاتانهی که کوردستانیان داگیر کرد ووه -

1- پهوهندی دهرهوهی پارتی بۆرزویهکانسی کوردستان ، ئهم پارتانه بهروایان به (وهرگهوه بیهخسه) همیه ، به ئالۆ گۆر کردنی یارمتهی دانی دارایی و سهربازی وازیان له قهواره ی - کوردستانی سهر به خۆ هیناوه .

2- زانیینی بۆرزوا و دهرهگایمتهی کورد بهوهی که قهواره ی سهر به خۆ مانای لیدانی بهرژمهندیه کانیانه ، له بهر شهوه بهلایانهوه چاکتره که خۆیان بیهستتوه به چینه بۆرزواکانی ناو نهمهوه سهرهکیهکان (نهمهوه گهوههکان ، تورک ، فارس ، عهراب) کلۆلش لهوهدایه که بۆرزوا - دستیککی بههیزی همیه لهناو سهرکردایمتهی بزوتتوهی ئازادیخواری کوردی دا تا کاتسی ئیستا .

3- یاری لهسهرکردن و یارمتهی دانی ناوهنده نیمهیرالیست و کۆنه پههستهکان که مهبهستیان بهکار هینانی شوژی کورده وهک هتیهکه بۆ پاله پهستۆ خستنه سهر شهو وولاتانهی که کوردستانیان به سه ردا دا بهشکراوه .

4- شهو ههله گهورهیهی ئیستا کهرتی رۆشنییرانی کوردستان لهسه ری دهروات به واز هینان له خباتی چینایمتهی و ههولدان بۆ خباتسی نهمهوهی به تهنهئا .

5- ماوهی دووری نیوان ئهم پارتیانو پارتیکانی چینی کرێکاران ، ههموو ههنگا و نانیگ بهسه رهو پهوهندی بهستن لهکهل پارتی کومونیستهکان دا، نزیگ بووتتوه دمهگهینت له قهواره ی کوردستانی سهر به خۆ و ئازاد ،

پاخر شوژی ئوکتۆبهری مزهن ، که بووبه سه ره تایی سهردهمی کواستهوه له سهرمایه داریهو بو سۆشیا لیرم ، سهرکهوتی وولاتی سۆشیا لیستی له و جهنگدا که نیمهیرالیزم بهریای کرد ، بووه پروداوتکی جیهانی مزهن .

نیمهیرالیزمی جیهانی دمیوستیهکم سهرمه وولاتی رهنجدهرانی جیهان زنده بهچال بکات بهلام پزینی کومه لایمتهی نوئی به سهرکهوتتوهی له جهنگی جیهانی هاته دهرهوهو گۆرا بۆ رزیمیکی سۆشیا لیستی جیهانی و بووبه هتیهکه سهرهکی بو به رهو پهستوهه چوونی مرۆفایمتهی .

ولاته سۆشیا لیستهکان و چیتی کرێکارانی جیهانی و بزوتتوهی ئازادیخواری نیشتمانی ههرسهی لایمه بنه پهتیهکهی کاری شوژشکێری پیکد ههینن لهم سهردهمان دا . به کاریگهری ئهم سهی لایمه شوژشکێرانه پزینی کولۆنیالی کهوتتوه ههرسه هینان له ئاسیا و ئهفریقا و ئهمریکای لاتینی .

تا ئیستا خباتی گهله جهوساوهکان بهرد هوامه بو پیشیل کردنی داوا سهنگهری کولۆنیالیسی و رهگهز پههستی و له پیناوی دیاریکردنی مافی چاره نووس و دامه زاندنی وولاتی نهمهوهی سهر به خۆدا .

گهلی عهرمبی فهلهستینی و کهلانی خواری ئهفریقا و ئامبیا بمی ووجان خباتسی سیاسی و عهسکری دهکن بۆ گهشتن بهسه کهرانهوه بۆ سه رخاکی خۆیان و دامزاندنی دمهگهنتی نیشتمانی سهرمهخۆی خۆی .

ههلهت ههموو شهوانی زانیاریان همیه دهریاری بزوتتوههکانی ئازادیخواری نیشتمانی دهران که گهلی کورد گهورهترین گهلی جهوساوهیه چونکه نیشتمانی کورد ، کوردستان ، شوژشکێکی جوگرافی فراوانی گرتتوه و زماره ی دانیشتوانی له 20 ملیۆن کس پتره .

تا قیگرد نهوهی میژوهی راپههین و شوژشه کوردیهکان ، ههرچهند په ره له ههرسه هینان دیار میهکی ئاشکرا دووبات دهکهنهوه ، که شهوش سووربوونه لهسه رخبات کردن هه تل بهدست هینانی مافی نهمهوهی رهوای خۆی و

شیخ لهتیف له بهر شهوه ی حوی ئاماد ههوهی محمود ئازادی کرد بوو به وهئیلی حوی . شهو روزه برایم ئهمجد یه ئاماد ههوه ، منیشر ههر که چاوم به برایم ئهمجد کهوت رووم تی کرد و پیم ووت :

کاکه برایم تو حوت حهل کرد ووه ؟ شهکه ر حوت حهل کردوه با بزانین . ووتی : نا هیشتا چاوهروانم لای پیشهوا فازی محمد نامم بو بیت و شهو موافقت بکات . ووت : کاکي خوم ههق نیه تولم کیوتنهوه یعدا ئاماد هه بیت ، چونکه ئیمه پارتییهکی تازه داد سهزینین . له شهجام دا ریگا نهد را به برایم ئهمجد ئاماده ی شهو کو بوتهوه ببیت .

لهو کونگرهیدا له بهر شهوهی مهلا مستهفا زهنه زال بوو ههرهوهها له بهر شهوهی سهرکردنی شهو له شکره بوو که له دزی شهیای ئیران شهری ده کرد ، حسابی تایبتهمان بو پایوه ترخی شهو ده کرد ، به هیوای شهوهی که شهکه له شکره کهی بههیز بوو شهو دمتوانین دوواره له کوردستانی عیراق شوژش بهریا بکهنهوه ، له بهر شهو هویانه ههلهمانه زارد به سهروکی پارتیهکه . بهی ی، پهشینیازی مهلا مستهفاش شیخ له تیف ههلهبێرد را بو جیگری سهروکی پارتی . ئیتر له دوا ی شهوه پههروهو پروگرام دانرا و یهکم کومتهی پارتی بیک - هینرا . بو تاوچهی بادینان دوو کس دانرا که سهیدا صالح و فهریق عهفرای محامی بوون بو ههولیر رهشید قادر و عبدالرحمن و علی عبدالله و عهونی دانرا ، بو سلیمانی نوری محمد و تهها محی الدین بهلام من و سهید منجهل به ئیحتیات - دهرچوون ، بو خانهقین مهلا سید حکیمو رهشید باجهلان ههلهبێردان ، مه لا سید حکیم بیابیکی ئابینی بوو مرکهوتیکسی ههوه له خانهقین ، ههر خوی مهلا و - خمتییبی شهو مرکهوته بوو ، ههمزه عبدالله شه ههلهبێرد را به سکرتهیری پارتی . رۆژنامه ی رزگاری ههر به ناوی رزگاری مایهوه و بوو بهسه ئورگانی پارتسی دیموکراتی کوردستان ، بهم شیوهیه کونگره کوتایی بی هات و پارتی دیموکراتی کوردستان دامهزینرا .

چونکه تمنا پارتی کۆمۆنیستەکان دان دەنێسن بە مافی دیاریکردنی چارەنووسی گەلی کورد دا .

۱- بەکارهێنانی مەبەدەکانی مارکسیزم - لینینیزم وەک دروشمی بۆ پروپاگەندە لێهێنانی پارتی کوردستان و جێ بهجێ نەکردنی لە سەر کۆڕهانی کوردستان وەک تیۆریکی شۆڕشگێزی لە لایەن ئەم پارتیانەوه .

۷- نەبوونی پارتی پێشڕەوی خاوەن توانا بۆ پێکەستن و ئامادەکردن و جوولاندن و سەرکردایەتی کردنی زۆرترین جەماوەری کوردی - خاوەن بەرژەوەندی راستەوخۆ و بنهڕەتی له قەوارە کوردستانی سەر بە خۆدا .

۸- نەبوونی بەرەبەرەکی نەشتانی کوردستانی کە داخوایە نەشتانەکانی چینه پەنجەرەکان ، کە نەشتانێکی ئازاد و گەلیکی بەختیارە فەرز بکا بە سەر بۆ ژوادی .

هەر وەها لە سەرئاستی ئەو وولاتانە کوردستانیان بەسەردا دا بەشکراوه :

- ۱- شێوازی فاشیزمی دەستەڵاتدارانی ئەو وولاتانە بۆ چارەسەرکردنی کێشە نەشتانەکان بە گشتی و کێشە کوردی شێوەیەکێکی تایبەتی . باری ھێرانکاری و کووشتن و بێرین و ئاوارەکردن ئەنجامی ھەر کۆسپدانان دەبێ بۆ بەرەو پێشەوه چوونی بزوتنەوهی ئازاد یخواری کورد .
- ۲- نەبوونی دەستورێکی ھەمیشەیی ، بوونی دەستووری کاتی و جەلەوش دەکا بۆ پێشە فاشیزمی و پەنگەز پەرسیتە داگیرکەرەکان لە کوردستان بۆ دەکردنی بەپار و قانۆنی ناریا و دژوار دژی گەلی کوردمان ، ھەر وەک لە عێراق ئیستا روودەدات .
- ۳- دەست بەدرا بوونی پارت و ریکخراوه - پێشکەوتنخوازە عێراقی و تورکی و ئێرانی و سووریەکان لە تاقیکردنەوهی کۆمارە سوشیالیستەکان و رازی بوون تەنها بە چارەسەرکردنی بووژوانە یومسەلە کورد .

۴- ئەو چەند بەرەبەرە (جەبە) لە کوردستان داگیرکراوا لە سەر حسابی گەلی کورد ئەنجام دەدرێن ، ھێچ مافیەک سۆزگەرناکەن بۆ گەلی کورد ، جگە لە ئۆتۆتۆمیک نەبێ کە لە تاقیگا بۆ ژوایەکاندا ئامادە کراوه ، ئەمە لە کاتیگدا کە کوردستانیان کرد ووه بە مەبەندی چالاکیەکانی خێیان دژی پێشە فاشیزمی ھەر بۆ ئەوەوە لە بەرنامەیی ھەر دوو بەرە (جۆش و جۆد) دیاریکراوه کە حکومەت داھاتووی عێراق لە خزمەتی کێشە چارەنووسیە

— کانی عەرمبەدا دەبی ، لەگەڵ ھەموو پێزو ھاوکارە کە بۆ ئەم کێشە چارەنووسیانە ، من دەتوانم گەلی کورد لە کوردستانی عێراق بە شێگە دانابەریت لە میلەتی کورد و ھەر وەھا کوردستانی عێراق پارچەبەکی کوردستانەوه ئەھوش دانابەریت لە کوردستانی گەرە . ئایا شۆنی ئەم راستیە لە کۆی دا یە لە بەرنامەیی ئەمو دوو بەرەبەرە دا .

ئاور دانەوه بۆ مێژووی دوور نەتوانم ئاشکرای دەکات کە مەسەلەیی دامەزراندنی وولاتی کوردستان مەسەلەیی کۆی نیە بەینا چوونەوێکی خێرای مێژوو بۆمان دەردەخات زۆرەیی راپەرین و شۆرش کوردیەکان داوا یار کرد ووه کە گەلی کورد بێتە خاوەن مافی خۆی لە دیاریکردنی چارە نووس و دامەزراندنی وولاتی نەتەوهی دا . لێرەدا لە بەر کە مە ماوه تەنها دەتوانم ھەندێ لەم راپەرین و - شۆرشە میللیانە بەھینە بەرچاوه :

بزوتنەوهی بەدرخان پاشا لە بۆتان .

بەر بەدرخان بھائی ۱۸۴۳ زاینی - سەرمەختی کوردستانی راگەیاندا و بە ناوی خۆیە وە سەکی پارەیی لێدا و دەستی کێشا بەسەر بەشی زۆری کوردستان دا لە سنووری وان و سابلاخ و پەماندیز و قەلاکانی ورمێ . بەلام خیانەتکردنی میر عزالدین شێر لە سالی ۱۸۴۶ بوو بە ھۆی کۆتایی ھینانی ئەم راپەرینە .

راپەرینی شیخ عەمید وڵای نەھری .

ئەم راپەرینە سالی ۱۸۸۰ زاینی دەستی پێ کرد ، لە راپەرینەکانی تر فراوانتر بوو بە شێوەیەک کە زور ناوچەکانی کوردستانی گرتە وەک وان ، ورمێ ، مۆکریان ، بادینان ، سۆران . ئاماژەکانی ئەم راپەرینەیی شیخ عەمید وڵای نەھری دامەزراندنی وولاتی کوردی سەر بە خۆ بوو .

راپەرینەکانی شیخ محمودی حەفید ۱۹۱۹ - ۱۹۳۰

لە شاری سلیمانی دا ، شیخ محمود دامەزراندنی حکومەتی کوردی راگەیاندا ، شیخ مەحمود ھەڵبەت دا بۆ دروستکردنی ھەندێ پەرمانی لەگەڵ حکومەتی سۆقیستی دا کە تازە ئەھیش دامەزرابوو لە پاش شۆرشیی

ئۆکتۆبەری مەزن . کاربەگرتنی ئەم شۆرش - بۆ سەر بزوتنەوهی شیخ محمود لە و نامە بەدا دەردەگەشت کە شیخ محمود ناردبووی بۆ بەکێشی سۆشەت ، لە نامە کە دا ھاتوو ، (سالی ۱۹۱۷ ئەوکاتە ی جیھان دەنگی راستەمەنی ئازادی بێست ، کە زانی گەلەمەتان لە جنکی زۆرداران و تاوانکاران یزگاری بوو ، ھەموو گەلان و میلەتانی سەرانسەری جیھان - بە یەکجاری شادمان بوون) .

پاش سەرکوتکردن و پێشێلکردنی ئەم راپەرینانە بە شێوەیەکێکی درێژانەیی ھاوشا بزوتنەوهی نەتەوهی کورد ، سەرەرای ئەمە توانی سەر لەنۆی ھەستتەوه سەر پێ و بێستی بە بزوتنەوهی میللی و ھێزێکی جەماوەری لە کوردستانی عێراق و ئێران و تورکیادا لێ کوردستانی تورکیا ، دەبینین زۆرەیی پارتە کوردیەکان لە بەرنامەکانی خۆیاندا دروشمی دیموکراتی بۆ تورکیا و مافی دیاریکردنی چارە نووس بۆ گەلی کورد بەرز دەکەن ، چەند پارتییکی کوردستانی ھەن کە بە ئاشکرا ئامانجی خێیان دنیاری دەکەن بۆ بنیاتنان و دامەزراندنی دەولەتی کوردستان .

ئیستا کە بزوتنەوهی ئازاد یخواری کورد روو پەرۆی ئەم کە گرتەکانی دەبێتەوه لە زروونی پارچە پارچەکراوی کوردستان و دا بەشبوونی میلەتی کورد بەسەر ژمارەیک لە وولاتاندا ، پێشەتە لە سەر کوردە ئابروومەکان ، کە دەسوزن بۆ - مەسەلەیی نەتەوهکیان کاربەگەن لە پێناوی :

- ۱- بنیاتنانی پارتییکی پێشڕەوی خاوەن بڕوا بە مەبەدەکانی مارکسیزم - لینینیزم و کاربەگەن ، پارتیک کە توانای پێکەستن و

تاماده کردن و بزواندن و سمر کرد ایتمیکردنی زوری جسا وهرانی کوردی همبستی بو دامهزاندنی کوردستانی تازاد و یهگرتوو و سؤشپالیست .

۲- پتکوه کرئ دانی دیالهکتیکی همدوو - خباتی چینایمتی و نتموهیمی .
۳- مل کچ پتکردنی تاکتیک بو بینین ستراتژی گشتی بو قدمه کردنی کموتسه ناو کیزاوی هلمهرستی و سووک کردنی مه سلمی بنهرتی خبات .

۴- دامهزاندنی سهری کوردستانی له نیوان هیژه پتشموتنخوازه کوردیگان دا له همدوو پارچههک له پارچهگانی کوردستان دا به پی بی نامیمکی دیموکراتی پتشموتنخوازو دامهزاندنی پتکخراویکی هار یگایانه و بو راهراندنی گشتی له نیوان بهره کاندای .

۵- دست نیشان کردنی دؤست و دؤزمنی سهرکی ناو خوؤ جیهانی ، له سمر ناستی ناو خوؤ پارتی کومونست و کرپتکاریمگان و پتشرهوانی بزووتنوهی نیشتمانی تازاد یخاواز و همدوو نمو لایمانهی دان دمنین به مافی - دیارکردنی چارمنووسی گلی کورد دا -

همهروها به دامهزاندنی وولاتی کوردستانی سمر بخوؤ دؤستیمی همیشیمی و هاو پیمانی ستراتژی کوردن ، به لام کوتههرستی و دهریمگایمتی و شؤفتیزم دژوارترین دؤزمنی بزووتنوهکمانن ، همهروها له سمر ناستی جیهانی نیمه ربالیم دؤزمنی سهرکی بزووتنوهی تازاد یخاوازی کورد ،

ولاتانی پتکخراوی سؤشپالیستی بزووتنوهی تازاد یخاوازی نیشتمانی دؤستی همیشیمی نیمن و نمه مصلهیمکی ستراتژی ننگوره له خباتی تازاد یخاوازی میلمتکمان دا .

لهکل ناو هپتانی دؤستانی بزووتنوهی تازاد یخاوازی کوردی نمه دوویات ده کمینوه کاس پتیبسته به تعاوی پشت به توانا خوئییه کانسری گلی کورد بیسترت ، میژوو بهره له و شورشانی که پشتیان به گل بستموره و -

سمر کموتنهان بعد دست هپتاوه ، شوش نه بووه پشتی به گل بستمیت و سمر نه کهرتیبی پشت بستم به جسا وهری خاوهن بهره موندی راستهقیه له خباتکردندا همدوکاتسری رنگای له دایک بوونی کوفاری کوردستانی دیموکراتی سؤشپالیستی به

مهسهلهی کورد و مافی
میلمتان بو دیاری کردنی
چارمنووسی خویان

لیکولینموهی که له روانگی یاسا جیهانیه هاوچمرخه کانسهره

به بیسنووسی : حور

مبست لم کورته یاسه یاساییه ، لیکولینموهی همدوو لایمنهگانی کیشهی کورد و مافی دیارکردنی چارمنووسی کورد نیه ، بملک بو روونکردنوهو تاشکرا کردنی رهوایی کیشهکبه ، لهکل رهوایی و سهریمیتی نمو خباتسری بزووتنوهی تازاد یخاوازی کورد بی همدستی له روانگو بهی یاسا هاوچمرخه جیهانیگانهوه دهروانیه شم تیکوشان و خباته چهکارهیی به دهریایی میژوو تاکو نیستا .

یاسایانهی که دان دمنی به مافی همدوو میلمت و گلان دا بو دیارکردنی چارمنووسی گمیشته دامهزاندنی وولاتی نتموهیمی سمر بخوؤ لهکل هلمبژاردنی نمو هوانهی که به پیموت دمرانی ، چاچ سیاسی بی یا خباتسری چهکارهیی به مبستی بعد دست هپتانیستی شم مافه یاسایی و رهوایی .

پهنابردنه بهر خباتی چهکارانه ، له بهر پارکی کومیتهی گشتی سهر به نتموه یهگرتووگان دانی پیدا نراوه له کومونهگانی خوولی بیست و نوهمی سالی ۱۹۷۴ .

لهردا ، خالیکی سهرکی همه ، پیموتسه پمنجهی بو رابکشین لم یاریموه ، که نمهش نتموه ، کیشهی گلی کورد ، کیشهی گلیکی دیرین و خاوهن شارستانیتهی تایبتهیه . دهریاری نهژادی کورد یان کارد و خپهگان میژوو نووسی یونانی (زینفون) ، که له کوتایی سدهی پینجم و سهرتای سدهی چوارهمی بوز زیاوه له کتیبهکیدا " نمانایس " - نووسیمیتی که کورد چند مصلهکمت و میرنشینی سمر بخوؤ ، همدوو لهسره نمو پارچه زمهسه جوگرافی که نیستا بی دهورتری کوردستان - واته خاکی کوردان - چند مهه کومله مروف لم ناوچههدا زیان و له گل چند کومله مروفکی دهوروشتی خویان بهمداری تعاویان کردوه بودامهزاندنی بهردی بناغی شارستانیتهی له میژوو تامییا که نمیش به دهوری خوی کاری کردوته سهر خیاتانی شارستانیتهی سمرانسری مروفایمتی .

لهردا ، دمی ، نموه دوویات بکمینوه ، که نم کیشیه ، کیشهی ناوچیسی تسک نیه ، که تمنا تایبته بی به و وولاتنوه کبه کوردستان به سهریان دا دابمشکراوه . کیشهکمان نتمو کیشهی جیهانی به تعاوی دهجته ناستی دستلتهکانسی ریکخراوو دهرکا جیهانیگانهوه ، به تایبتهی

پنځخراوی نهموه په لگرتووهکان ، نهموش لمبر د وو هوځی بنهمتی :

— کوردستان ، له لایمن شمیراتوره کولونیاالی و نهموه پرستانهوه به زوره ملی و بمبئی نازمرووی گلی کورد کراوه به چوار پارچهوه ، که نهموش له یاسا لادان و به سووک روانینه بؤ همه هوموه مهبد مهکانی یاسا هاوچهرخه جیهانیهکان .

۲- کوردستان و گلی کورد ، له کونهموه تا نیشتا ش ، شوځینگی تاییمتی و گرنگی همیه له پیلانی وولاته کونهمه پرست و کولونیاالیهکان که شیوهی نهځینی و پولیسی گرتته خوځی . له نهموه نجامدا نهمجاهی نهم پیلانته له پنځهوتته جیهانیهکاندا چهپان ، سرمتا له پیمانگی

قفسری شیرین سالی ۱۶۲۹ پنځهوتتنامه ی سایکس بیگو سالی ۱۹۱۸ دوا بدوا ی نهموش له پیمانی سیقه سالی ۱۹۲۰ که بندی ۶۲- ۶۳- ۶۴ ی نهمو پیمانه ، بؤ په کمجگار به شیوهی کی یاسایی دانی نا به مافه

نهموه میهکانی گلی کورد دا تا سرمهختوی نهمواو بهلام به چمند قونایک . همروهه ها پیمانی لوزان سالی ۱۹۲۳ که نهمو سیقه بندی پیمانی سیقهی هملوشاند هوه ، دوا ی نهموان پیمانی سمند تاباد له سالی ۱۹۳۷ دا

به نیوان تورکیا و عراق و نیران و نهمغانستان به سرمهرشتی بهریتانیا ، مادهی چهوتتمی نهمو پیمانه به شیوهی کی راسته خوځ دزی خبباتی نازاد یخواری ی گلی کورد بوو . همروهه ها پیمانی بهضداد سالی ۱۹۵۵ تا دهکینه

پنځهوتتنامه ی جزائر سالی ۱۹۷۵ له نیوان سداه حسین و شای گور کراوی نیران . له روانگی نهمو چمند دیره سرهوه دمیتی خالیکی گرنک و سرهکی د وویات بکیمهوه که نهموش نهمویه ، گلی کورد په کیکه له همره گهرترین

گله چهوساوهکان له پرووی دانیشتون که (۲۰-۲۵) ملیون کسه ، له پرووی پرووهی جوگرافی کوردستانهوه که ۴۰۹/۶۵۰ کم دوجایه یاته خاکی کوردستان له کوځی پرووهی بهریتانیا

هولمندا ، بلجیکا ، سووسرا و دانیمارک گهرهترا هگل نهموشدا تا نهم کاته نهم گله مافگی یاریکردنی چاره نووسی خوځی بهدمست نه هیناوه وولاتی سرمهختوی خوځی دانهمزاند ووه .

شایانی باسه نه دمبئی پنجه راځیشین بؤ نهموهی که یاسا جیهانیه هاوچهرهکان له ریوی شت بهروانامو پیمان و پنځهوتتنامه نهمجام راهه کانهوه ، له سه رو هموویانهوه بهرنامه ی پنځخراوی نهموه په لگرتووهکان به تاییمتی مادهی ژماره (۵۵ ، ۷۶) دانی ناهوه

به مافی گهرن دا بؤ دیاریکردنی چاره نووس : بندی دپوی ماده یهکی نهم بهرنامه ی له بواری باسکردنی نهمو نامانجامندا که پنځخراو کاری بؤ دهکات نووسراوه : بهرمو پیشه وه

بردنی پهمبندی نیوان میللمتان به شیوهی کی ناشتی و له سرم بناغه ی پزیزگرتن له یهکسانی و مافی گهلان بؤ دیاریکردنی چاره نووس همروهه ها نهمجامدانی کارکردنی تری گونجاو بؤ پتهوکردنی ناشتی جیهانی .

بئی گوسان نهمو پیمان و بهروا نامانه به نهمواوی دان دمنځن به مافی گلی کورد دا بؤ دیاریکردنی چاره نووس وه که گشت گهلانی تر ناهورویکی یاسایی مهبد می مافی میللمتان و

گهلان بؤ دیاریکردنی چاره نووسی ختیان .

به پیمانی بؤچوونی یاسایی جیهانی هاوچهره ، مافی میللمتان و گهلان بؤ دیاریکردنی چاره نووسی ختیان ، واته : مافی هموو گلیک یه خود هموو میللمتیکی ، به شیوهی کی نازاد و به بئی هیچ پاله پهستوهک له لایمن بیگانهوه ،

بؤ دیاریکردنی نهموهی ثایا ثایا سه ربه چ وولاتیکه ، همروهه ها مافی دامهزاندنی وولاتی سه رهمخوځ و دیاریکردنی شیوهی ثیانی ناوخوځ دهگرتنهوه له پرووی سیاسی و ثابووری و کومه لایمیتی و

پنځنهمیه وه . میللمت مافی دیاریکردنی چاره نووس له دست نادات گهر وولاتی سرمهخوځ دایمزمبئی یاخود به شیوهی کی نازاد له گهل وولاتیکه تری فره نهموهدا په کیکرت .

نهمو نهموهی شیوهی کی سیاسی و ثابووری و کومه لایمیتی و پنځنهمیه دیاریکراوی هملبژارد ، له پاشه رږژدا مافی همیه و نازاده له گورپنی نهمو شیوهی کی به کار هینانی همر جوړه هیزیک دزی ووست و ناره زوی نهمو میللمته ، له پنځا

لادانیکه مه زنه له مافی نهمو میللمته بؤ دیاریکردنی چاره نووسی خوځی و لادان و سرم پیچی کردنه له یاسا دموله تیهکان : نهموش بهرنامه و تاییکردنهوهکانی پنځخراوی نهموه په لگرتووهکان د وویاتی دهکانهوه .

له لایهکی ترشوهوه هموو وولاتانی نهمدام له پنځخراوی نهموه په لگرتووهکان دا خاومن نیلترامات و نهمکی جیهانین سمبارت به پزیزگرتن له مهبد می مافی میللمتان و گهلان له دیاریکردنی چاره نووسی ختیاندا و له سه ر

پنځخراوی نهموه په لگرتووهکانه دزی شه وانسه کاربکات که سرم پیچی نهم مه بدمه دهکمن . لادان له مهبد می مافی دیاریکردنی چاره نووس له همر شوځینگی بئی و به همر شیوهی کی بئی ، به بئی بهرنامه ی نه نهموه په لگرتووهکان دهمبته مه سطمه کی جیهانی و دمچینه نهمواو

ریزی نهموهکانی نهموه په لگرتووهکانهوه . نهموانه ی خاوهنی نهم مافمن ، واته مافی دیاریکردنی چاره نووس ، وولاته سرمهخوځکانن لهگهل هموو گهل و میللمتان ، بهلام دشقی له لایمن وولاته کولونیاالی و بیگانهکانهوه د وویاری

چهوساند نهمو ماف پشیل کردن بین ، نهمانه خببات دهکمن له پیناوی دیاریکردنی نازادی سنووری وولاتانی ختیان و پاراستنی له پرووی سیاسی و ثابووری و کومه لایمیتی و پنځنهمیه وه

خبباتکردن دزی هموو شیوهکانی چهوساند نهموه ، له لایمن گهلان و میللمتانه وه خبباتکردن له پیناوی بهدیتهانی مافی دیاریکردنی چاره نووس بؤ نهمو میللمتانه ، که

نهمرو یه کیکه له مهبد مه بنهمیهکانی یاسا جیهانیه هاوچهرهکان ، لم یارهموه دوو - مه سطله همیه . مصطله یه کم :

نهمو مصطله یه کی که له بندی ژماره (۱ ، ۵۵) همروهه ها بهمدهکانی تری بهرنامه ی نهموه په لگرتووهکان دا نهمار کراون که پزیزگرتنی مهبد می یهکسانی میللمتان و مافی دیاریکردنی چاره نووس د وویات دهکانهوه . نهم دوو فیکرمیه

به شیوهی کی نهموانی پنځهوه گری دراون وله په کتر جیانا کرتنهوه ، واته ، هموو گهل و نه نهموه کی مافی دیاریکردنی چاره نووسی خوځی هه یه . مه سه له ی دوو م :

نهمه مه سطمه کی گلیک گرنکه ، چونکه به شیوهی کی راسته خوځ تاییمته به مافی سرمهرشتی کردنی گهلان بؤ سامانه سروشته کانیان . شمیرالیستهکان به

د ریژیایی چهده ها سال سامان و بهرووی گهلانیان تالان کرد و تا نیشتا ش بهرد هوامن و نهمو گله همزارانیمان به دوا کهوتوی و مل که چی هیشتونهوه . پیوسته لیژندا ، پنجه راځیشین بؤ نهمو لایه نانه ی که ناهورویکی یاسای مهبد می

مافی دیارکردنی چاره‌نوسی میلیله تان و گه‌لانی لی بیکهاتوه .

۱- مافسه کان .

۱- نازادی دهرینه ویست وریزگرتن له ئه‌نجامه کانسی .

۲- مافی به‌کارهینانی هموو هو و ریگله ره‌وانان نه‌نانت حبهاتی چه‌کداریش .

۳- مافی داواکردنی یارمعی له بیناوی به‌دییهینانی مافی دیارکردنی چاره‌نووس

۴- مافی پاراستنی یه‌کیته خاکی گه‌ل پال میلیله‌سه .

۵- مافی پاراستنی شوینه‌واره نه‌نوسی - دیموگرافیه کان .

۶- مافی نه‌نهرایمعی کردن له کووونه وه جیهانی و ده‌وله تیه‌کان دا .

ب - ئه‌مرکه کان .

" واته مافی ئه‌و میلیله و گه‌لانی خبهات ده‌کمن له بیناوی دیارکردنی مافی چاره‌نوسی دا " .

۱- ریزگرتن له مافی میلیله‌تانی تـــــــ

له به‌ر روشنایی یاسا جیهانیه هاوچه‌رخه‌کان .

۱- پیره‌وکردنی هموو مه‌ده‌کانسی یاسا جیهانیه هاوچه‌رخه‌کان .

۲- خبهاتکردن بو پته‌وکردنی ناشتی و ئاسایشی جیهانی .

ئهرکی وولاتان لم بواره‌دا .

۱- ریزگرتن له مه‌ده‌کانسی مافی گه‌لان بو دیارکردنی چاره‌نووس و کارکردن بـــــــ

جی به‌جی کردنی به‌ئامانجی پته‌وکردنی پیه‌وندی دوستایمعی و هاوکاری نیـــــــ

وولاتان ، سنور دانان بو کولونیاالی به‌بی هیج کمته‌رحمه‌یک .

۲- کارکردن له بیناوی پیره‌وی کردنی مافه بنه‌رته‌کانی مروف دا .

۳- واز هیئان له به‌کارهینانی هیز گه‌ل ده‌میته به‌ریست له ریگای مافی میلیله‌تـــــــ

بو دیارکردنی چاره‌نووس .

۴- واز هیئان له هموو ئه‌و کار و کرده‌وانه‌ی کم یان زور ئاراسته‌کراون دزی یه‌کگرتنی

نیشتمانی و ههریمی ئه‌و میلیله و گه‌لانی - مافی دیارکردنی چاره‌نوسی حوبـــــــ

به‌دست هیئانه .

گهر سه‌رنجیکی واقعی و مه‌وزووـــــــ باری ئه‌مرو گه‌لی کوردمان به‌دین له گه‌ل

سه‌رنجدانی باری میژویی پارچه پارچه کردنی کوردستان ، ده‌کینه ئه‌نجامیکـــــــ

ممنیتی که بره‌تیه له مافی ته‌واو و ره‌های گه‌لی کورد بو دیارکردنی چاره‌نوســـــــ

خوی به‌م شیوه ناسراوانه‌ی لای خواره‌وه :

۱- گه‌لی کورد مافی ته‌واوی همیه بـــــــ دهرینه ویستی خوی به‌جیاپه‌ونه‌وه -

له‌و میلیله‌تانی به‌زوره ملی له‌کلیان دا ده‌زی و مافی همیه بو دامه‌زاندنی

وولاتی سه‌رمه‌حوی خوی و گیرانه‌وی مافه زه‌وت کراوه‌کانی و کوکرت نه‌وه و یه‌کگرتنه‌وی

هموو گه‌لی کورد .

۲- یه‌کگرتنی نازاد و بی زور لیکردن لـــــــ سه‌ر بناغه‌ی مه‌ده‌کانی یه‌کسانی و داد

په‌روه‌ی له نیوان ئه‌و میلیله و گه‌لانی که گه‌لی کورد له‌کلیان ده‌زی ، به‌واتایه‌کی تر

دامه‌زاندن و بیکهینانی کوماری فیدرالی دیموکراسی ، واته وولاتیکی فیدرالی کـــــــ

بیکهاتی له کوماریکی تورکی کوردی ، فارسی کوردی ، ههریمی کوردی . یه‌کیته سوفیتی

چاکترین نمونه‌وه بو یه‌کگرتنی ئیختیاری - برایانه‌ی گه‌لان که چاکترین باشترین

ریگایه بو چاره‌سه‌رکردنی دیموکراسیانه‌ی مه‌سه‌له‌ی نه‌نهایته‌ی .

۳- مانه‌وه لمانا و چوار چیه‌وی ئه‌م وولاتانسی ئیستادا و دست‌کوتنی ئوتونومی ، لیـــــــ

چه‌ند نمونه‌یکه بچووک و زیندوو دینه‌وه له پارچه‌کانی کوردستان دا بو قناعت کردن که

ده‌ریاره‌ی گه‌لی کوردمان تاوانی میژویی زور کراوه و له ئوماری میژویدا به‌حوبن نووسراون و

لم جوهر تاوانانئا ئیمرو به‌ده‌وام ئه‌نجام ده‌دین بملکه مان بو ئیسیات کردنی ئه‌م تاوانانـــــــ

ئیسقان و کله‌سه‌ری هزاران هزار خبهاتگیری کورده که به‌ده‌ستی حوکمرانه به‌خوـــــــ

تینووگان کوژراون .

بو سلطماندنی ئه‌مه‌ش ته‌نها ئه‌م چه‌ند راستیه ده‌دینه‌ روو .

۱- دا به‌شتردنی ئوردستان له ئه‌نجامی - پیلاننه‌کانی کولونیاالی و ئیمپریالیسته‌کان بووه به

هاوکاری له‌کله کونه‌په‌رستانی ناوچه‌که ، له به‌ر دینه‌وی نه‌وتیکی زور له کوردستان ، له‌کله

شونیی جوغرافی کوردستان و نزیلی له سنووری یه‌کیته سوفیتی په‌وه .

پارچه پارچه‌کردن به‌هوی چه‌ند ریکه‌وتنه‌مه‌کی جیهانی ناره‌واو نا شعری ئه‌نجام دراوه که

یاری کردنه به‌چاره‌نوسی گه‌لی کورد به‌بی ئاگاداری و ره‌زامندی خوی . که‌واته ، گه‌لی

کورد به‌ویست و ناره‌زویی خوی نه‌چوته ریزی ئه‌و وولاتانه‌وه که کوردستانیان به‌ســـــــ

دا به‌ش کراوه : ههره‌وه‌ها دست‌به‌سه‌را گرتن و هیشته‌وه‌ی کوردستان له‌زیردستی ئه‌و وولاتانه

به‌هیزی چه‌ک له سه‌رده‌می کولونیاالی دا سه‌ر بیچی کردن ولادانه له هموو یا بملکو له

ساده‌ترین مه‌ده‌کانی یاسا جیهانیـــــــ هاوچه‌رخه‌کان و نه‌ریت و ره‌ووشتی نیو وولاتان .

ههره‌وه‌ها سه‌ر بیچی کردنی ئاشکرای ئه‌و په‌یمان و ریکه‌وتنه‌نامه جیهانیانه‌یه که حکومه‌تی ئـــــــ

وولاتانه ده‌ریاره‌ی پاراستن و سه‌وکه‌کردنی مافی میلیله‌تان و گه‌لان بو دیارکردنی چاره‌نوس

موریان کردوه ، له گه‌ل ریزگرتن له مافسه بنه‌رته‌کانی مروف له به‌نامه‌ی نه‌ته وه یه‌کگرتنه‌وه

- کان و همدوو به‌نامه بنه‌رته‌یه‌کی : مافی مروفی سالی ۱۹۶۶ تومار کراوه . نمونه

بو ئه‌مه . . . سالی ۱۹۵۱ له کومیتـــــــی سن ههمی ئه‌نجومه‌نی ئابووری و کومه‌لایمعی

سه‌ریه نه‌ته‌وه یه‌کگرتنه‌وه‌کان ، له کاتـــــــی ده‌نگ دان بو تومار کردنی مه‌ده‌تـــــــی

مافی میلیله‌تان و گه‌لان بو چاره‌نوسی خویشان له همدوو په‌یمانی جیهانی دا : یه‌کم //

په‌یمانی جیهانی ده‌ریاره‌ی مافی ئابووری و کومه‌لایمعی مروف . دووم // په‌یمانی

جیهانی ده‌ریاره‌ی مافی سیاسی و مه‌ده‌تـــــــی و روشنبیری مروف . . . تورکیا دزی ئه‌م -

پیشینه‌اره ده‌نگی دا .

۲- ئه‌و وولاتانه‌ی کوردستان به‌سه‌ریان دا - دا به‌ش کراوه هه‌رگیز ئیلترامیان نه‌کردوه بـــــــ

مه‌ده‌کانی یاسا جیهانی یه‌هاوچه‌رخه‌کانه‌وه له باره‌ی پاراستنی یه‌کیته ههریمی خاکی -

گه‌لان ، بو نمونه له هموو پارچه‌کانسی کوردستان له کونه‌وه تا ئه‌مرو کوچ بیکردنی زوره

ملی بی به‌مه‌ده‌وامی به‌دانیشتوانی کوردستان ئه‌نجام دراوه به‌به‌کارهینانی توند و تیزی و زور

لیکردن و کواسته‌وه‌یمان بو شونیی د وور له خاکی باو و باپیـــــــ

ههره‌وه‌ها له زور شونیی کوردستان چه‌نده‌ها ناوچه‌ی ئیداری خراوته سه‌ر ناوچه‌کانی سه‌ریه نه‌ته‌وه گه‌وره‌کان .

یاکانیان له ههول دانی بی ووچان دا بۆ -
شیپاندن و روو گۆرینی مێژووی پر پالمانی

ههلمبجه 1974

کەلمەکان و نەگۆلی کردن له بیونمان وهك كەلتیگی
خاوەن تاییبەتی جیا ۆز لەگەلانی دراوسێ .
ئەمۆتا جەنابی پەشید یاسە ، كە مێژوونووستیگی
ئێزانی یە ، دەلیت : كوردەكان ئێرانین .
ئەتەمەییە شۆڤێتیزمەكانی تورك وهك " كیزبۆظلو"
و " فیراتا " دەلیتین كورد وهك ئەتەمە بوونسی
نیه ، بەلكو توركی چیاپین و زمانەكان لەبەر
چۆنە . بەلام سەركردە ی فاشیزمی تورك
فەیلەسوفی پارسی بزووتمەوی ئەتەمەییەتی ن . ئەتەسەر
له ووتاریكا روودەكانه دانێشتوانی كوردستانی -
توركیا دەلیت : ئەمی كوردینە گەر دەتانیسوی
بە زمانە داكەوتووومەكی خۆتان بدەن ئەم و
توركمان له ناوتان دەبەن هەرەك چۆن له
پابووورد ودا ئەرمەنی و جۆرجی و یۆنانەكانیان

۱- له ۹ حوزمیرانی ۱۹۱۳ له شاری
سلیمانی ۲۸۰ كورد شههید کران .
۲- له به هاری سالی ۱۹۶۶ گوندی سه رو-
چاوهی نزیك شاری سلیمانی دوو چاری هێرشێگی
نارهوا بوو له لایەن سوپای میری یهوه ، پش
سی یهكانی گوندەكە لەگەڵ مهلای مزگوتەكەدا -
قورانیان برد به پیر سەریازە كانهوه و نكایان لێ
کردن كه بەزمیان بیتهوه به خەلكی گوندەكەدا .
وهلامی سەریازەكان پشیل کردنی فوران و شههید
کردنی مه لا و پش سی و گەورەو بچووکی گوندەكە
پوو .
۳- مانگی ئابی / ۱۹۶۹ سوپای عیراق ی -
چوو و ناو گوندی دهكان لەناوچهی شیخان
ئافرمان و منالانی گوند له یهكی له ئەشكەوتەكاندا
خۆیان شارد هوه ، به فەرمانی سەركردە ی تپهسی
چواری سوپای عیراق ، سەریازەكان گەمارۆی -
ئەشكەوتەكانیان دا و ئاگرپان تی بەردا ، ئەنجام
سووتاندنی (۶۷) ئافرمت و مندالی گوندەكە
پوو .
۴- ۲۴ / نیسانی / ۱۹۷۴ شاری قەلەزنی
به شیوهمەكی درندانه به بۆمبای ناهاڵم بومبا باران
كرا ، له ماوهی چەند دەقیقهكەدا (۱۳۰) -
كورد كه زورمیان منال و قوتابی قوتابخانهكان بوو
شههید کران .
۵- ۳۰ / نیسانی / ۱۹۷۴ سوپای عیرافی چوو
ناو شاری زاخۆ و گری تی بەردا .
۶- دای هاتنی كەمالهەكان بۆ سەر حوكم
له توركیا ، باش پاپهڕهەكانی كوردستانی توركیا
له سالانی ۱۹۲۵ ، ۱۹۲۹ ، ۱۹۳۷ پەرله
نیو ملیۆن كورد شههید كران . ئەمە تەنها چەند
نموونهەكە ، وهك دەلیتین مشتێ نموونهی باریكە ،
بەم شیوهمە سەرانسەری كوردستان كۆشتن و بێر-
ن و چەوساند ئەوهی به خۆهە دپوه .
لێرەدا باسی تۆاند ئەوهی ئەتەمەییەتی
ناكەین كه له سەردەستی ئەو حكومەتاندا دوو
چاری كەلی كورد بڕ به دزایەتی کردنی زمان و
ئەدەب و پۆشنبیری كورد ، و بێ بەری كۆرتسی
كورد له خۆشدن به زمانی ئێزان و قەدغە
کردنی چەژنە ئەتەمەییەكان هەرەها باسی
مەسەلەئە خۆشەند مواریش ناكەر له كوردستان
كه پێژە له ۸۰٪ تێد مەهپەت یاخوود باری -
تەند رۆستی كه له پەلەكی زكۆرنم و خراب دایە .
بەلكو تەنها باسی هەلۆستی ئەوو حكومەتانە
دەكەین دەریارە كەلی كورد و كۆتەسە كورد ،
له پوانگی بیری خاوەن بەر و دانەرانی ئایدۆلۆژی

روونمان كرد موه كه ئەو وولاتانە كوردستانیان
به سه ردا دابەش كراوه سەر پێنجی دەكەن له
هەموو یاسا و پیمانە جیبهانیەكان كە ئەم وولاتانە
خۆشیان مۆریان كورد و ، مەبەستمان لەو پیمان
و پێكەوتنمانە یە كه سۆزكراون له چوارچێشەوی
پێكخراوی ئەتەوه یەكگرتووكاندا یا لەود مزگایانە
دا كه سه ربه و پێكخراوەن یاخوود لە
دەروەهی ئەو پێكخراوه . . . بۆ ئەمۆنه ئەم
پیمانە جیبهانی یە دەخەینە روو :
" په یمانی جیبهانی دەریارە لایردنی هەموو
شیوهمەكانی جیا ۆزی کردنی پەگم پەرستی ؟
ئەم پیمانە له خۆلی بیستەمی كۆمەلەئە گشتی
ئەتەوه یەكگرتووكان ، رۆژ ۲۱ / كانوونی دووهەمی
سالی ۱۹۶۵ مۆزكراوه ، له مادی پێنجەم دا
هاتوه كه : به بێ ی بەندە بنهڕهتیهكانی ئەم
پیمانە ، وولاتهەها وەشەكان لەم پیمانەنستندا ،
ئێلتزام دەكەن به قەدغەكردن و ئەهێشتنی جیا ۆزی
پەگم پەرستی به هەموو شیوهمەكانی یهوه ، له گەڵ
سۆزكۆرتنی یە كسان . بۆ هەموو مەرفۆشك
به بەردەم دادگا دا ، یهئێ گۆی دانە پەگم
پەگم پێست ، ئەتەوه ، دەریارە جێ بەجێ کردنی
ئەم مافانە لای خۆاره وه :
۱- مافی یەكسانی له بەردەم دادگا و هەموو
ئەود مزگایاندا كه كاری داد پەرەری بەپێشوه
دەبەن .
۲- مافی سەرمەستی هاتوو چۆ و ئێزان له ناو
چوارچێشەوی وولاتی خۆی دا .
۳- مافی ئاسایش و پاراستنی له لایەن دەولهتەوه .
۴- مافی وەرگرتنی شناسنامه (الجنسیه)
۵- مافی خۆشدن و كارکردن .
۶- مافی هاوسەیی یەكسانی له ژانی پۆشنبیری .
۷- مافی چارەسەر کردنی ئەخۆشی و یارمەتی دانی
بۆ چاره سەركردن و سوود وەرگرتن له كارگۆزاریه
كۆتەلایهتییه كان .
بەلام ئایا چۆن و به چ شیوهمەك كورد له
پارچهكانی كوردستان خاوەنی ئەم مافانە كە
پێستە هەموو مەرفۆشكی سەرزەوی بییتە
خاوەنیان ، هەرەها كه پێستە حكومەتەكان ، وهك
ئەندام له كۆمەلگای جیبهانی دا ، ئێلتزام بکەن
په پیمانەوه و ئەم مافانە باسان کردن سۆزكۆر
یەك بۆ كورد ، لێرەدا باسی ئەو هەموو لە
سیدارە دان و به كۆمەل كۆشتنی پابووورد و ئێستا
ناكەین ، به لكو چەند نموونهەك دێننەوه یاد
له پارچهكانی كوردستان بۆ ئاشكرا کردنی ئەم
سەر پێنجی كۆرتە .

له ناوېر دوه د منان پوښکمنه پټڅاروی نتموه
پهکرتوهکان ، بلکو نیشنمانیکان —
بدوزنه له کوشمیکي شعریقا ، بهلام گهر حمز
به شتی تردکمن ، شو تورک وهک شیری تورمو
هعلجوری لی دیت و هیچ هیزیکي جیهان ناتوانی
هیمنی بکانهوه .

نمونیمیکي ترشمان بوئم باسه هلسوکوتسی
کمالیکانه لهکلی گلی کورد ، جواهر لال نهرو
له کتیبهکلی دا (لمحات من تاریخ العالم) سالی
۱۹۳۵ نووسیموتی : (هم شیومیه تورکهکان
که ماومیکي زور تی پهر نموه به سر خه بیات
کرد نیاندا له پټناوی تازادی دا دستیان داومه
پایشانوهی گلی کورد که ثمانیش وهک ثمان
خبات د مکمن بو تازادی ۰۰۰ سهیره چوون
نتمومیمیکي خباتکټر یوو به نتمومیمیکي پهلامار
د مر و خباتکټری له پټناوی تازادی دا هلمکرایوه
یوو به کارکردن له پټناوی دستگرتن به سر
خطلکی تر دا ۰ سالی ۱۹۲۹ شوپشیکي کوردی
تر بهریا یوو بهلام دامرکټرایوه گهر بو ماومیکي
کهمیش بی ، بهلام نایا چوون دستوانی گلیک
بی شیل بکرت که سووره لسمر کمشتنه
تازادی و نامادیه بو قورانی دان ۰۹)

هندی نتمومی بوزواو شوپشیزمی عمرمیش
همیه نکلی له بونی سمرمخو تاپیمیمیکي
گلی کورد د مکمن و دطین نژادی کورد
د مکرتومه بو سمر نتموهی عمرم .

پمکرتی یاسای جیهانی هاوچمرخ به تلوای
و به پرونی و به بی هیچ مونا قشه لسمرکرد نینک
دان به مافی هموو کل و میللمتیک دا د منیت
بودیاری کردنی چاره نووسی خوئی به هموو
شیومکانیموه چ ناشتبخوازان بی یا چهکد ارانه ،
که واته تم مافه بی بی هیچ جوړه گومانیک گلی
کورد د مکرتومه ، نیتا گلی کورد خباتیکي
چهکد ارانه دکات و هر دمی هلی بو
برمخسیرت تا هست و تارمرووی خوئی دمریبری
بودیاری کردنی چاره نووسی خوئی .

پمکه هندی کسان بلین که شو وولاتانسی
خاک و نیشتمانی کوردیان داکیر کرد ووه هیشتا
هموو جوړه زلم چهساند نموهی نتمومی و
جیاواری کردنیان برامیر بهکار د هین ۰ تم
وولاتانه هر له کتومه شو همیان و بروانانمان
خستوت زریخی خټان که هر تضها مرمکسی
سمر کاغز پسون ، چونکه هیز لم ناوهدا د موری
سمرکی د مینی .

ثوانی و دطین راست د مکمن ، بهلام دمی
نومش بزانهن که یاسای جیهانی هاوچمرخ
یوو به چمیکي معنوی معز و هیزیکي
یاپایی نتموتی همیه که ناتوانی له ترخی

کم بکرتومه چونکه دان نان به مافی میللمتان و
گه لانی ژیر دستگان مسوکم دکات و دمیخاته

چوارچیموی همیان و بروانامی جیهانی و
د موری کنگ د مینی له خباتی گه لانی له پټناوی
تازادی و دیاری کردنی چاره نووسی خټان ،
هر بو نمونش و تم راستیانه د مخینه روو :

۱- بهی ی پټڅاروی نتموه پهکرتوهکان و
پریاری " الجمعیه العمومیه ژماره ۲۵ سالی
۱۹۲۷ " کوشمیکي تاپیمتی پټکټر
پټناوی (کوشمیکي تاپیمتی به نامییا) تم
کوشمیکي له ژیر چاودیری پټڅاروی نتموه پهکرتوه
کان دا کار دکات و راپوړتی د موری د مخاته
بهر دم (الجمعیه العمومیه) و نیشتمانی گشتی
پټڅاروی نتموه پهکرتوهکان ، تم کوشمیکي
بهر موم دمی له سر کارکردن تا گلی نامییا
سه ره خوئی تلوای خوئی و مرد مکتی .

۲- پټڅاروی تازاد یخوازی فطلمستین
تضها نوتیاری رمو و قسهکری رسمی یه
به ناوی گلی فطلمستین ، هر موه شندانیکي
چاودیری له پټڅاروی نتموه پهکرتوهکان و د مرکز
تاپیمتیکانی سر به تم پټڅاروه ، نتموه به
رای نیمه سرکوشمیکي جیهانی گوریه بو
کوشمیکي فطلمستینی که دستی کرد به هاتنه
ناو کوره جیهانی یکان بشنومیمیکي گهر ، باشترین
بهلمکه شو کونفرانسه جیهانی به یوو که پټڅاروی
نتموه پهکرتوهکان له " جنیق " سازی کرد و
ومدیکی فطلمستینش نامادیه یوو که وهک نوتیاری
وولاتانی تر هموو مافیکي هموو ، شایانسی
باسه که لیریدا بلین شو وولاتانسی دانمان
ناوه به (پټڅاروی تازادی فطلمستین) ژماره
شومند مونهی ژماره شو وولاتانسه که دانمان
ناوه به " نیرائیل " دا .

بهلام گورترین برسیار که بهر موم خوئی
د مخاته روو شوه په : نایا چوون نوتیاری گلی
کورد د مچنه ناو پټڅاروی نتموه پهکرتوهکان و
چوون نوتیاری گلی کورد د مکمن ؟ .

تمه بهر له هموو شتیک به ستراوه به تاستی
خبات و تیکوشانی چهکداری و سیاسی سالانسی
دا هاتووی بزوتنموی تازاد یخوازی کورد که به
رای نیمه بهم شیومیه د مینت .

۱- پتموکردن و بههیز کردنی پهزکانی بزوتنموی
نیشتمانی پټشکوتنخوازی کورد له هموو بهسه
کانی کوردستان له مری پټکټرانی به ره
نیشتمانی پټشکوتنخواز که له ناومرک دا د زاپیمتی
هموو شیومکانی شمیرالیزم و کلونیا لیزم و کونه
پهرسته ناوچیمکان بکات لهکلی د تاپیمتی

کرد نیکي ستراتیژیکه وولاته سوشیالیستکان و
له سر و هموهانموه پمکتی سوشیت ، هر موه
خباتیکي هاوچه ش بکات شان به شانی پارتی و
هیزه نیشتمانی و پټشکوتنخوازکانی گه لانی
عمرم و تورک و فارس و هاوکاری کردنی تلوای
لهکلی پارتی یکانی چینی کټکاران له جیهان دا .

۲- بهجیهانانی شو پرزیمیه که ماومیکي کم
نیه خراومه روو که بریتیه له پټکټرانی
نمچومونیکي نیشتمانی کوردستانی که به ناوی
کورد و به بدوی له کورد مرکز جیهانیکاندا
به سیفتی چاودیر نامادهی کونکرهکانی وولاته
بی لایمنکان بی ، واته شو نتمومیمیه و کوه
پهرمانیکي لی دمی بو گلی کورد و نوتیاری
هموو لایمن و هیز و پارتی سیاسی کانسی
کوردستان تیدا بشدار دمی ، تضها له پارکي
و دا مافی ثومان دمی کبایسی نوتیاری رمو و
راستقیمیکي گلی کورد بکمن .

له روانگی سنوردانان بو کللی گلی
کوردی چهساره دلمین ، کاتی شوه هاتووه
سنور بو ناکوکیه شسک بینکانی نوان پارتی یکان
د اینریت کوردستان له کورمانی شمیر برا کونموه
بگوریت و بکرت به قهلی خوراکرتن و رص
بو خباتکردن دزی شمیرالیزم و کلونیا لیزم و
هموو شیومکانی چهساند نموه ژیر دستی
وله پټناوی مافی دیاری کردنی چارنوموسی
میللمتیکان دا .

سمرچا وکان /

- ۱- بهرامی پټڅاروی نتموه پهکرتوهکان
به زمانی روسی .
- ۲- عمرم شمو . هندی زانباری د مریاری
گلی کورد / کوفاری سرد می نوی / به زمانی
روسی . ژماره ۴۰ - ۱۹۶۳ .
- ۳- " دنکی کومله " نوزگانی پمکتی
خوتد کارانی کورد له موریا - ژماره ۱۲ کانونی
د روم / ۱۹۷۵ به زمانی عربی .
- ۴- عبد الرحمن قاسطو - کوردستان و کورد
به زمانی روسی .
- ۵- یاسای جیهانی ، می د روم ، به
زمانی روسی .
- ۶- یاسای جیهانی - بروانامه روسی .
- ۷- روزنامه کسولسکایا - پراگدا -
/ حوزیرانی / ۱۹۸۱ .

کورد له ننه وغانستان

ننه وغانستان وهك هره په كيك له وولاتاني تری جيهانی سپهه ژبانی کولونیا لیستی بینیه به لام بوما و میه کی زور کم ۰ سالی ۱۹۱۹ - میلله کانی ننه وغانستان توانیان وولاته کیان نازاد بکهن له ژیر چه پوکی کولونیا لیزمی ټینگی سزی ۰ نکه زمانه رسمی له ننه وغانستان تا کوو سالی ۱۹۳۶ فارسی بووه نهوا لهو کاته بدواوه زمانه ننه وغانی بوو په زمانگی رسمی وولاته کیان ۰

ننه وغانستان وهك زوریه وولاتانی تری جیهان برینه له وولاتی کی فره نته وه له هسان کاتیدا ثابین و میزوو و برزه و مندی ها و موش پیکه و میان گری د هات ۰ له ننه وغانستان - د هور و بهری ۳۰ زمانه جیاواز همیه به لام زوریه میان کم به کار دهینین ۰ زوریه دانیشوانی (واته چوار لسه پینچی) به دوو زمانه قسه دهکن : پشتو که به ننه وغانی به نا و بانه لنگل فارسی ۰

نهو زمانه کی که له ننه وغانستان دا همن به سمر سنی گروپ دا دابمش ده کی سن : فارسی ، هندي ، تورکی ۰ زمانه کانی : ننه وغانی ، فارسی ، بلوچی ، کوردی (شیوهی کرمانجی) ، نورموری ، پاراجی و پامیری لکروسی نیرانی دان ۰ زمانه ننه وغانی (پشتو) لنگل پامیری له سهرووی روز هلاتی ننه وغانستان دا قسه ی پی ده کی ، فارسی له خوارووی روز ناوادا ، کوردی ، پاراجی ، نورموری و بلوچی له سهرووی روز ناوادا ۰

په کیک له کمایته نته وایته کانی ننه وغانستان کورده که به پی هندي سه ر - چاوهی جیاواز ژماره میان د هور و بهری پانزه هزار کس دی ۰ به لام دو سه چاوهی - سو فیستی که باسی سه ژمیری دانیشوانی ننه وغانستان دهکات ژماره ی کورده کان به (۱۰) ده هزار کس داد نهی (پروانه / سه ژمیری جیهانی ۰ مونسکو ۱۹۸۱ لا ۳۷۷) ۰ هزه که له کتی پی بابول نامدا که له سه دهی شانزه هم دا که له لایه زین الله

عابدینی بابول نو سراه (کشیک به ننه وغانستان دا) باسی کورده کانیشی کورده لیره دا د هره کهوی که کورده کان زور له کونه وه که و نونه ننه وغانستان و تیدا جی نشین بوون ۰

هو مانه وهی نهو ژماره که می کورده کان له ننه وغانستان به رای نیمه ده که تیه وه بو چند هوک ۰

۱- داکیر کورنی نیران له لایه عمر به وهو بلا و کورده ی ثابینی ننه وغانستان که په کم جار له کورده ستی پیکر (شمیری به نا وایگی به حره سالی ۶۴۵ له نیران کورده و عمر به دا چاره نوی کورده دیاری کورده ی ننه وغانستان بلا و کورده و لهو کاته وه ثابینی ننه وغانستان به شیوهی فراوان په ری سمنده و وولاته کانی د هور و پشتی گره وه ۰ له سمرته ی سه ده ی هشتده اعزه به کان توانیان دست بگر به سه ننه وغانستان و ثابینی ننه وغانستان تیدا بلا و بکته وه ۰ نکه تمنه هندي له کورده کان له شهه ننه وغانستان له ننه وغانستان جیکر بوون به لکو زیاتر لهو ژماره می که و تنه پاکستان و هیند و تاکوو نیشناس ما و نته وه ۰

۲- ژماره می زور له کورده کان وه که سه نته وایته کی تری نهو نا و چانه خریکی کوچری بوون ، به خپو کورنی مهر و مالآت و نالو کور کورنی هندي پیشسازی نا و خپی و بازگانی لنگل میلله کانی دراوسی دا بیوه کاریکی روزانه بو ستر که کورنی ژمانی خپیان ۰ به تابه تی زامن کورنی جیکه کی باش (له ورگه) بو به خپو کورنی مهر و مالآتیان ۰ شتیکی سه به ننه که تاکوو نیشناس له منگولای سو - شالیست دا خط کیکی زور که خریکی به خپو کورنی مهر و مالآت کورده و نیوه کوچرن ۰ تاکوو نیشناس له ننه وغانستان (۳) سنی ملیون کس کوچره و نیوه کوچرن ۰

هتیه کی تر له مانه وه جیکر بوونی کورده کان له ننه وغانستان زمان بووه ۰ کورده کان له ناوچی (گیراد) نه زین که نیک سنووری

روز هلاتی نا و مر است
روز هلاتی نا و مر است

نیرانه ، له نا و چیه ش دا بلوچ و نورموری و پاراجی ده زین که زمانیان لنگل کورده دا - ده که ننه وه بو په ک بنه ماله ، نهو موش بیچکه له نزیکی خور و هوشپیان له یکه تر وه ۰ زوریه ی زوری کورده کان له ننه وغانستان خریکی به خپو کورنی مهر و مالآت و کستوو کالن ، تاکوو نیشناس زمانه خپیان (شیوهی کرمانجی) - لنگل خور و هوشی خپیان پاراستووه ۰

نکه تاکوو پیش شو رشی نیسانی ۱۹۷۹ به هیچ شیوهی که باسی کمایته نته وایته کان نه ده که له لایه کار به مستانی ننه وغانستان ، به لام پاش شورش چند جازیک روز نامه و کوفار کار باسی په کسان و مافی کمایته کانیان کورده وه که په کیک له وانه ش کورده بووه ۰

تیهربوونی بیست سال بهمه بهربابوونی شورشی یه مهنی دا

نووسینی جمیل هلال
له کوپاری الحدیثه ژماره
۱۰/۹ / ۱۹۸۲
وهگیرانی / پیشهنگ

سکرتری گشتی
پارتی سوشالیستی
یعمنی، خبانتگیر
علی ناصر محمد

شورشی ۱۲ ی بۆلیۆی ۱۹۵۲ له بیسەر
که بوو به بنکمهکی پراگیر بوون بۆ کرداری
نیشتمانی و نتموهیی و چیناییتی دژ به
کۆلتۆنیالیزم و زایۆ نیزم و کۆتیمهرستی . ههروهها
د ووریش نهبووله پهرمهندنه چیهانیه کان
به تایبعتی پمیدابوونی دهولته سۆشیالیستیکان
له گهل سهرکهوتنی یهکتیتی سۆقیعت به سه ر
فاشیزم و نازیزم له چهنکی چیهانی دووم دا
ههروهها شورشی ۲۶ ئهیلۆی ۱۹۶۳ له
به شس بکووری یعمهن له دای له ناوردنی
پزۆمی پاشاییتی سیۆکراتی بۆگهن و
دامهزرائتی یهکم کۆمار له نیبه د وورگهی عهرمی
شویش بوو به بنکمهک بۆ ساز کردنی
خبانتیگی چهکارانهی جهمهوری سهرکهوتوو
له دزی کۆلتۆنیالیزمی بهرتانی و بنکمه
چینایهتی دهرمهکا یهتهکهی و کۆمهزادی
ناوچهیی .

بهره نتموهیی :

کۆرانیکی دیموکراتی شورشگیرانه

بهلام هۆی یهکلایی کهرمه دروست
بوونی بهره نتموهیی بووه که پرۆگرامیکتی
نیشتمانی ئازاد بخوارانهی خسته پروو به
ئاسۆیهکی دیموکراتیانو شورشیکتی چهکارانهی
به ریا کرد له دزی کۆلتۆنیالیزمی بهرتیانسی
له چواردهی ئۆکتۆبری ۱۹۶۳ . پست به
- سنسی بهرمی نتموهیی له کاتسی
خبانتی چهکارانهی ، به شیوهیکتی
بنچینهیی به جهماورانی گلهی یعمهنسی
له کرێکاران و جوتیاران ، ههروهها به لایهنه
رهنجد مهکانی تر ، ئهوه سیفته دیموکراتیهکه ی
دا به شورش که زیاتر پرووی کرده قوول بوونهو
له رینگای خبانتکردن له دزی کۆلتۆنیالیزم و
دوست و پیۆهند مهکانسی و بنکمه
چینایه تیه ناوچهییکانی ، ئهم سیفته
دیموکراتیه شورشیکیره زیاتر دهرمهوت له
رینگای قوولبوونهوهی ووشاری شورشی
چواردهی ئۆکتۆبر به ئاشکرا بوونی پهرمندی

له چواردهی ئۆکتۆبری ساڵی ۱۹۶۳ دا یهکم
گولله له لوتکهی چپاکانی " رعد فان " هوه -
ئاراستهی سنکی کۆلتۆنیالیزمی بهرتانی کرا ،
بههتر راپهرینه نیمهزهمکی شورشی چهکارانه
به سهرکرداییتی بهره نتموهیی دهستی پیکرد .
ئهم شورشه له دای سالانیکتی د وور دیشتری
پێچهواردهوهی ئایدۆلۆژی و چیناییتی که ووه
خبانتیکتی سهنسی بی ووجان بووه ههوه
له دایک بوونی رزیمکی دیموکراتی شورشگیر
که به ههنگای پنهو پروو مهکاته سۆشیالیزم
به سهرکرداییتی پارتیک که خۆی به ئایدۆلۆژیای
چینی کرێکاران بهستۆنهوه ، ئهم پارتیش -
پارتی سۆشیالیستی یعمهنی به .

رێهوه نیشتمانیه شورشگیرانهکی بههره
نتموهیی به ههنگرتنی چهک و به جیهانیسی
سهرمهتیی نیشتمانی و بهرده وام بوون له
سهر رینگای به جیهانی نهرکهکانی شورشی -
نیشتمانی دیموکراتی ، سهرمهتیهکه سه ختهکانی
ناوخۆ و دهرهوه ، ههروهها بنیات تانی پارتیکتی
پیشرهوی شیوه نوێ له رینگای کرداری
یهکخستنی هیزه دیموکراتیه شورشیکیره کان
سالانیکتی د وور دهرزی کیشا ، ئهم رێهوه -
شورشگیرانه گهنجینهیکی بهر له واته یه
بۆ سهرانهی بزوتنهوهی ئازاد یخواری نیشتمانی
عهره و شورشی قلمستینی ، یه مه نسی
دیموکراتیش ئاقیکرد نهوهیکی نوێ ده ماته پروو له
نیشتمانی عهرمی دا .

شورشی چواردهی ئۆکتۆبر پشتی خۆی بهست
به کله بووری نیشتمانی و ئازاد یخوارانهو نهریه
خبانتگیرانهکی گلهی یعمهنی ، کیشی خۆشهر
له بهر سهندنی ئهو پروو واتهوه وهرگرت . که
له پهنجاناندا پروو داو له گهل له دایک بوو
- نی چینسی کرێکارانی یعمهنی و پمیدابوونی
رێگهراوه نیغابهانی و گهنهکردنی ووشیاری
نیشتمانی و چیناییتی . ههروهها شورشی
چواردهی ئۆکتۆبر د وور نهبوو لهو پهره
سهندانهی بزوتنهوی ئازاد یخواری نیشتمانی
عهرمی به خهوهه بیته به تایبعتی له دای
کاره ساتهکهی فلهستین له ساڵی ۱۹۴۸ وهاتنی

کۆلتۆنیالیزم و سهرمایداری کۆمهزادی
داهش کردنی وولات به سه ر (۳۰) ههرتیشی
دهرمهکی ، له نهجانی شهوهی بهره نتموهیی
به هۆی بهر بهرمانی لهگهل کۆلتۆنیالیزم و
نوکهرانی بوو به بزوتنهوهیکی دژ به و هیزه
کومه لایهتی ناو چهییانهی بهرزه مهند یهکانیان -
به سترانهوه به بهرزه مهند یهکانی کۆلتۆنیالیزم .
(بڕوانامهی نیشتمانی) ی به ره ی
نتموهیی که کۆنگره یهکی بهری له سه ر دا
له تهموزی ۱۹۵۶ ئهم سیفته دیموکراتیه
شورشگیرانهی دهری . ههروهها
(بڕوانامهی نیشتمانی) دای (بنیات تانی
کوممۆنگایهکی نوێ و جیاواری کرد له ههموو پروو
- یهک و چۆ نهتیبهک و پهرمندی بهوه ، کوممۆنگای
جهماوره زهممهتیکشیکانی گهل) ههروهها
پروا نامه که دژاییتی خۆی نیشاندا بهرامهر
بهو هیزو بزوتنهوه سیاسیانهی بهستراوون به
بهرزه مهند یهکانی لایهنه نیچه دهرمهگ و -
سهرمایداره کشتو کالی و کوممۆرادۆنه کان
(وه ک کوممۆلی رۆلهکانی باکووری عهرمی ،
پارتی گلهی سۆشیالیست ، رێگهراوی
ئازاد کردنی باشووری داکهرکراو)
له کۆری خبانتی چهکارانهو خبانتی سیاسی
و جهماورمی و فراوانبوونی پزیمکانی بهر له
ناو کرێکار و جوتیار و زهممهتیکشان سیفته
دیموکراتیه شورشگیرانهکی قوول بۆوه چ له
رووی پروانیشی بهر بۆ مسلهی نیشتمانی

علی ناصر محمد له گاتی خبایتي چهكداري دا

لمگفل راست دا بالی دیموکراتی شورشگیر توانی
رئبازی بۆرژوا بشکینیت و بزوتنهوی ۱۲ یونیوی
سالی ۱۹۶۹ ریک بخت که بووه هوی اباراسته
سره کیه که ناو باله راستره وه که بهر می نتموه می

هنگا وی دیموکراتیانهی شورشگیرانه :

ریشه کیش کردنی دمرمه گایمتی و

بۆرژوا کومپرادۆر

نهوی وای له ریبازی دیموکراتی شورشگیر کرد
بتوانیست بهر د هوم بیت لسه کرداری بهجی
هینانی ئه که کانی شورش نیشتمانی دیموکراتی
ئو چمند هنگا وه شورشگیرانه بوو که نای له بواری
خومالی کردنی بواره گرنه کانی تابووری وولات
لمگفل چاره سرکردنی مسئلهی زهوی له
بهر زهوندی جووتیاران و ههزاران له ینگای
راپهرینی جووتیارانهی چهکارانه و پلاوکردنه وی
دیموکراسیمت و خوندن و روشنبیری و دانانسی
بنچینه کانی مسؤگهر کردنی بهشداربوونسی
جمماوهران له بهرینه بردنی ژبانی گشت
له وولات دا .

به شیوهی که ترده توانین بلتین مصلهستی
ئو هنگا و نانا نه گۆپینی بنیاتی کومپلگا بوو
له ره گوه له ریکای لیدانی دمرمه گایمتی و
ریشه کیش کردنی بۆرژوا کومپرادۆری و کهم
کردنهوی دسته لاتی لایهنگانی بۆرژوا چ
ناوهراسنت و داخستنی دهرگا له رووی گهرانه ووه
گهسه کردنی بۆرژوا کومپرادۆر (خومالیسی
کردنی بازارگانی دهرگی ، بانقهکان ، کومپانیهکان
گهشتیه وانی ۰۰۰۰) و ههلساند نهوی بواری
تابووری دهولمت له چوارچیوهی لیدانسی
سهرمایه بیانی و ناوچمی که پابهندن به
بازاری سهرمایه داری جیهانیه وه .

له بواری هاو پیمانیشر دا ریبازی دیموکراتی
شورشگیر له دوا ی ریشه کیش کردنی راسترهوی
بۆرژوا (نیستا نهوانه ماون بوون به هینتیکی

مسئلهی زهویسی چاره سرکرد له ریکای
چاککردنی کستووکال له ره گوه ، ههره ها
دهرگا کونه کانی دهولتی له ناو برد " سوپا ،
پولیس ، بهریمه رایمتی " و هیزی چهکداری
میلی نووی بنیات نا لهگفل به هیز کردنی
پهوهندی لمگفل بزوتنهوی ئازاد یخواری عهرمی و
هیزه کانی ئازاد یخواری و پیشکوهتن خواری و
سۆشیالیزم له جیهاندا ، نه وشن ئه و ئامانجه
بوو که ریبازی دیموکراتی شورشگیر خبایتی بو
دهکرد .

رئبازی بۆرژوا ییمهتی ههولی دا کرداری
بهر د هوم بوونی شورش نیشتمانی دیموکراتی
له دوا ی سهریمه خو بوون لمار بیات ، شهوه بوو
له ئازاری ۱۹۶۸ به پیمانبستن لمگفل -
سهرکردایمتیه سهرمازیه کونه په رستهکان کود مایهگر
راسترهویان ساز کرد بو دستگرتن بهسهر
دسته لاتداری له بهکار هینانی هیزی سهرمازی
ته قلیدی ، بهوش ژبانی ریکخستنی بهر می
نه تهومی ته گهر می تیگهوت و کار کردنی له
سه ره تهو بریارانهی کونگره برپاری له سهر دا -
راگرت که سهرکهوتنیکی ئاشکرای پیشان دا بو
هملیوستی هیلی دیموکراتی شورشگیر که دوا ی
(د ورخستنهوی هیزه کانی شورش جهاوشه ی
دهکرد له ناو خۆدا که پابهندی -

پهوهندی چهوسینه رانه لگوند و شارهکان دا)
لمگفل بنیات نانی تابووری که نیشتمانی بهرهم
هیزهری ئازاد و پاکردنهوی دهرگا کونه کانی
دهولمت و دامهزاندنی پاسهوانی میلی و -
میلیشیا و پیکهینانی ئهمنجوومهنی میلی که
پابهندن به و کرداری پاکردنهوه شورشگیرانهی
ههره های دوا ی خۆهسته نهوی کرد به
ریکخستنیکی مارکسی لینینی و روشستن بهر مه
گۆران بو پارتیکی پیشرو .

بو رووهروو بوونهوی شیوازی پهنا بردنه
بهر هیزی سهرمازی و له کارخستنی شهرعیتهی
پارتایمتی و دهرچوون له برپاره کانی کونگره ی
چواره می بهر می نتموه می که راسترهوی بۆرژوا
بهر کارانه ههستا ، ریبازی دیموکراتی
شورشگیر پهنا ی برده بهر بنکه کانی ریکخستن
له گوند و شارهکان دا و له خو به ستنهوه به
شهرعیتهی ریکخستن و برپاره کانی و به پشت
به ستن به جمماوهران و ریکخراوه کانی ههره ها
به پشتگیری هیزه پیشکوهتنخوازه عهرمی جیهانیه
کان . بهم شیوهی به پشتیستن به شیوهی که
بنچینه می به چوارچیوهی پارتایمتی وه جمماوهره
ریکخراوهکان له کاتی بهر پوهبردنی بهر مه رانه کانی

وهک مسئلهیکی تایبته به جمماوهران و دژ
به کۆلۆنیالیزم و دهرمیک و سهرمایه داری -
یا له رووی روانینی بو مسئلهی نتموه می -
وه کو مسئلهیکی تایبته به جمماوهری -
جمماوهره له وولاتی عهرمی دا ، یا له رووی
بهرمهندن روانینی بو هاو پیمانیستنی و
پتویستی به هیز کردنی له گفل بزوتنهوی -
ئازاد یخواری نیشتمانی و وولاته سۆشیالیستهکان
بهر شیوهی له کاتیگدا که شورش ۲۶ / ی
ئیلولی ۱۹۶۲ به دست شکست هینانهوه -
دینالاند له باکووری یهمن به ه -
کود مایه کونه په رسته که ی ۵ ی ئۆفمبر و دوا به

دوا ی شکاندنه که ی ۵ ی حوزمیرانی ۱۹۶۷ ،
ییمهتی خواروو سهریمه خوئی خوی سهند به
سهرکردایمتی بهر می نتموه می و له دوا ی جمنگیکی
میلی چهکارانه که لووتی کۆلۆنیالیزم -
بهرمانی شکاند و کوورسی سولتانه نۆکهره کانی
پماند .

بزوتنهوه که ی ۲۲ ی یونیوی :

پهنا بردنه بهر ریکخستن و جمماوهران بو

پهنا یکردنهوی بهر مه رانه کانی له گفل

راست دا

رنگ بوو سهریمه خو بوون ههر وهکو شیوه
بهایه و دانیشتمانی خواروو ییمه نیش تووشی
شکست هینان و پاشگهز بوونهوه بهاتتایمه ،
ئه کهر باله دیموکراتیه شورشگیره که ناو بهر می
نتموه می بهر مه رانه کانی سهرکهوتنهوی نه کردایه
له دژی ریبازی بۆرژوا نیشتمانی که دهیوست
نهو تاقیکردنهوه شورشگیره له سنووری شیوهی
ریمه بۆرژوا نیشتمانیه عهرمهکان و جیهانسی
سیهم دهر نهچیت که به ئاسانی دهکونه دوا ی
هملکه رانهوه شورش جهاوشه ی راستره وی کونه
په رستهکان ، باشتین نمونهش بوئنهوه نمونه که ی
میسره .

ئو به یه که وه نه گونجانهی له نیوان شم
دوو ریبازه دا پهیدا بوو له ناو بهر می نتموه می
به شپه میکی ئاشکرا له دوا ی سهریمه خوئی یه که ر
سهری ههگدا ، ریبازی بۆرژوا نیشتمانی
راسترهوی له دژی بهر د هوم بوونی ئه و کسردار
ئازاد یخوازه نیشتمانیه راوستا که بنکه مادی و
روشنبیری کانی کۆلۆنیالیزمی له ناو برد و -
تابووری نیشتمانی له بندستی کومپانییه
نۆنۆپلیهکان و بانقه بیانیهکان ئازاد کرد .

کونه پهرستی بارمه بدستی سعودیه (سیاستیگی مبدعی و مرگرت لکمل کهرته کانسی بزورسته‌وی شورشی عهره بی و جیهانی *

همروه‌ها به‌ری نتموهی دست‌ی دایسه به‌هیزکردنی کارکردنی نیشتمانی له پنگای - پیکه‌پانانی پیمانگی به‌هیز له نیوان هیزه - دیموکراتیه شورشگریگان له خواروی یهمن که بیون به‌یکیتی گهل و پارتسی پیشرو (که له سالی ۱۹۷۰ مارکسیزم - لینینزمی خوستی شاکرا کرد و ناید و لوزیای نتموهی بوزروای - بچوکی به‌جیهانت) *

یکیتی هیزه دیموکراتیه شور شگریگان نمونه‌یکی ده‌لهمند و پیشه‌وایه له نیشتمانی عهره‌بی دا

پشت‌بمستن به‌شیوازی ووتو وپزی دیموکراتیانه‌ی بیی ووجانی نفغس د ریز له کرداری به‌کخستنی سی هیزه دیموکراتیه شورشگریه که ، کردنه وه‌ی دمرگاش به‌رامبه‌به‌هاوپیمانی نیشتمانی دیموکراتی له سر بنچینه‌ی نیشتمانی کردنی نیسی بویه دست‌هینانی ناوه‌رویکیتی قولتسرو فراواتر له پنگای کارکردنی هاومتن له ناو - ریکخراوه جماوره‌یگان و دمرگانانی یاسا دانان و به‌جی‌هینان ، ثمانه هممویان بوونه هوی‌به‌هیز کردنی تم نمونه‌ی پیمانمستنه که بنیات نراوه له سه‌ریه‌یکیتی هلوپستی چینایستی و ناید و لوزی و له سه‌ری بنچینه‌ی سوشیالیزمی زانستی دا ، هم‌هومتز بووه هوی گیاندنی بارو دؤخی خوی (ذاتی) بو هم سق قوله که بو ریکوشن له سه‌ریه‌گلرتسن له شوای ۱۹۷۵ و بمستی کونگره‌ی یه‌گلرتسن بو شوکرتانه له شوکتومری ۱۹۷۵ و پیکه‌پانانی ریکخراویکی سیاسی یه‌گلرتوو - به‌ری نتموهی له سر بنچینه‌ی نیشتمانی کردنی نیسی له ریکخراوی بنگه‌وه بو کومیتته ناوه‌ندی و - هکنجی سیاسی که ریکای خوشکرد بو دامه‌زاندنی پارتی سوشیالیستی یه‌منی له شوکتومری سال ۱۹۷۸ *

هیشتا نمونه‌ی بنیاتی پارتیگ - پیشرو یه‌گلرتوو له یه‌منی دیموکراتدا - نمونه‌یکی ده‌کمه له وولاتانی عهره‌بی دا ، هرچنده چند نمونه‌یکی سه‌رکوتوو بم شیمیه رویان داوه له " جیهانی سیم دا (کوسا ، نیکاراگوا ، سلغادور ، مدغشقر ۰۰۰) . له‌هوش‌بی‌گومان تاقیکردنه‌ویکی بر له وانیه بو کهرته جه‌په‌وه‌کانی ناو بزورسته‌وی تازاد یخواری نیشتمانی عهره‌بی و بو کهرته دیموکراتیه

شورشگریکانی سه‌رگوره‌پانی فله‌ستینی * تم تاقیکردنه‌ویه گرنکی ووتو وپزی هم‌فالاتسه پیشان دمدات له نیوان کهرت و هی - نزه مارکسیزمه لینینزمه‌گان ، همروه‌ها له پنگای ناماده‌کردنی همله‌کانی ته‌وا و کردنی به‌ره سمندنی پارتیانه و پیکه‌پانانی ناید و لوزی و - چینایستی و پیکه‌پانانی سیاسی و کومه‌لایستی هم‌تا گمیشتن به‌گه‌لاه کردنی پروگرامه‌ها و هم‌شکان که پابه‌ندی به‌جیهانیکی لینیاتوانه‌ی مارکسیزم لینینزمه به‌سرشمه واقیعه نیشتمانی و نتموهی تیایدا دهرین و دور له قسه و رسته‌ی شورشگریانه و چاره سه‌ره ناماده‌گان *

پارتی سوشیالیستی یه‌منی :

سه‌رکردایه‌تیکردنی گورانگاریه دیموکراتیه‌گان به‌مره سوشیالیزم *

دامه‌زاندنی پارتی سوشیالیستی یه‌منی به‌کم پارتیه بو چینی کرئکار و هاوپیمانه‌کانی که دست‌لانداری گمیشتیته ده‌ست له نیشتمانی عهره‌بی دا له ناو کوزی خیماتی چک‌ارانو گورانگاریه چینایستی و دیموکراتیه‌گان له گهل به‌ره‌ره‌کانی ریکخستن له ناو پیزه‌کانی جماوره‌ان دا . همروه‌ها له سه‌نگری نیشتمانی شورشگریانه‌وه چوه سه‌نگری سوشیالیزمی زانستی بوشه‌وی بیی به‌بارتمه‌یکی سه‌ره‌کی پیشوست بو به‌رد هوام بیونی له سه‌مر ریکا شورشگریانه‌کی و ته‌وا و کردنی شه‌رکه‌کانی شورشی نیشتمانی دیموکراتی به‌مره سوشیالیزم *

گرنکترین سیفت که نمونه شورشگریه‌کی یه‌من جیا ده‌کاتوه له تاقیکردنه‌وه‌کانی تری وولاته عهره‌یگان که تیایدا به‌سه‌ندن له سه‌نگری نتموهی دژ به‌نیمه‌ریالیزم و - زایونیزم و کونه‌پهرستی روود هکاته سه‌نهره‌کانی دیموکراتی شورشگری (بونموونه ، تاقیکردنه‌وه‌ی ناصری) ، شه‌ویه که پیشوسته لم راستیه بگه‌ین که شه‌وش ته‌وا و کردنی به‌جیهانیکی شه‌رکه‌کانی شورشی نیشتمانی دیموکراتی ناکریت بیی بنیاتی پارتی پیشرو وی جماوره‌ی که پشت به‌مارکسیزم - لینینزم - دیمستی و به‌لینیاتووی به‌جی‌ده‌هینی بو سه‌رکردایه‌تیکردنی تم کرداره شورشگریانه‌یه هم‌تا دو سه‌رکوشن . جا پیکه‌پانانی پارتی پیشرو له‌ناو جماوره‌رانی گهل له ریکای ریکخستنیان و ناماده‌کردنیان بو به‌رگری کردن له به‌ره‌مندی به‌کانی خیان بارتیه‌کی سه‌ره‌کیه بو سه‌رکوشن به‌سه‌ر پینازه بوزروایه

له‌هاهنگه‌کانی نیمسالی یه‌منی دیموکراتی

راستروه کونه‌پهرسته‌گان و گرتنی پنگا له هملگه‌انوهو شورشی جه‌واشه همروه‌ک - تاقیکردنه‌وه‌کی میسر و گله‌یک تاقیکردنه‌وه‌ی سه‌ره‌ها بو روویروبوونه‌وی - هم‌شه‌کانی دهره‌وی وولات *

وانه‌ی گرنک بو بزورسته‌وی

تازاد یخواری عهره‌بی

لیردا ، گرنکی پیشوستی پنگا دان به سه‌ریسته دیموکراتیه‌گان دهره‌کوتت بو شه‌وی جماوره‌ان دهری خیان بیین بو به‌رگری کردن له نیشتمانی له دست‌کوتنه‌کانی و بو گمارزدانی شه‌هیزانه‌ی به‌سترون به نیمه‌ریالیزمه . له هسان کاتیشدا دور کوشنه وه له پروگرام و شیوازی چاره سه‌ره بالا کان (الحلل الفوقیه) که ته‌گه‌ره دمخاته ریکای کاری نیشتمانی شورشگریانه‌وه‌ه‌ه‌کانی هملگه‌رانوه‌ پیداد هکات . ديسانوه تاقیکردنه‌وه‌کی یه‌منی دیموکرات شه‌ه‌ویات ده‌کاتوه که دروشمی شه‌به‌دزی نیمه‌ریالیزم و زایونیزم و کونه پهرستی هیچ نرخیکی نیه که شه‌م در شمانه

بروڭكه يهك بؤ پارتى كۆمونيستى سۆيىتى

بۇ مەكتىپى سىياسى كېيىمى ئاۋەندى پارتى كېمونيستى
سۆيىتىسى خىيالىكىر

بە بۇ ئەي يادى شەھىت و شەھىمى شۇرۇش ئوكتۇبىرى
مەزىن ، بە پىخۇشخالىمە گەمىتىن و جۋانتىرىن
پىتۇزىن پىيىسى پىشكەن دىمكىن بە ئىپو كىشىت
ئىندامانى پارتى بە دىستەكمان و گەلى سۆيىتى مەزىن
ئاۋاتە خۋازى كەشەكردن و پىشكەنتىن بۇ ۋولانىسى
شۇرۇش ئوكتۇبەر لە سەرىڭكاي پتەۋلردى رىزىمىسى
سۆشپالىستى و بىيات تاشى كۆمونيستى و بە ھىزى كرىنىسى
پەيۋەندى ھاۋكارى و پەلگىرتى ھىزەكانى شۇرۇش لىسە
جىپان دا كە پىكەتتەۋە لە بىرۋىتتەۋەكانى ئازاد پىخۋازى
نىشتىنى و ھىزە كرىڭكارى و پىشكەنت خۋازىڭكانىسى ئاۋ
ۋولانە سەرمەيدارى بە كان و سىستىمى سۆشپالىستى لە
پىش ھەمىۋىيەتە بەككىشى سۆيىتى ، دۆستى كەلان ، لە
پىتۇۋى لەناۋ بىردى مەترىمىكەنى جىمكى ئىتۋى و ھەمىۋو
ئەۋ جىمكەنە ئىمپىريالىزم ، بە تايىمى ئىمپىريالىزم ئىمىرىكى
ھەمۇل دىدات بۇ ھەلگىرىساندى .
بەم بۇتە بىرۋە ۋە ، دىۋپاشى دىكەتتەۋە لە بىرۋامان
زۆرە پەلگىلى كوردمان و گەلى عىراق لە بەردىۋام بىۋون
و بەردان بە خىيات لە پىتۇۋى روۋخاندى دىكەتتەۋە
بىشى خۇننەز و نەھىمىتى دىستەلانى ئىمپىريالىزم م
لە ۋولانە كەمان دا و كوتايى ھىتان بە جىمكىسە
پىرانىڭكەلى ئىزان و عىراق و بۇ بىيات تاشى رىزىمىكى
نىشتىمى دىۋكراسى كەدان بۇر بە مافە نەھىۋىيەتتە
رەۋاكانى گەلى كورد دا و عىراق بىكەتتەۋە بۇ پىزى -
ئازاد پىخۋازى عەزىمى و بىيات تاشى پەيۋەندى دىستەلانى
و ھاۋكارى بە ھىزى لىگەل سىستىمى ۋولانانى سۆشپالىستى
و كىت ھىزە ئازاد پىخۋازە كان لە جىپان دا .

لىگەل پىزى بىن بايان
مەكتىپى سىياسى
پارتى دىمۇكراتى گەلى كوردستان
۱۹۸۳ / ۱۱ / ۷

بروڭكه يهك بؤ پارتى سۆشپالىستى يەمەنى

ھەفالى ئىلى نەسر محمد سىكرىتېرى پارتى
سۆشپالىستى يەمەن - سەۋرۈك كېمارى
بەمىنى دىمۇكراتى گەلىسى .

بەمىنى يەلدى بىست سالىمى شۇرۇش بىرۋەكە
گەلەكمان ، بە پىخۇشخالىمە جۋانتىرىن و گەمىتىن
بەرۋىيەتتەن لى دىمكىن ، ئاۋاتە خۋازى پىشكەنتى
و كەشەكردى گەلەكمانىن لە سەرىڭكاي بىمەرو
سۆشپالىست چۋون و پتەۋكردى خىيات لىسە
دۆ ئىمپىريالىزم و زاپۇننەزۋ كۆنەپەرسى .
گەلى كوردمان ھەلگىلىستى مەيدەئىدەئەي پارتىسە
خىيات كىرەكمان - پارتى سۆشپالىستى يەمەنى -
لەماد ئاڭكە بە پەكك پارتى خاۋق دىستەلانىسە
ئاۋچەكەمان دا دانى ئاۋە بە مافە رەۋاكانى گەلى
كوردمان و بە مافى دىيارىڭكردى چارەمىۋىسى خۋى
ئىمپىتر لە ئاۋ پارتى دىمۇكراتى گەلى كوردستان دا
كە لايمىكى دىمۇكراتى شۇرۇشكەرو رىيازى سۆشپا
لىزمى زانستى كرتتە پەر ، ۋەك بەكك لىسە
كرىكتىرىن تاشكرد تەۋەكالى ۋولانە ئازە پىكەتتەۋەكان
دەروانىسە تاشكرد تەۋەكەلى ۋولانى شىپە ، شەۋ
تاشكرد تەۋەكەلى ئەركەكەنى سۋرىسى نىشتىمى تىدا
چى بەجى كرا بە دامەزاندنى سۆشپالىزم و بىۋو
بە نەۋتە . بۇ ئەۋ ھىزە دىمۇكراتى شۇرۇشكەرانسە
ئامانجىيان ئازاد كردنى گەلەكمانىن لە ئىمپىريالىزم
و كۆنەپەرسى بىنى ھەمىرە ھىتان و تىكشەكندى .
ھەمىرەمما جىمىۋەمى گەلەكمان ھاۋكارىتەن لىسە
گەل دا دىمكىن لە خىياتى رەۋادا لە پىتۇۋى -
بىياتتەن و پەلگىرتى نىشتىمى و بەر ھەلگىلى كردنى
ئىمپىريالىزم و زاپۇننەزۋ و كۆنەپەرسى .

سىكرىتېرى گەلىسى
پارتى دىمۇكراتى گەلى كوردستان

بە كردەۋە بەجى نەپىتېرىن لە رىڭكەلى
ئازاد نىكىسى نەفەرد رىزى رىڭكراۋ لە ئاۋ
سەرانسەرى جىساۋەران ، ئو ھەمكىسەۋو
كردارانش كە دىمىنە ھۇي پماندى ئىسە و
بىچىنە مادىيە ھىزى كۆنە پەرسى ئاۋچىمى و
لايمەكەنى بۇرۇۋى مەشە خۇر و كۆمىرا دۆرى -
بىرۋىكرات پىشى بىن دىمىستىن كە بەرۋەمەندىيە
كانيان بە سىتراۋە بە ئىمپىريالىزمەۋە ، ھەمىرەمما
گەم رىڭكە نەدرا بە جىساۋەران دەمىرى خۇشان
بىبىن لە جەمكى نىشتىمى و نەتەۋىمى بىۋو
بە رگى كردن لە بەرۋەمەندى و ئاۋاتە كانىيار
بۇ پىشكەنتى كۆتەلايمى و ئازاد بىۋونى تەۋاۋ .

جا بە پىتى ئىم ھەمكاۋ كردارەۋە بەسى
خۇبىستەۋە بە ئايد ۋلۇزىي چىنى كرىڭكارو
بىياتتەن پارتى پىشەرى جىساۋەرى بىۋو
سەركردايمىكردنى كارى شۇرۇشكەرانسە و
پاراستى لە پىيازە چىنپامى و ئايد ۋلۇزىي
ئەۋ ھەلگىرىستىيە لە بۇرۇۋى بچۋوك ھەلگۋاۋە
كە جارى ئاجارى سە رەھلەدەت بىۋو
لە كىرەخستى رىۋەرى شۇرۇشكەرانسە و
دەۋو سەركردايمى پارتى پىشەرو ، بە پىتى
ئەمانە ئەۋا ئىم تاقىكرد نەۋە شۇرۇشكەرانسە
بە خاسانى ئوۋشى شكىت ھىتان و پاشكەن بۋونە
- ۋە دىمى .

لەم رۇزاندا گەلى يەمىنى پىشەۋازە
لە يادى بىستىمى شۇرۇش چۋاردەي -
ئوكتۇبەردەكەت ، سۋورسە لە سەرمەردەۋام -
بىۋونى لەمەركۇشەكەنى بە سەركردايمى پارتى
سۆشپالىستى يەمەنى ، لە پىنپاۋى
قوۋلۇكرد نەۋە دىمۇكراتى شۇرۇشكەرانە لە بەشى
باشۋورى يەمەن و بە ھىزى كردنى
بار و دۇخەكەنى ئاۋخۇ لە دۆرى ھەر
نەھلەيەك كە ھەمۇلى كىرا نەۋە ۋولات دىدات
بۇ رىڭكە سەرمەيدارى ھەمەك چۋون شۇرۇش
۲۲ / يۇلۇۋ ئوۋشى بىۋو لە سەردىستى
شۇرۇش چەۋاشەي ئاۋخۇ يان ۋەكۋو چەند
تاقىكرد نەۋەكە عەزىمى تىر لە ئىشەرى
پەردەي ئايد ۋلۇزىي سۆشپالىستى بچۋوك
ئاۋمىراست . گەلى يەمىنىش بىرۋى پتەۋە ۋە
بە شۇرۇشەي خۇي . بەرمەبە ھەمىۋو

تەماخ خستە بەرەكەنى " پىرۇد ۋلار " خۇي
پاكرت و سەرە راي ھەمىۋو پالە پەستۋى كۆنە
پەرسى و ئىمپىريالىستەكان بەردەۋام دىمىتى لە
سە ر بە دەست ھىتانى دەستكەوت دىۋى دەست
كەوت بەرەڭكاي كۆرانگارىيە دىمۇكراتىسە
شۇرۇشكەرتەكان بەرەۋ سۆشپالىزم .

شورشی نوکتوبر و بزوتنهوی نازادپخوازی گهلان

یهکی له دستکوهه همره گرنگهکانسی
ثم شورشی دامزاندنی یهکیتی سوڤیته که
(۱۲۱) نتموهو فیلهتی خاوهن مافی
تمو و بیهکسانی له خویدا کوکردونه، نسه
نمونیهکی گهسی دؤستایمتی و هاوکاری
نیوان تمو نتموهانیه که له پیناوی یهک
نامانج دا یهکیان گرتوه.

له رۆژانی یهکمی شورش دا سرکردایمتی
شورش روسیای له جهنگی جیهانی یهکم
د دور خستهوهو هممو و تمو پیمان و ریکهوتنا
— نهی هلهوشاند هوهو ئاشکرا کرد بو هممو
لایهک که رژی می قیسمر و حکومتی کاتی
به مهبستی چهوساند نهوهی گهلان له گهل
وولاته کولتونیالیهکان مۆریان کرد بو.

وولاته سرماپداریهکان هممو توانایهکیان
خسته کار بو لمانبردنی شورشی
نوکتوبر و سلماندنی شهزایمتی دایمش
بوونی جیهان بصر نتموه گهرهوه به هیزهکان
له گهل نتموه بچووک و لاوازهکان، بو
سلماندنی شهوهی بوونی چینهکان له ناو
کوملگادا کاریکی سروشتی و نهگوره
ههرهها کونههرستان بهرد هوم له کار
کردندا بوون بو پرۆیاگنده دزی شورشی
نوکتوبر و ناو بردنی به شورشیکی ناوچهگهری
تایبیت به روسیا . . بهلام سره رای هممو
دزایمتیهکیان شورش خوی گرتوه بو به —
دهری واقعی بهرزهوند یهکانی کرتیکارانی
سهرتاپای جیهان، لهو روهوه که له ناو
بردنی هممو جۆره چهوساند نهوهی مروف
بو مروف و مسۆگر کردنی یهکسانسی
کومهلایمتی و نتموهی و بهرمو پیشهومبردنی
هممو رهنجدهرانی کردوه به نامانجی
سهرهکی خوی.

له یادی چوارمی شورش دا " لینین "
سهرکردی شورشی ووتیمتی " لیشاوی رق و
کینه و درۆ ناتوانی تم واقیعه خاوهن
گرنگیه میژویه لیل بکات، که کوله،
بو یهکم جار له سدان و هزاران سالهوه
بهرپهرچی جهنگی نیوان خاوهن کولهکانیان
دایهوه، بهرم زکرد نهوهی تم دروشمه
له بهر جاوی هممووان؛ با تم جهنگی
نیوان خاوهن کولهکان له پیناوی دایمش —
کردنی دستکوههکانیان بکمن به جهنگیک
کولهی هممو نتموهکان دزی گهرهکانیان
بمشداری نیا بکمن.

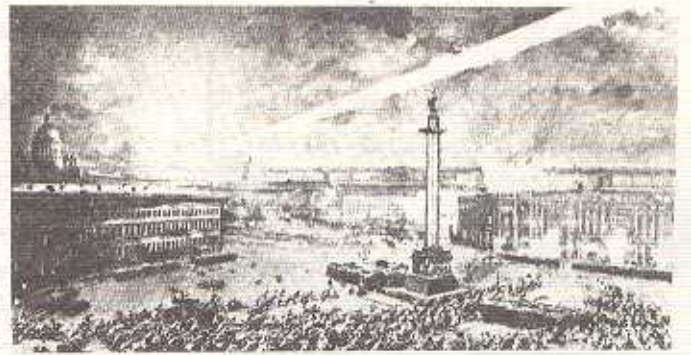
مانگی نوکتوبری ۱۹۱۷ له روسیای
مهنترین شورش بهریابوو، دسته لات له
چهوسینهران سهد راو کوهده
جمهوهی چهوساوه ۰۰۰ کرتیکاران و جوتیاران
له گهل سهرههی رهش و روت و برسیه کان
حکومتی بۆرژواکان رامالی و له نجام دا
حکومتی سوڤیستی دامزرا.

کورتیکاریهکی کومهلایمتی بهرتهسی له
فراوانترین وولاته روسیای دا و بووه
سهرتا بو سهردههیک میژویی نوی له
جیهان دا، بو به سهرتا بو ههرهس
هینانی سهردههی سرماپداری و دامزاندنی
سوڤیالیزمی، سهردهی نازادی گهل له
چهوساوهکان له کولتونیالی ۰۰۰ سهردههی
گواستهوه له کوملگای چینایمتیه وه بو
کوملگایهکی بی چین و یهکسان، سوڤیالیستی
له خهون و تیورهوه بو به واقیحتیکسی
زیندوو، بو به کیشمهکی گهری ملیونهها
مروفی سهداسهری نازادی.

به دزایی میژویی مروفایمتی چهندهها
شورش و راهپین روسی داوه، راهپینسی
کولهکان دزی گهرهکانیان، راهپینسی
جوتیاران دزی دهرمهکایمتی ۰۰۰ ههد، بهلام
بهتهنها ههر شورشی سوڤیالیستی نوکتوبر
بهردی بناغی نازادی رهنجدهرانی دانا و
کورتیکاریهکی سهرتاپای له میژوودا تومار
کرد ۰۰۰ کورتیکاران له کوملگای زۆرداری و
چهوساند نهوه بو بهرمو پیشهوه چوونسی
راستهقینهی هممو جمهوه.

سالی ۱۹۱۷ گهلی سوڤیستی هممو تمو
خاوهن دستهلاتانهی رامالی که بیونهکوسپ
لهرتیکای نازادی دا، له ۲۷ / شویاتی / ۱۹۱۷
پرولیتاریای روسیا رژی می قیسمرسی
دارووخان، له ۲۱ / نیسانی ههمان
سال دستهلاتداری گوتزایهوه بو ناو
دستی ورده بۆرژواکان و حکومتی کاتی
دامزرا، رۆژی ۳ میژووز پرولیتاریای
شارهکان خۆپیشاندانیک میزنیان سازکرد،
بمو خۆپیشاندانه حکومتی ورده بۆرژواکانیان
هینایه لمرزین، رۆژی ۲۵ / نوکتوبر
" بهیوی رۆژهمتری روسی کۆن که نیستا
۷ / نوڤمبر دهکات، پرولیتاریا بهمه
سهرکردایمتی لینینی مهن تمو حکومتیهیان
روخان و دیکتاتوریمتی جینی پرولیتاریا
هاتندی و بانگهوازی سهرکهوتی شورش
بلا و کرایهوه.

جمعاوهرى شۆرشگىر كۆشكى زستانە داگىر دەكەن

راپەرىنى چەكدارانەى كرىكاران

بۆ يەكەم چار لىسەدان و ھەزاران سالىمە
 ئىم دروشمە لە سەرگەوتىنكى ئالوزو بىسى
 تواناۋە دەبىتە بەرنامەمەكى رامبارى روون و
 ئاشكەرا ، دەبىتە خەباتىكى كارىگەر
 كە ملىۋنەھا چەسۋاۋە بىرى ھەلدەستىن
 بەسە رگىدەمى پىرۇلىتارىيا ، دەبىن بە يەكەم
 سەرگەوتىن كە كىشەى لە ئاۋىردىنى جىمىگ
 بەدەست دەھىتى ، كىشەى يەككىتى كرىكارانى
 ھەموو وولاتان دىزى يەككىتى بۇرۇۋاى ھەموو
 نەتەۋەكان ، ئەو بۇرۇۋاى تاشتى و جىمىگ
 بەكار دەھىتى لىسەر حسابى كۆلەكانسى
 سەرمایەدارى ، لىسەر حسابى كرىكارو -
 جوتياران ، ئىشە دەستمان بەم كارە كىرد
 بەلام پىرۇلىتارىيا كام مىللەت ، كەمى ، لە
 چ ماۋمەك دا ئىم كارە ئەنجام دەدەن ،
 ئىشە گىرنگ نىھ ، گىرنگ ئەۋەبە كە سە ھۆل
 بەندانكە شەقى بىرد وۋەو پىگا كراۋەتەۋە و -
 نەخشەى بۆ كىشراۋە " (۱) .

شۆرشى ئوكتۇبەر كە پارتى كومۇنىستىسى
 سۆڭىتى بەراپەرايەتى لىنىن بەرپاى كىرد
 مەرقايتەى بەرمە پىشەۋە بىرد و مەشخەلىكى
 پروناكى ھەمىشەى ھەلگىرساند ۰۰۰ ئەم
 شۆرشە مەزنى بوو بە بناغە بىر
 شارىستانىيەكى نوۋى .

لە بەرنامەى پارتى كومۇنىستى سۆڭىتىسى دا
 ھاتوۋە كە " شۆرشى سوشىالىستى لە روسىيا ،
 لە بناغەۋە سەرمایەدارى جىھانىى لەرزاند و
 جىھان دا بەش بوو بەسەر دوو پىزىمىسى
 دژبە يەك دا ."

لەئىز زەمى كارىگەرتى ئىم شۆرشەدا -
 سىستەمى كۆلۇنىيالى كەۋتە گىزاۋىكى دژۋارەۋە
 پۇژ بەرۇژ تادىت گىروگىرگەكانى زىاد دەكاتو
 خۇى بەرمە نەمان دەبىت .

ئىم شۆرشە ئايدەلۇزىمى بۇرۇۋاى و دژبە
 كومۇنىستى و ئايدەلۇزىيى ھەلپەرسىسى و
 شۆڭىتىزىمى و رەگىز پەرسى نەتەۋايتى و كۆنە
 پەرسى تىكشكاند ۰۰۰ ئىم شۆرشە سەرگەوتو
 تىرىن رەنگدانەۋە يە لە زىان دا بۆ مەبەدەكانى
 ئوممىيەتىسى پىرۇلىتارىيا و دۇستايەتىسى و
 ھارىكارى نىۋان كرىكارانى ھەموو وولاتان و
 بىرۋىتەۋەى كرىكارانى جىھان و بىرۋىتەۋەى
 ئازادىخۋازى نىشتەمى لەروۋى چۆنىمەتەۋە -
 بەرز كىردەۋە بۆ قوناغىكى نوۋى .

دوا بەدۋاى شۆرشى ئوكتۇبەر پىرۇر
 لە ۸۰ ھەشتا وولات گەشتە سەرمەخۆبى
 چەندەھا ئىمپىراتورىيەى كۆلۇنىيالى مەزىن لە
 سە رەنخەشى سىياسى جىھان سىراۋەتەۋە ،
 چەندەھا كۆپارى نوۋى و ئازاد ھاتتە كاپەۋە .
 راستە كە وولاتە كۆلۇنىيالى و رەگىز پەرسەكان
 لە ھەندى شۆبىنى جىھان دا ماۋن بەلام
 بە تەۋاۋى ئاشكرايە كە پۇزى كۆتايى ھىنان
 بە ھەموو پىزىمە كۆلۇنىيالى و شۆڭىتىزىمى و كۆنە
 پەرسى و رەگىز پەرسىيەكان زۇر نىزىكە .

شۆرشى ئوكتۇبەر ، بەكردەۋە دروستى زانستى
 تىۋورى ماركسىزىمى - لىنىنىزىمى و ئامۇزگارەكانى
 لىنىنى سەلماند كە بىرۋىتەۋەى ئازادىخۋازى
 نىشتەمى لە سەردەمى ئىمپىريالىستى دا ،
 پارچەيەكە لە شۆرشى جىھانى ۰۰۰ ھەم
 ۋەھا لە ئەنجامى سەرگەوتى شۆرشى ئوكتۇبەر
 بىرۋىتەۋەى پىرۇلىتارىيا جىھانى و بىرۋىتەۋەى
 ئازادىخۋازى نىشتەمى پىكەۋە بوون بە
 لايمىنكى يەلگىرئوۋى شۆرشگىر دژبە
 ئىمپىريالىست .

لىنىن سەرگەردەى خەماتى پىرۇلىتارىيا
 بەد رىزايى زىانى بەرگى لە مەبەدەكانى
 ماركسىزىم كىرد وۋە بە تايىمى ئىم مەبەدەى كە

ئىلمىت " ھەرگەلىك گەلىكى ئىلمىت
 بچەمىنىتەۋە خۇى ئازاد نىھ " ۰ ھەرۋەھا
 خەماتى بىرۋىچانى لىنىن و لىنىنىزىمى دىزى
 رامبارى كۆلۇنىيالى و ئىمپىريالىست ھارەمىشەىكى
 مەزنى لە بىرۋىتەۋەى ئازادىخۋازى گەلە
 ماف خوراۋەكان .

بەرزەۋەندى چىنايمى پىرۇلىتارىيا ، پىشەستى
 بە چەسەندەۋەى نەتەۋەبە ، نەك تەنھا
 لىمەك وولات دا ، بەلكو لە سە ر ئاستى
 جىھانىسى ۰۰۰ لىنىن سەبەرت
 بەم مەسەلمە دەۋپاتى كىردەتەۋە كىسە
 " ھىچ شىتەك تۋاناي كۆسپ خستە سە
 پىگى بەرمە پىشەۋە چوون و پتەو بوونىسى
 خەماتى چىنايمى نىھ ، ۋەك چەسەندەۋەى
 نەتەۋايتىسى " (۲) .

ئوكتۇبەرى مەزىن بوۋە پىگا نىشانەم بۆ
 خەمات دىزى ئىمپىريالىزىم و كۆلۇنىيالىزىم
 بەكردەۋە سەلماندى كە نەتەۋە چەسەۋەكان
 دەتۋان سەرمەخۆبى و بە ئازادى كارو
 بارى خۇيان بەرمە پىشەۋە بىەن . ھەرۋەھا
 ئىم شۆرشە كارىگەرتى تىۋورى ماركسىزىمى -
 لىنىنىزىمى تايىمە بە مەسەلەى مىللەتان و
 مەسەلەى وولاتە داگىر كراۋەكان سەلماند و
 بوو بە پىشەنگ بۆ مىللەتە زىردەستەكان
 بۆ ئازاد بوون .

لىنىن دەريارەى ئىمپىريالىزىمەك دوا قۇناغى
 سەرمایەدارى ئاشكراى كىرد وۋە كە يەككى
 لە ئامانجە سەركەيەكانى ئىمپىريالىزىم
 مستۇگەر كىردى سۋود و مەركىزىن و قازانچ
 خواردەنە لە رىقى ھىشتەۋە بەرز كىردەۋەى
 پەلەى چەسەندەۋەى سەدان ملىۋن كەسەر
 لە دانىشتۋانى ئاسىيا و ئەفرىقىا و ئەمىرىكاي
 لاتىنى ، ھەرۋەھا پەنجەى راكىشاۋە بۆ

ئیسرائیل

سەرچاوه بەرپرسیارەکان لە وڵاتێکی وڵە تەل
ئەبیب و وپاتیان کرد مەو کە ناردنی ۷۵ فڕۆکە
لە جۆری ئیغسا ۱۶ بو ئیسرائیل گومانی تیا
نیە، ئەو شایەتی باسیشە کە ئرخێ ئمو
ئمو کومەڵە فڕۆکەییە د وولیار و نیو د مێت.

تورکیا

ژمارەیی بەند یحانەکانی تورکیا ۶۶۶ بەند یحانەییە
لەبەر ئەوەی تورکیا لە بارود و جی عورفی دا دەژی
لەزیر مەسایەیی رژیم فاشیزمی ژەنەرالە سەر
بازەکان دا ، بەند یحانەکان جیگای بەند کراوە
نوی یەکانی تیا نابینەو ، بویە حکومەتی تورکیا
دەستی کرد ووه بە دانانی پروگرام بود روست
کردنی ۳۵ بەند یحانە بو ئەسسال و ۵۰ بەند یحانەیی
تر بو سالی داها توو ، لێرەدا ئەمانەوی بلییەن
ژمارەیی بەند یحانە لە ژمارەیی قوتابحانەکان زیاترە
هیندەیی بایەخ بە پرۆژەدانان دەدریت بو بنیادا
نایی بەند یحانە هیندە بایەخ بە قوتابحانە کانی
ناد ریت .

واشتنۆن

کۆمیتەیی هیزە چەکارەکانی سەر بە ئەنجومەنی
پیران لە کۆنگرەیی ئەمەریکی رازی بوو لەسەر
ئەو تەرازوو دە رازییەیی حکومەتی سەروک
ریگان داوای کرد بوو بود روستکردنی فڕۆکەیی
قورس و بریتیبوو لە (۶ / ۱) ملیار ، ئمو
پارمیش تەرخان دەکریت بود روستکردنی
۱۰ فڕۆکەیی قازیفە هاوێژ لە سالی ۱۹۸۴ و
۳۴ ی تر لە سالی ۱۹۸۵ و ۴۸ ی تر لە
سالی ۱۹۸۶ .

سۆشیالیستەکان و پەرسەندنی بزووتنەوی
کرتکاران لە وڵاتە سەرمایەدارەکان ۱۹
گەشەکردنی خەبات دژی ئیمپریالیزم بـ
شێوە توند و تیزە بـ هاوتایەیی ئـ
سەردەمە هەموو بەلگەن بو بە توانایی
تیۆری سۆشیالیستی زانستی کە جوانترین
رەنگدانەوی داواکارییەکانی ئـ
سەردەمە .

بزووتنەوی ئازادیخوازی کورد وەک هەموو
بزووتنەوی ئازادیخوازەکانی جیھان ،
بەبەستی بە سوود وەرگرتنە لە تاقیکردنە
— کانی شۆرشی ئۆکتۆبەر وەرگیراوت و
پشت بەبەستی بە تیۆری سۆشیالیزمی
زانستی لەو روانگەییە کە هیچ کارێکی
شۆرشگێری بەی ئیۆری شۆرشگێری نابێ و
هەرەها لەو روانگەییە کە خەباتی گسلی
کوردیش حلقە یەکە لە زنجیری
خەباتی هەموو گەلانی ئازادیخواز لە
جیھان دا دژی رژیمی سەرمایەداری و
کۆلۆنیالی و کۆنە پەرسی و شۆلتیزمی .

- ۱ — لینین / مقالات و خطابات لینین
بمناسبه اعياد الکوبر / لا / ۷۰ /
 - ۲ — لینین / حركة شعوب الشرق الوطنيا
التحررية — دار التقدم موسكو — ۴۲۹ / ۷
- چاپی عەرمی .

ئەوێ کە چەسەند ئەوێ ئم گەلانی لەلایەن
مۆنۆپۆلە سەرمایەدارەکان ئەو دەبێتە هـ
بەرزبوونەوی بزووتنەوی ئازادیخوازی —
نێشتانی . گەلانی وڵاتە داگیر کراوەکان
لەگەڵ وڵاتە ژێر دەستەکان رادە پە پـ و
دەبێتە دروست کەرتکی هۆشەمندی مێژووی
خۆیان و کار دەکەن سەر هەموو رەووتی
مێژووی جیھانی .

گەر سەرنجێکی نەخشەیی سیاسی
هاوچەرخیی جیھان بەهین و لەگەڵ نەخشەیی
پیش شۆرشی ئۆکتۆبەر بەراوردی بکەین
دەبینین کۆلۆنیالی پەروە نیسان دەچیت ،
هەزاران ملیۆن مەرۆف بەرەو کۆمەڵگای
سۆشیالیستی هەنگاو دەنێن بزووتنەوی
کرتکاران لە ناو وڵاتە سەرمایەدارەکاندا
شان بە شانی بزووتنەوی ئازادیخوازی —
میللتان لە بەرەو پێشەو چوون داوە و رژیمی
سەرمایەداری رۆژ بەرۆژ پتر رۆدەچێ .

دەبینین بە تایبەتی لە سالانی جەنگی
جیھانی دووم و سالانی پاش جەنگ خەباتی
ئازادیخوازی گەلان چوووە ناو قوتابحانەیی
نوی و ۰۰ لە ئەنجامی ئمو جەنگدا پارسەنگی
هیز لە سەر شانۆی سیاسی جیھان
گۆرا ، ئەو رۆلە مێژووییە گەلانی یەکتیی
سۆشیتی پێ هەستا بوو بە هۆی ئەمانەیی
ئەلمەنای هتلمری و ئیتالیای فاشیستی
هەرەها بوو بە هۆی جیا بوونەوی چەندەھا
وڵاتە ئاسیا و ئەوروپا لە رژیمی
سەرمایەداری و لاواز بوونی ئیمپریالیزمی —
جیھانی .

دا بەدوای جەنگی جیھانی دووم باری
هەموو رژیمانە کۆنە شۆق بوون کـ
سەر بە ئیمپریالیزم بوون و گەلانی دورترین
ناوچەیی ئاسیا و ئەفریقا و ئەمریکای لاتین —
هاتنە کۆری خەباتکردنەو و زۆرتی —
بەشی جیساویری گەلانی ئازادیخواز ، کرتکاران
جوتیاران ، رۆشنبیرە شۆرشگێرەکان هاسەشی
ئەم خەباتە دەکەن هەرەها چینی
کرتکاران لە زۆر ناوچەیی جیھان توانیویانە
ببەن پێشەنگی کاروانی خەباتی گەلانی
ئازادیخواز لە پێتانی سەرمەخۆیی و ئازادیدا .

تاقیکردنەوی سۆشیالیستی لە جیھاندا
لەگەڵ بزووتنەوی کرتکاران و بزووتنەوی —
ئازادیخوازی نێشتانی گەلانی تیۆری —
مارکسیزمی لینینیزمی سەلماندووە ، دامە
زاندنی یەکتیی سۆشیتی و ریکخراوی وڵاتە

کيشه گهلى تامل نوونه يهكى زيندوى كيشه نه ته وايه تيه كانه له وولاته تازه ينگه پشتووه كان دا

له هيندستانه هاتوون (تامله كان له باشوور و سينهاليه كان له باكوورى هندستانه) و له سدهى پينجم يان شه ششمى پيش زابيين لسم دورگه دا زياون ، هره يه كيشيان مصله كنى خوى هموه ، تامله كان له باكوور و سينهاليه كان

له باشوور .
دا بعداى سره ملدانى ريزمى سرمايه دارى و پيوستى بو كهرمى خاوو كرتكارى همزان بو دره پيتان و گواسته وهى شم كهرمانه بو بازار و بو نموى بره صه دروستكاره كانى خوى تيدا بفرؤتى ، ريزمى كولوئىالى هاته كاپوه .
كولوئىاليزمى شورويائى ريز ناواش له كوتاييسى سدهى شانزهمه گيشه سيريانكا .

كولوئىاليزمى نينگيزى دستى دايسى به جيه پيتان و به كاره پيتانى سياستى (دووهركى خستهمو سوود لى وهر كرتن) به چهند شيويه كى جيا جيا .

كولوئىاليزمى كان ، كهوتنه دا كهراندى تامله كان له فرمانه ئيداره حكومه كان ، به جورتيك كه زياتر بوو له خيطان له چاو ريزمان بو دانيشتون له هسان كاتيشدا دست گيرا بمر خاكى جوتياره هزاره سينهاليه كان له ناوهراستى دورگه كندا بو نموى بكرى به كيلگه چا له كفل لاستيك (ملاحظ) كه به شيويه كى سرمايه دارى بمر پوه ديرا بو ناردنه درموى - بره صه كى (ناشكراشه كه خاومنى شم كيلگانه له كولوئىاليزمى كان بوون) ، هروه ها كولوئىاليزمى كان دستيان كرد به هيتانى ژماره كى زور له تامله كان له هندستانه بو شموى وهكوو كرتكارى همزان بيانخمنه كار له كيلگانه (ژماره يان لسالى ۱۹۱۱ گه شته زياتر له ۵۲۰ هزار كس و نيتستا ژماره يان يهك مليون دمي) . جا پي كپيتانى شم كيلگانه له ناوجرگه شم ناوجيه كى سينهاليه كانى تيا دمزي و بى بشكردنى همزانان له زموى و له هسان كاتيشدا هيتانى تامله كان له هيندستانه بو كار كردن له كيلگانه دا .

سيريانكا دورگه كه ده كهوتنه ثوقيانوويى هندى هموه له باشوورى نيمچه دورگه هندى روه ركه كى ۲۵،۲۲۲ ميل دوجايه ، ژماره دانيشتونيشى نزيكه ۱۵ مليون كسى كه ۲/۵ مليون تامللى يه جكه له يهك مليون (مور) كه به تامللى ددوين . به لام سينهاليه كان زوريه دانيشتونان (۷۲٪ ي دانيشتونان) .

ليكوليه هموه سرچاوه ميزوويه كان شو پيشان ددهن كه سينهاليه كان (همويان بووزين) و تامله كان (زوريمان هندوسيمو نيتستا موسلمانان تيا به) ، له سدهى پينجم يان ششمى پيش زابيين لم دورگه دا زياون . كاتى كه كولوئىاليزمى شورويائيه كان شم دورگه يان داگير كرد (له پيشا پورتوكاليه كان) له سدهى ششمى زابيين دا دوو مصله كه تسي له يهك جيا وازيان بعدى كرد ، تامله كان له باكوور و سينهاليه كان له باشوور ، هيچ بمر پوه سرمايه كى يهكگرتويان بمر درانه سه پيترابوو هتا كه شتنى كولوئىاليزمى نينگيزه كان له سدهى نژده هم دا .

سى هيزى كولوئىالى يهك بعداى يهك شم دورگه يان داگير كرد كه هسان :

كولوئىاليزمى پورتوكالى (لسالى ۱۵۹۴ هتا سالى ۱۶۳۰ زابيين) كولوئىاليزمى هولمندى كه بعداى دا هات (سالى ۱۶۳۸ هتا سالى ۱۷۹۶) ، له دايشدا كولوئىاليزمى نينگيزى (هتاكوو سالى ۱۹۴۸) . كولوئىاليزمى نينگيزى بمر پوه بره يه كى يهكگرتويى به شم دورگه كندا سه ياند له سالى ۱۸۱۵ بو شموى كردارى تالانكارى كولوئىالى ئاسان يكات بو درامته كانى دورگه كه (چا له كفل لاستيك) له كفل جهوسانده نموى دانيشتوانمى به هموو شيويه كى ، له وامنش كپنى كرتكارى همزان له هندستانه (له و تامله يان له باشوورى هندستان دمزين و ژماره يان نيتستا پنجا مليونه له ولايتى تامل نادوى هيندى دمزين) .

هوه ميزوويه كانى كيشه كه

نيمگيشتنى هر كيشه كه (يان هر دياره يهك) كارتكى ئاسان نيه بمرى سرنج دان و نيمگيشتنى ره كه ميزوويه كانى و هر صمندنه ميزوويه كى . كيشه كلى تامللى لم ياسا گشته درناچى .
۱- وهكوو وتمان تامله كان و سينهاليه كان هر دو

له هاونى راپورودا ئازانسه كانى جيهان هوالى هيزيكي دپندانمان بلاوكرده موه له لاهن هيزه كانى سووا و پوليس و شم بيه پشتكبرى و بيمندارى لاهنه شوپنيزم كانى زوريه كه " سينهاليه كان " له سيريانكا " سيلان " بو سر روله كانى نتموى دووهم كه كلى " تامل " ، هروه ها مولك و سره صمته نتمويى و سياسى و مرؤفا يته كانيان .

كيشه نتمويى تامله كان له سيريانكا يه كيكه له نمونه دياره كانى نتموه مملت و كه مابه تيه نه تهمويه كان له وولاته دا كهوتنه كان دا هروه ها له كلفيك ناوچه جيهان به وهى شم نه تمانه توشى جهوسانده نموه راپووان و جيا كرد - نموى ركه زابيتى و ثابوورى و سياسى و رلاشنيرى و كپه لايتمى ، پوشتيان نيه شه و مافه رها يانمى خيطان به كار به پين كه ركهوتنه دولته كان و ياسا ناوچه يه كان ريكايان پي داوه . گرنگترينى شم ركهوتنه جيهان نمانش بانكوازه جيهان يه كى مافى مرؤفه له سالى ۱۶۴۸ و شو ركهوتنانه تايهتن به مافى معدنى و سياسى و هروه ها شو مافه ثابوورى و كپه لايتمى و پوشتيرانمى كپه تى گشتى نتموه يهكگرتويه كان له سالى ۱۹۱۶ به پيارى لمر دراوه .

جا به پي هلمه پستى مبد هيتان پارتيمان له ماسلمى هاركارى كردنى شموى له كفل گل و نتموه جهوساوه كان و خبتيان له پيتاوى به ديه پيتانى مافه رها كانيان و هروه ها به وهى كوتگرى دامه زاندى پارتيمان پي پيارى نموى داوه كه :

((كوتگره پشتكبرى خبتي نتموه بچو كه كان و كفل يته نتمويه يه كان دهكات له پيتاوى داد به روه رى به كسانى و له دمى سياستى توند نموى نتمويى . داواش ده كين كه مافه نتمويى و ديموكراتيه رها كانيان پي بيه خست)) .

وا له خواروه " پشمك " شم باسه ده خاته روو بو رونه كرد نموى جهومرى شم كيشه . شموى يانى باسه كه پارتيمان ناميه كى پي له نارمزاى نارد بو حكومتى سيريانكا كه تيايدا نارمزاى خوى دميرى بره امير بو هپرشه دپندانمى كه كرايه سر روله كانى كلى تامل و بو سر مولك و سره صمته كانيان ، هروه ها بره امير بو به پارانمى دران بو قده مكدردنى ((بهرى نازاد پخوازي يهكگرتويى تامللى)) و سى پارتى ماركى تر كه به كيتيان پارتيسى كپوتستى سيريانكى يه .

دوو بېشمی تامل له یهکتري ، بویه د مېنري که له دواى هر دست درزيهک ژمارهک له تاملهکان له ناوهرایستهوه کوچ دهکن بهرو باکوورو پوژ - ههلاتی دوررکهکه .

تاملهکان زمانیکى تاييمتى و روشنيبرهکسى د پيړيې خويان هميه ، ههروهها تابوورى خويان هميه که يابندى کشتووکالی و پيشهى سر بهخته ، شهوش به هوې بلا و بوونهوى خويند هواريموه له ناواندا ، خويند هواريش له ناو تاملهکان به تاملی بوو ، له ناو سينهاليهکانيش به سينهالی . بهلام ئيستاستا خويندن تنها بو سينهاليهکانه .

بارى تابوورى تامله سينهاليهکان هه تا راد ميهک باش بوو بهلام چهوساند نهوى . تامله هينديکان به شيوهکى ناروا بهرد هوام بوو له لايين کولونياليست و خاوهن کيلکهکانهوه .

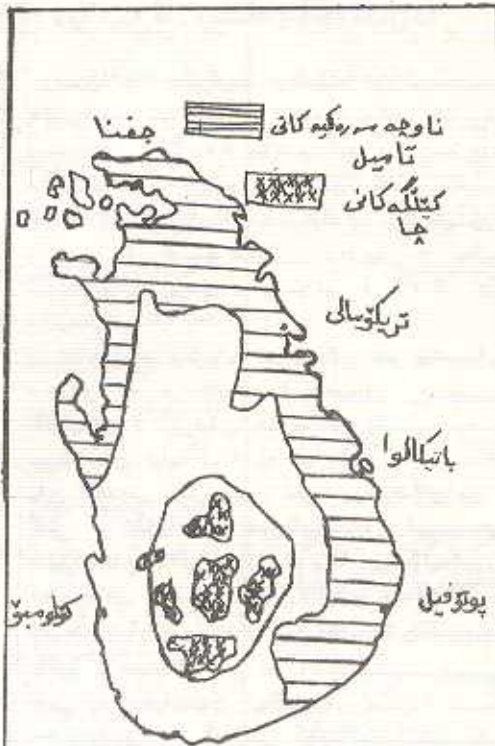
سهرهخوبوونى سيريلانکا /

دوررکهکه له سالى ۱۹۴۸ سهرهخوبى خوى - وهرکرت و دستورپکى له کولونيالى ټينگيزه وه بو مايموه .

دستورپش هيچ پارتمهکى تيا نهبوو بو مافسى تامللی و کمايپتیه نعتوبى و تاييمهکانى تتر لهکاتى ووتوپوزهکانى بهر له سر به خوپوون کهورهکانى سينهاليهکان پهيانې پاراستى مافسى تاملهکانيان دا ، بهلام شو پهيانانه تنها هر - قسه بوون .

پهکم همنگا که حکوومتى سيريلانکا له دواى سهرهخوبوون ناي سماندنې زمانسى سينهالی بوو وک تنها زمانیکى رسمسى له دوررکه که دا (دانېشى نغا به زمانى تاملهکانا) شهوش له سالى ۱۹۵۶ پووى دا . شهوش پوداپکى دلتغزېنى کوره بوو بهلاى تاملهکانهوه . شهوش وزارتى که له دواى هيليزارد نهکى ۱۹۵۶ حوکى گرتنه دست هيچ وزيرپکى تاملی تيا نهبوو . هيزه شوغينيزمه سينهاليهکانيش دوررکى گرتگان ههجوو لم همنگاودا .

تاملهکان له سالى ۱۹۵۸ خو پيشاندانکيان له دزى شو کاره ساز کرد ، سينهاليهکانيش شم خو پيشاندانانهمان کرد به بيانوو ، دستيان دايه کوشتن و ويرانکردن و سوتاندن ، له بووه هوې کوشتى سدان تامللی . به هوې شم رووداوانمه حکوومت ناچار بوو ياسايهک - دمریکات يو زمانى تاملی له هصان سالى دا (ههروهها بووه بېشک له دستور له سالى ۱۹۷۲ بهلام شو ياسايه هر نووسين بوو

نخشهى سيريلانکا و شوينى تاملهکان

د هوام بوونى زايونيزم ، ههروهها شم هصانسه سمنهاليانمش دورريان ههجووو ئيستاش دورريان هميه له خولتاندن و ورورزاندنى کيانسى شوغينى لهلاى سمنهاليهکان .

کلمى تامل /

ژماره تاملهکان نزيکى (۳/۵) مليون کسر دصيت ، واته نزيکى چوارپکى دانيشوانى سيريلانکا دمين . تاملهکان له ناوچهکسى جوگرافى پهکرتودا دهزين که دهکميته باکوورو روزهلاتى دوررکهکه ، شو ناوچه جوگرافيه جيايه لمکل شو ناوچهکى که سينهاليهکان تيايدا دهزين ، بهلام ژمارهکى زويزر له تاملهکان له کولومبو ي پايتخت و ناوهراستى وولات دا دهزين . تاملهکان دهکرتين بدو و به شه وه :

تاملهکانى (سيلان) هصانشر هر له کونمهوه له به شى باکوورو روزهلاتى دوررکهکدا ژياون ، لمکل تاملهکانى (هيندستان) هصانشر نهموهى شو کرنگاره ههزرانانمن که کولونياليزم کاتسى خوى له هيندستانمه هينا بوونى . به سرهاته نوين يکان و دست درزيه زورهکان و جياوازى گارى له کليلک بواردا بووه هوې نزيک لردنموى شم

(لمکل دامزاندنى تاملهکانى سيريلانکا له فرمانه حکوميهکان) ، هصانشر شووى دوررکه - کى و ناواوهى له ناو همدوو نتموهکدا نايهوه . کولونياليسته ټينگيزهکان چهوساندنموى همدوو - نتموهکيان مسوکمر کرد (خاکى سينهاليهکانان کرنگاره تاملهکان) له گمل دووهرهکى خسته - ناوانمه به و شويمهکى که درزيه دا به تصنى کولونيالى و چهوساندنمويان له دوررکهکدا .

ب - کولونياليزمى ټينگيزى يهک بهر تويمهرايه نسى به سر دوررکهکدا سماند دواى نموى چاران که مصلهکيتکى سينهالی و تاملی ههجوو که بهيمکهوه دهزيان . پيکيټيانى يهک بهر تويمهرايه نسى بو همدوو نتموهکمو دامزاندنى نسيتمکسى زير له تاملهکان له فرمانه حکوميهکان دا بووه هوې بهيمکا هانتى همدوو نتموهکه له بواريکى تر دا .

۲ - هيزه شوغينه سينهاليهکان پتايان برده بهر بهکار هينانې هصانسه شوغينى بو ورورزاندنى سينهاليهکان لندزى سينهاليهکان له رنگساي خولتاندنى کيانى شوغينيزمى و خو به گهورتر زانين

رووداوهکانى شم دوايه

شو فیکرميش که شو شوغينيانه بهکاريان هينا نمويه که سينهاليهکان بووزنه تيان يې راسپيردراوه له دوررکهکدا و دوررکى سيريلانکا شوغينک - ههروههاکى تاييمتى هميه بو تايينى بووزى ، چنگايه که پيخته بهاريزيت ههروهک چون له رابوررد وودا رازراوه له دزى دست درزيى بت بهرستيه - کان ، پهکى له نوسره ههروپايهکان ووتيمتى شم هصانسه به هصانسه ئيسرائيليهکان دهچى - برارهى فلمستين و دورى زايونستگان وهکوو لکليکى هيليزارد له لايين خواوه ، شم هصانسانشر دورريان ههجوو له پيکيټيان و بهر

لصغر لاغیر .
 تاملیہکان داوای مافی نتموصبی سادیمان -
 دمکرد وک دان نان به زمان و جیاوازی نمکردن
 له دژبان .
 مصلعی زمان بمشیک بیوله گمعی دیموکراتسی
 (دیماکوچی) که به چمفلترین شیوه بهکسار
 ده پینرتت بؤکاتی هملبژاردن له لایمن پارتیه
 بپورواکان و هیزه شوپینیم و بوزیه کونهمرستهکتهوه
 بهلام پارتیه مارکسیزمکان هملبژارتنی لایمکرانیمان
 ومرگرت له داخوازیه نتموصبیکانی تاملیہکان ، به
 تایبعتی بؤدانانی زمانی تاملی بیکسانی لکفل
 سه نهالی . بهلام شم پارتیانه ، که یکنیکیان
 پارتی کونونستی سیریلانکی لکفل شهوه بوون
 که زمانی سه نهالی تنها زمانی رسمی بیت .
 بهلام نیتتا شم پارتیه هملبوستی کوزاره لسم
 مصلعیو لایمگری داخوازیهکانی تاملیہکان لکفل
 (نموش یکنی بیوله و هینانعی پالی به حکومتوه نا
 بؤقد نمکردنی شهو پارتیانه .

شیوهکانی جیاکردنوه له دژی تاملیہکان

- ۱- جیاکردنوه له پروی زمان ، نموش لسمومر پاسکرا .
- ۲- جیاکردنوه له بواری خوندن دا :
 همنکاوهکی تر که حکومت نای دا به داوی
 سمر بمخوبون شهوه بوو که بیی دمووترا (التوحید
 القیاسی للتعلیم) بؤجیاکردنوهی تاملیہکان له
 بواری خوندن دا ایمایبعتی خوندنی زانکؤ .
 هصوو شهو حکومتانعی بعدواوی پهکدا حکومیان کرت
 ده ست ، تاملیہکانیش درکیان بزمانی شم کاره کرد و
 مفرسیان پهیدا کرد . شم ژمارانش پاکانعی شهو
 مفرسیانانیمان دهکات ، نیسبعتی تاملیہکان له
 سمر نجامی کورسی خوندن له سدا ۳۱ بووو
 له سالی ۱۹۴۸ و له سالی ۱۹۷۰ بوو به ۱۶٪
 مرجهکانی ومرگرتنی تاملیہکانیش له زانکؤ توند و
 تیزی خرایه سمر و بؤسمنهالیکانیش ناسانتسر
 کرا ، و لیرمش کردنوهی لقی زانکؤی سیلان
 له سالی ۱۹۷۴ له (جفا) ی مطلبندی تامل
 ده پینتیموه به مبعستی بمراورد کردن لکفل زانکؤی
 سلیمانی . نیسبه ، مدموستای پیشوو پابعتی
 پرمورده له زانکؤی سیلان دمراری شم مصلعیه
 دملیت (داوای داخوازیان به درپزایی
 پنجا سال بؤ شهوهی زانکؤی خلما م همبستی ،
 بهلام شهو لقه نوئی بهی کرایموه له فیئل بمولاوه چی
 تر نمبوو ، ده بوایه شهو لقه کولچی زانباری
 ببویسه ، بهلام تنها ماتانیک و سمرزمیتری
 نصیقی و تیوری تیدا دمخوئرا ، شم کولیسره
 ۱۳۵ قوتایی نیایه و ماوهیکی تر ژماریمان دمی
 به ۴۰۰ بهلام تنها له ۲۰٪ شهو قوتاییانه تاملیہ)
- ۳- جیاکردنوه لمواری کارکردن دا :
 دستملاته حوکم دارهکان به شیوهیکی ریک

کارد هکن بؤ دورخستنهوهی تاملیہکان له فرمانه
 کشتیهکان . پیوسته پنجه بؤ شهوه رایکیشین که
 به هؤی دواکوتنی کشتووکال و پیشه سازی له
 ناوچهی تاملیہکان روپیان کرده کارکردن له
 بواری فرمانه کشتیهکان و پیشه سمر به خوؤ .
 نیسبعتی ومرگرتنی تاملیہکانیش له فرمانه
 کشتیهکان له ۳۰٪ له سالی ۱۹۴۸ و وورده وورده
 له سالی ۱۹۷۸ هاته خوارهوه و بووه ۶٪ ،
 نیتتا لهوش کستره . له نیوان همر ۱۰۰ فرمان
 - سمر له تاقیردنهوهی خزمتکوزاری نیداری سالی
 ۱۹۷۳ (۴) تاملی و (۲) موسلمانی تیا بسوو ،
 شموانی تیش هصوو سمنهالی .
 له بواری ماموستایانیش دا همر به هصان شیوه
 له ۲۳ هزار ماموستا که له سالی ۱۹۷۱ - ۱۹۷۴
 داممران (۱۸) هزار سمنهالی و تنها ۱۸۶۷
 تاملی بوون له هصان ماوشدا ۳۵۰۰ تاملی
 خانیشین کرا (تقاعد) .
 ۱- نیشتهجی کردن :
 دستملاتداره حوکمدارهکان به هصوو
 شیوهیک نیشتهجی کردنی سینهالیہکان هاند همن
 له ناوچهی تاملیہکان . نیشتهجی ژمارهیکی زور له
 سینهالیہکان له جینگای تاملیہکان دهرین له
 نجامی جی بهجی کردنی شم سیاسته . تاملیہکان
 چاک دمران که شم پرزوانعی نیشتهجی کردن همولدانه
 بؤ شهوهی له ناوچه پهکرتووهکانی خقیان بی بش
 بکرتن و نیسبعتی ژماریمان له چاو ژماره
 دانیشتوان دا کمتر بیتهوه .
 ۵- بواری شناسنامه :
 پیش سمر بخوبون زیاتر له یکه ملیون تاملی
 (هندی) له سیریلانکا هصوو ، یکنی لسمو
 کارانعی که پهکسار حکومتی داوی سمر بخوبون
 بیی هصتا بی بمری کردنی تاملیہکان بوو له
 شناسنامه - الجنسیمه - بهی یی یاسایی
 شناسنامهی سالیسی ۱۹۴۸ . مبعستی پهکه م
 لهو کاره شهوه بوو که تاملیہکان له هملبژاردنی
 گشتی بی بش بکرتن . له کاتی (پوخته کردنی)
 لیستهکانی هملبژاردن (لیستهکانی سمرزمیتری) ی
 ناوچهی ناوهراسنی سیریلانکا له سالی ۱۹۵۰ -
 هصوو ناوه تاملیہکان کورنپزایوه ، لمرکی نموش
 خرایه سمر شانی شهوهی نیمانوی ناوی خقیان
 یخهته سمر لیستهکان بؤ سلطماندن شهوهی که
 شهوانه هاویشتهمانی سیریلانکین به بی یی یاسایی
 شناسنامهی نوئی (نموش شهو کارانیمان دهخاتموه
 بمر که رژیمی صدام بیی هصتا دمراری -
 لیستهکانی سمرزمیتری کمرکوک و کوزاندنوهی ناوه -
 کورد پهکان له داوی مؤکردنی ریکموشنامهی نازاری
 ۱۹۷۰ که برکمیکی تیا هانتوو دمراری ریکموشتر
 سمرزمیتریک بؤ سلطماندن زوریی کورد له کمرکوک)
 حکومتی هندی و سیریلانکی له سمر
 شهوه ریکموشن که شناسنامهی هندی بدریت به

۵۲۵۰۰۰ تاملی (ژماره ی شهو تاملیہکانی بی بش
 کرابوون له شناسنامه ۹۷۵۰۰۰ کس بوو لکفل
 کپرانوهیمان بؤ هندستان لهواوی (۱۵) سال دا
 له هصان کاتیشدا حکومتی سیریلانکی پهیمانسی دا
 که شناسنامه بدات به ۳۰۰۰۰۰ تاملی ، به لام
 چاره نووسی ۱۵۰۰۰۰ تاملی تر همر به نمرانراوی
 مایموه .
 ۷۰۰۰۰۰ تاملی داخوازیان بؤ ومرگرتنی
 شناسنامهی سیریلانکی خسته بمردهمی حکومت
 بهلام همتا سالی ۱۹۷۴ تنها ۱۴۰۰۰۰ هزار
 تاملی تومار کرا .
 ۶- جیاکردنوه له بواری ناوهری دا :
 یکنی له شیوهکانی شم جیاوازی کردن له
 تنگ کردنی ریکای کارکردن له تاملیہکان له
 بواری کشتی دا ، همر وک له خالی (۳) پنجه
 بؤ پاکیشرا . بهلام شیوهکی تر ناشکرا تره له
 زبانی شهو تاملیہکانی له کیلگهکانی چا ، لاسنیک
 لکفل کیلگهکانی قاوه کارد هکن له ناوچهکانی -
 ناوهراسنی دوررکهکه . داهاتی مانگانعی خیزانیک
 که پیک هاتیبی له دایک و باوک و یکه مندال شهو
 پاوهن و نیوی نیسبعتی بیو له سالی ۱۹۷۴ ،
 لکفل یکه کیلو برنج و یکه کیلو نیو نارد و نزیکی
 چارهکه کیلوهک شمر له مانیک دا ، زور شهی
 شهو کزیکارانه ناچار بوون که بچن بؤ شارهکان به
 تایبعتی بؤ شاری گاندی به داوی کارکردن دا .
 بی بش کردنی تاملیہ (هند پهکان) له
 شناسنامه وای لیکردن که له هملبژاردنیش بی بش
 بهلام لکفل شهوشدا حکومت پهنا بؤ کردار ریکسی
 سمر دسات لم بواریدا . له کاتیکدا که
 نمانه به (پیکانه) داد مزین و مافی دمنگ دانیمان
 نیه له هملبژاردن دا ، حکومت لکفل ژماره ی -
 دانیشتوان حسابیان دهکات له کاتی دابمشکردنی
 ناوچهکانی هملبژاردن ، له نجام دا دو پروپی شم
 کاره دمیته هؤی پهیدا کردنی (۱۳) کورسی
 پهرلمانی بؤ زوربه سینهالیہکان . نیسبعتی
 سینهالیہکانیش بؤ سمر نجامی دانیشتوان له سالی
 ۱۹۷۹ نزیکی ۷۰٪ بوو بهلام نیسبه تسی
 نیشترایمتیان له پهرلمانی که ژماره ی کورسیهکانی
 ۱۲۴ له ۸۰٪ بوو ، بجه هؤی شم جیاکردنوهی
 که له بمرزموندی سینهالیہکانه نجامی شم کرداره
 دو پروه سمره بوو .
 روودارهکانی شم داویسه :
 به هؤی بمردهوام بوونی جیاوازی کردن و -
 دست د ریزی له دژی ریکموشنی کللی تاملیسی و
 بی بشکردنیاں له سادترین مافیان ر ریز داوی
 ریز داخوازیهکانیاں پهری سمد . داوی شهوهی
 له پینتردا تنها داوی دانانیاں دهکرد به
 زمانهکیمان دا وک زمانیکی رسمی کوشته داوی
 شوئوسمی لهو ناوچانندا که زوریی دانیشتوانین
 تیاپدا . له سالهکانی داویشدا بزوتنهوه
 بروانه د پهره ۳۰ -

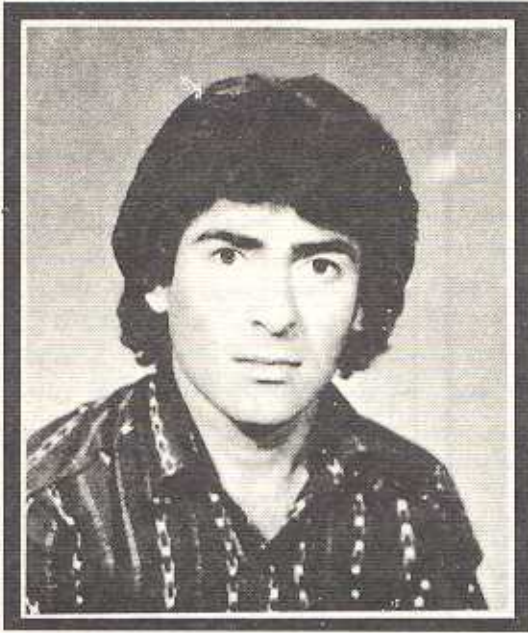
لە ئێستێرە گەشەکانی ئاسمانی کوردستان

هەقالی شەھید رزگار (حسین عبدالعزیز مونی)

شەھید رزگار سالی ١٩٦١ لە شاری زاخۆ هاتووە دنیاوە ، پۆلەي خیزانیکی زەخمە تکیش و هەزاره له ساڵی ١٩٧٥ - ١٩٧٩ کرێکاری ئاسنگەر خانە بوو له زاخۆ ، دای ئەو بە هـوـی کاریگەرێتی هەستی نیشتمانی و چینیایەتی و باوەر هێنان بە خەباتی چەکداری له ١٩٧٩ / ١١ / ٢٧ هاتۆتە پەزی شۆرشی گەلە خەباتگیرەکیهوه ، ئەو گەلەي ساڵەهای ساڵە تینوی ئازادی یەو بـوـ گەشتن بە ئازادی و سەر فرازی هەمیشە چەکی خەباتو تیکۆشانی کردۆتە شان و چیا سەرکشەکانی کوردستانی کردووە بە سەنگەر و دستە دستە پۆلەکانی خۆیان کردووە بە کۆچی قوریانی له پێناوی دا ، ئەو گەلەي هەرگیز مل کەچ ناکات بۆد وژمان و هەمیشەو بەردەوام سوورە لەسەر بەدییهێنانی هەموو مافە نەتەوا یەتیەکانی .

• شەھید رزگار پۆزی ١٩٨١ / ١٠ / ٢ هاتۆتە ناو پەرزەکانی پارتیمانەوه ، پارتی دیموکراتی گەلی کوردستان خەباتگیرێکی بە جەرگ و چاوەنەترس و لیپهاتوو بوو ، هەقال رزگار له کاتی جێبەجێ کردنی ئەرکیگەلی خەباتگیرێ دا له سەر کەناری دجلە بە هۆی کەوتنە ناو بۆسەي هێزەکانی رژیمی فاشیستی خۆپنێزی بەغدا شەھید بوو .

پەیمان بێ هەقال رزگار بەردەوام و بێ ووچان خەبات بکەین تا بەدییهێنانی ئەو ئامانجانەي توو خەباتت بۆدەکردن و له پێناوی دا ژیانی خۆت بەخشی .

شەھىدانى شەھىد كاوه (خىلىل نورى زاھىر)

شەھىدى نەمرو قارمان سالى ۱۹۵۹ لە ناھىيە " مانگىش " ى سەربە شارى دەۋك ھاتتە دىئاو ، لە ناۋ ئامىزى خىزانىكى جوتيارى ھەژاردا پەرودە بوو ، لە مانگى ئەھلىلى ۱۹۷۹ بوو بە ئەندامى يەككىك لە پىڭخراۋەكانى پارتى ديموكراتى كوردستان - سەركردايمى كاتى - ھەرۋەھا لە كاتىك دا كە قوتابى بوو لە پۇلى شەشمى زانستى لەمەربىرا ھىنان بە خەبەتى چەكدارانە شۇرشى مىللەتتە چەسەساۋەكى لە ۱۹۸۰/۲/۲۴ ھاتتە ناۋ پىزى يەككىك لە پىڭخراۋەكانى پارتىمان ، پارتى ديموكراتى كەلى كوردستان ، ئەۋەش بەر لە بەستى كۆنگرە دامەزاندن . دا بەدۋاى ئەمە چەند دەورمەكسى عەسكەرى و سىياسى بىنى و پەلمەكى بەزى تىپاندا ۋەرگرت .

لە پىكەۋتى ۱۹۸۲/۴/۳ شەرفى ئەندامى پارتىمانى ۋەرگرت ، پاش بەجىپەئىنانى ژمارمەك كارو جەمۇچىلى خەباتگىرانە بەر پەرى لىپھاتوۋى يەۋە دەلىپتۇردا بە ئەندامى كۆمىتە لىقى يەكى پارتىمان .

پىكەۋتى ۱۹۸۳/۹/۱۲ لەكاتى بەجىپەئىنانى ئەركى خەباتگىزى دا لە قەزائى سىمىلى سەربە پارتىزكاى دەۋك كەۋتە ناۋ بۆسە ھەندى لە جاشە خۇفۇشەكانى سەربە پىزى فاشىستى بەندا ، لە ئەنجام دا شەھىد بوو .

ھەققال كاۋەى دلىر و قارمان لە گەرمەى خەبات و تىكۇشان و بەجىپەئىنانى ئەركە پىرۇزەكانى سەرشانى دا بوو شەھىد كرا ، لە كاتىك دا كە ئەۋەپەرى لىپھاتوۋى سىياسى و عەسكەرى و بىر و ھووشيارى دەنۋاند بوو بە ئەستىرەكى گەش و پىرشىنگدارى ئاسمانى كوردستان و چوۋە پىزى نەمرەكانەۋە .

بەر لە شەھىد بوون بە دوۋمانگ لە ژمارە سىۋى ئەم كۇفاردا بە بۆنەى تىپەر بوونى سالىك بە سەر شەھىد بوونى پىشمەرگەى قارمان ھەققال بىار " ئەكرەم سلىم ئەمەد " ، شەھىد كاۋە نووسىپوۋى (ھەققالانى شەھىد بىار ، پىشمەرگە دلىرەكانى پارتى ديموكراتى كەلى كوردستان پەيمانىان داۋە سووربىن لە سەرب خەبات دژى پىزىمە سەربازى و دىكنا تۇرپەكانى دژبە گەلە چەسەساۋەكەمان . تا گەشتىن بە ئازادى و بەد يەئىنانى مافى چارە نووس .

ئەى ھەققالى ئازىز ، ھەققال كاۋەى خەباتگىز و قارمان ، تۇ پەيمانى خۇت ھىنايدى ، وا ئىشمەش پەيمان نوۋ دەكەينەۋە كە بەرد ھوام بىن لە سەرمە پىڭا پىرۇزە ، كاروان ھەربە رىۋە دەبى و بلىئىسەى ئاگرى شۇرش ھەربەرەۋ بلىندى و پىرۇزى دەچى تا دەكەينە سەركەۋتن .

پانچواہی لاپہرہ ۲۷

سیاسیہان پرمیان سفند و زیار پرویان کردہ ۔
 چپ پھرو مفید مہکائی سوشیالیزمی زانستی ۔
 یه کیکش له نمنجام دیارد هکائی نم گوزان مش
 سر هیلدانی داخوازی مافی دیار یکردنی چارمنور
 بوولنگل سمرمنوی بیون ۔ همروهه لاره تامیلیهکان
 بروایان بمو دیموکراسیه ((دیماکوجیه)) نمسا
 که تمنا زوریه دهگرتیهوه ، زورمش سینھالیهکانو
 تامیلیهکانیش له سادترین مافی بی بمردهکات ، -
 همروهه کھوتته بیر کرد نهوه له خعباتی چهکد ارانه
 بو بزگار کردنی کلهکیمان لمو چھوساند نهوهی به
 سهریا سمپتراره ۔ دست د ریزی له دژی تامله
 - کان بمرنگ و پپکی له دوی نمو بو سه په دستر
 پیکرد که (هیزهکانی پیشمرکهی پلنگی تاملیلی)
 نایانهوه له شاری جفنا و ۱۲ سه رازی تیندا
 کوزرا ۔ دوی نهوه سوویا (چ به برگی معدنیه وه
 بووی یا برگی سه رازی) کهوته ناگر بارانی
 کوزرائی خطکی له مال و شهفامگان دا ، هیزه
 شوپنیزمه سینھالیهکانیش دستیان دایه دست ریزی
 کردن بو سمر تامیلیهکان له کلومبو لسه
 ناو راستی دور که دا ۔ شو دست د پزیرانه
 بوونه هوی کووشتی ۳۰۰ کسرو ویرانکردنی
 سه دان خانوو و ۲۵۲۲ دکان و پیران کرا (له
 نمنجامی نموش ۱۱۰۰۰ بنگار پیدا بو) -
 همروهه ۶۰ کار که به تهوای رویترا و ۳۰ -
 کارگی تر نیمچه ویرانکرا (نموش ۱۴۰۰۰ بی کار
 پیدا کرد) و ۱۰۰۰۰ تاملیلی به -
 خانوو مانهوه نموش بیجکه له ۱۴۰۰۰ تاملیلی تر
 که بو کصب کوزرائیهوه له نرنگ پایته حت ۔
 (جایا وردینا) کووتی که دهملیتیم ۔

کوره له پستی شو پدا وانومه ، نازانسهکانیش
 پلاویان کرد هوه که شو دهولته یهکیتی شویتنی به ۔
 تممش کممیک کلاسیکی ریزوه نم حکومتانه
 بهکاری دههین بو نهوهی گوئی شو گیرو گرفتانه
 که نایانهویت یا ناتوانن چاره سمری بکن بختنه
 سه ستوی هیزه پیشکوتنخوازهکان و وولاته
 سوشیالیستکان ۔

بدلام نم کممیه هممو کائی بو هممو کس ناچیته
 سه رو تعانمت بو نازانسه روز ناوایهکانیش ۔
 پارتیمان ، پارتی دیموکراتی کلی کوردستان ،
 پشتگیری خعباتی کلی تامل د هکات له پیناوی
 هیناندی مافه رهواکانی و لهوامش مافی
 دیار یکردنی چاره نویسی خوی ، همروهه پشتگیری
 پارتی پیشکوتنخوازهکانی و پارتی پیشکوتنخوازهکانی
 سیریلانکا د هکات ، داواش له حکومتی سه بوک
 جایا وردینا د هکات ، که باری قند سفردن لایات
 له سه رهوه پارتیانو پز له ماف و ملک و سهلامتی
 کلی تامل بگرت ۔

پارتیمان پشتگیری خعباتی هممو کله خعباتکیزهکان
 د هکات و لاینگیری بزوتنهوهی نازاد یخوازی نیشتمانی
 د هکات له جیبهاندا و پستی خعباتی شو نتموه و
 کمایتیه نتموهیانه دهگرت که له پیناوی سه
 دست هینانی مافه رهواکانیان خعبات د مکن ۔

هیرشی نیمپریالیزمی نهمریکی بو سر دورگه ی گرینادا

لمو ریزهوهی "رژانڈ ریگان" بو به سمرۆکی
 وولاته یهگرتوهکانی نهمریکا له هیرش و د ورمنگاری
 بهولاره هیچی تری به جیبهان نمبختیوه ، سه
 تاییهتی له بواری دزاییتی کردنی شو وولاته
 همزرائعی ریگای نازاد بوونی نیشتمانیان گرتوته بهر
 نم سیاستش به پرونی له پشتگیری کردنی
 دیکتاتورمکانی نهمریکی لاتینی د مر دکھیت له دژی
 بزوتنهوه و خعباتی کلهکانیان هر وکو له سلفاد ورو
 گواتیالا و ۰۰۰۰۰ همروهه له همرشه کردن لمو
 وولاتانی سمریمختی نیشتمانی خعبان بنیات د منن
 وکو نیکاراگوا که ریزه تاقیتک له جاشهکانسی
 شویشی چهواشه نغیرتی بو نم وولاته به پشتگیری
 هند وراسمیه له دوی عشق پیکردنیا بو تیکدانی
 د مسکومتانی گل و حکومته شویشگریکی نیکاراگوا
 د و هیرشی نیمپریالیزمی نهمریکا بو سمر
 د ورگه ی گرینادا که لم د وایه دا کردی و هیشتا
 بهرد مومسه ، چاکترین بلکیمه بو راستی نم قسانه
 و پروی راستهقینی سیاستهکی ریگان ناشکرا د مکا
 له دزاییتی کردنی کله هموارمکان دا ۔

گرینادا د ورگهکی بیچکه له دمریای کاری وکوتنه
 باکوری فنزویللا ، پرویمهکی ۲۴۴ کم ، و ساره
 دانیشتونیشی ۱۱۵۰۰۰ کسه که زوریمیان له
 رهچلمکا شمیرین ۔

ماومیک بر له هیرشکهی نهمریکا ناکیکی کهوته
 نینوان لایمکانی سمرکرد ایتمی (نیوجول) د مسهلا
 تدار لسمرشیهی بهر پومردنی وولات ، شو ناکیکانه
 بوونه هوی چمت گوزانگاریکی خیرا و کتوپر ، همویو
 سمرۆک وزیران مسورس بیشتوب کوزرا و نمنجمهتکی
 سمریازی به سمرۆکایتمی ژمنرال هدسون ٹوستین
 که سمر به هممان پارت بوو د مسهلاتی کرت د دست ،
 جا شلمقانی بارود خوی د ورگهک بص بو شمهوهی
 نیمپریالیزمی نهمریکا هیرشه د رنداغکی خوی بکاته
 سمر گرینادا به ناوی کواستنهوهی شو نهمریکانهی له
 د ورگهک دا د منن ، همویو لنگل کمیشنی کشتی به
 فرۆکه هلمگرهکی نهمریکا (نمند بیان س) بو کنارمکانی
 گرینادا به شیوهکی کتور د مستکرا به کوشتن و پیرن و
 سوتاندن بورد ومان کردن د دانیشتونانی د ورگهک که
 نمونیشی خیرا خعبان پلکخست و میلیشیای بهرگریمان
 پیکرتیا بو پرویموویونیهوهی د اگیر کمر ، سمریای شمیه
 جایا وریکی ناشکرا همیه له نینوان هیزهکانی هر د وولا

نهمریکا و مافی مروف له سلفادور

تمنا تاوان که کلی سلفاد وری
 همد مستیت نهوهی که له پیناوی ناینتکی
 سمریمست و بهختیار تید مکوشیت له نر شو
 نالایهی بهری فارایوند و تاشی هملی کرد وه
 له پیناوی کوتایی هینان به پزیمه بوک نهکی
 سمر تمختی حوکم له سلفاد وری نم سافه
 رهوایه کلی سلفاد وری که هموه هیزه خیر
 خوازکانی جیبهان پهسند و پشتگیری د مکا
 نیمپریالیزمی نهمریکا که خوی به پازیمری
 مافی مروف د مزانی نموه به تاوانتکی گموره
 د مزانی ، بنیه هممو جزیره پارمیتکی مادی
 و سمریازی پزیمه بوکتمکلی سلفاد وری د نادات
 بو سمرکوت کردن بزوتنهوه رهوایهکی کلی
 سلفاد وری

نمنجامی رفتهاره فاشیمکانی نهمریکا و
 ریزی نگره له سلفاد وری کوشتی پتر له
 ۵۰ هزار کس و د مرید مرکزنی نرنگی نیو
 ملیون کس بو د مرهوهی وولات و د مرکزنی
 نرنگی ۲۰۰ هزار جوتیار لمو خاکانهی که
 تمنا سمرچاوهی نهاته پیمان ۔ نمنامه
 همد یکن لمو بارانانی سمرۆک ریگان ده -
 بیارینت بهسر کلی سلفاد وری و کلهانی تری
 چهوساوهی جیبهان به ناوی پاراستی مافی
 مروف ۔

له پراپورتی سیاسی پارتنه دیموکراتی گهلی کوردوستانه وه

پارتنه پیشروه وو ریکخستنیه پولایی هوشیار

ریکخستنیه پولایی هوشیار یه کیکه له مهرجه —
بنه ره تیه کانی پارتنه پیشروه ، ریکخستن خوی له خوی
دا هیزه ، شتیکی نیه گهره مبی باشه و گهر نه بی زیانی
نمبی ، بملکو پیوستیه کی مهزنه و ، جی به جی کرد نیشی
پیوستیه به بیر و وست و کارکردن ههیه .
ریکخستن پیوسته بو هه موو کاریک یا یو هه موو
کسلیک به تاییمتی له چهر خه دا ، که به خیرایی رو و
ده کاته وورد تهرین شیوه کانی ریکخستن له هه موو
بواره کانی ژیان دا تمنانته له بواری پارتنه تی دا ،
بو نمونه کومهلکی له ده کسه ریکخرا و پیکه تیه
ده توانی به سه ر کومهلکی گهره تر دا زال بی به
مه رجی کومهلکی دووم خاوه نی ریکخستن فه بی
و پیوهندی نیوانیان پته و نمبی ، نه مه چ له بواری
راگیانندن یان رامیاری یان سه رازی دا بی .
له به ره شه وی هاتنه ره یزی پارتنه پیشروه چه ند
ره و شتیکی خه با تکارانه ی ده ویت ، پارتنه پیشروه له
رووی ژماره وه شیوه ی که مایه تی ده گهریته خوی . نه مه تر
به هندی کاری تر پر ده گهریته وه ، وه ک پته وی و به
هیزی ریکخستن ، بوونی یه کیتی ژیه رو یه کیتی رامیاری
دوو مه رجن بو هیانندی ریکخستنیه پولایی ،
به لام یه کیتی بیرو رامیاری به تنه ها یه کیتی ریکخستن
ناهیینه دی .
له گهل شه و مر دا ، له توانا دا ههیه به ریگی به کار

هیانی تیروور و ترساندن (الاره اب والتحویف) —
یه کیتی بیر و رامیاری به یه نیه تی ده دی ، به لام نه مه جوره
ریکخستنانه که له پیوری پارتنه فاشیزمه کانه و له
پارتنه یه پیشروه کان ناوه شیته وه که له بنه رتا به
مه به سنی خزمه تکردنی جه ماوه رو هیانندی نا مانچه
کانیان دیته کایه وه ، شه و ریکخستنیه له سه ر
ریبازی تیروور د مه روات ره نگه له ماوه یه کی کورت دا چه ند
نه جامیکی گرنگ به ده ست به یینی ، به لام خوی له نا و
خوی دا تووی هه ملته کاندن و دارمانی خوی هه مله مگری
بودا هاتوو .

شیه ده مانه وی ریکخستنیه کی پولایی و بنیات بنیین که
ریزه کانی بریتی بی و پیکه تیه له و کسه انه ی هوشیاری
نیشتمانی و چینایه تیان ههیه ، له کریکاران و جووتیاران
و پیشه سازان و روشنبیره شورشگیره کان ، به مه رجی —
روشنبیره کان خویان دا مالیبی له چینه کانی خویان و شه و
بیرو باوه رانه یان هه لگرتیه که خزمه تی چینیه
ره نجد مه ران ده کات .

مه به شه کانی ریکخستنیه پارتنه پیشروه کان ئاشکرایه
که " ناوه ند یته دیموکراسی یه " زور له پارتنه
شورشگیر و بگره تمنانته پارتنه نا شورشگیره کانیه تر
نه مه مه به شه یان کرد وه به په ره بو ریکخستنیه کانیان .
چا ککردن و به ره و پیش برد نی مه به شه کان کاریکی
گرانه ، به لام نه جام و سوود وه رگرتن به هوی جی به

جی کردن و راپهراند نه‌وه د مبی ، گهر به زیند وویسی و چالاکی جی به جی بکریت دمشی ثمنجامی زور به سوودی همبی ، که همیشه نمونمیی ترین شیوازی ریکخستنی پارتایمیی یه . بهلام گهر جی بهجی کرد نه‌که تنها هر روکشربیی ثنوا وک چند نهریتیکسی کون و بی گیانی لی دی .

گهر له کاتی نموننی یه کیتی ثاید ولوژی و رامیاری دا پهنا بو " ناوهندیتی دیموکراسی " بپریت ، توانای جی بهجی کردنی ثنواوی نابیی ، بهلکو به هیـزو خاوهن دسته لاتهان پهنا بو همدی لایه نی ثم مبد مئانه د مبن به مبعستی پاکانه کردن بو همد همدی کاری خویان و لایمه‌گانی تری پشت گوی - د مخن .

واتای ناوهندیتی دیموکراسی گمیشته بیـزارو هملیزاردنی د مزگا ناوهندییه‌گانه به ریگای دیموکراسی . پیومندیه‌کی ثورگانی زیند ووش همیه له نیوان - ناوهندیتی و دیموکراسی دا ، نه‌ک هر ثنوه ، بهلکو به کار هینان و بهراورد کردن نیان له ههموو بارود وخیکا ووردی و تاگادارییه‌کی زوری دهویت ، پیوسته دیموکرا سی له ژپانی پارتایمیی دا به شیومیه‌کی فراوان - ناماده بگری و تنها کوسپ که سنور بو دیموکراسی داد منی و لایه‌نی ناوهندیتی زال ده‌کا په سهری دا خوبه هیز کردن و خو راگرتنه بهرامبر به هیرشه‌گانی د وژمنی نیشتمانی و چینایمیی . . .

پیوسته له سر ههموو ثندامیکی پارتی پیشره و هووشیار و هوشمند بی له سهر ثاستی نیشتمانی و چینایمیی ، له روانگی ثم هووشیاری و له دلسوزیه وه بو ثمو پارتی که بروای بیی همیه له ریگای هینانهدی گهل و نیشتمانی گرتوته بهر ، ثنو ثندامه به شیومیه‌کی پولایی خوی د مبستینه‌وه به بهجی هینانی بریاره‌گانی پارتی و پاراستنی نهینه‌گانی و بمشداری کردنی چالاکیه‌گانی و قوریانی دان به بهر ژه‌وه‌ندی ییه خوییه‌گان له پیناوی بهر ژه‌وه‌ندی یه‌گانی پارتی دا ، ههروه‌ها خوی د مبستینه‌وه به خزمه‌تکردنی جمواهری گله‌وه به - گیانیکی پر له خوبورود نه‌وه تا زیاتر جمواهر لسی نزدیک ببنه‌وه ، چونکه له ثمنجام دا له پارتی یه‌کسه نزدیک د مبنه‌وه که ثم نونه‌رایمیی ثمو پارتی ییـه ده‌کات .

له ریکخستنی پارتی پیشره‌ودا پاداشت و نرخ پیدان

و پیشه‌وتنیکی بهرد هوام همیه بو ثندامه خاوهن - ثیلترامه هووشیاره‌گان .

له کاتیک دا که د مبی سهریمستییه‌کی ثنوا و بد ری به را و ههلویست د هریرین ، له بهرامبر ثنوه‌شردا ریگا له کومه‌ک بیون (التکتلات) و زور بلی بی و نهینه‌یی درکندن و خوسه‌پاندن ده‌گیریت .

زور پیوسته پهنا بو ههموو ریگا پارتایمیییه‌گان بپریت بو ههلسه‌نگاندنی ههله‌گان ، له رحنه‌گرتنه‌وه تاده‌کاته سهرنج راکیشان و تاگادار کردن نه‌وه و چالاکی راگرتن و د هر کردن ، ثنو کسانه به ههله‌دا د مچن که د ملین د هر کردنی توخمه چه‌وته‌گان ریکخستن لاواز ده‌کات ، ههروه‌ها د ملین ترس همیه که ثنو کسانه بچنـه ناو ریزی د وژمن و ناحهزانه‌وه ، نرخ بو ثم بوچوونه دانانریت ، چونکه چوونی ثنو کسانه بو ناود وژمن و ناحهزان ، دوو سوود به پارتیمان د مگمینه‌ییست یه‌کم رزگار بیون لهو چه‌شنه کسانه ، دووم زیاد بوونی ثندامیکی چه‌وت له ناو ریزه‌گانی د وژمن دا ، که همیشه د مبنه‌وه هیی لاواز کردنی ثنوا و به هیز کردنی پارتی .

نابی ههرگیز بارود وحی سمخت بکریت به بیانـوو بو خنکاندنی دیموکراسی و بهکار هینانی ناوهندیتی یا دیموکراسی یا تا‌ک رهوی له سهرکردایمیی دا .

ریکخراوی پیشره‌وی شورشگیر وه‌ک کارگمیه‌ک وایـه بو بهر هم هینانی کادر ، بهلام ریکخراوی سهر لی شیواو ثندامه‌گانی له ری لاد مادات و گیانی بهرلهایی و خو به بهر زتر زانین له جمواهر له ناویان دا بلاود ده‌کاتوه .

پیوسته له سر ههموو ثندامانسی پارتیمان ، به شیومیه‌کی کاربگر خویان ببستنه‌وه به مبد مئه‌گانی ناوهندیتی دیموکراسی و سهرکردایمیی کردنی به کومهل له گهل به‌کار هینانی ره‌خنه‌ور مخله‌خـو گرتن .

پیوسته له سر ثندامان خاوهن ره‌وشتی ثمو خبانتگیرو شورشگیره پیشه‌وتنخوازانه بن که له ناو جمواهر و له پیناوی جمواهر دا کار د مکن ، بینه خاوهن ره‌وشتی ثمو خبانتگیره‌ی ره‌فتره‌گانیسی د مبنه‌ نموننه بو

ثنوانی تر ، ثمو خبانتگیره‌ی ههموو کاتسی ثامانجه‌گانی پارتی و شورش د مخاته پیش‌چاوی خوی و بهر ژه‌وه‌ندی گهل د مخاته پیش بهر ژه‌وه‌ندی تاییمیی خوی .

دهوری هویه‌کانی رۆشنیبری له خه‌باتی

گه‌لی کورد دا

له ماوه‌ی نێوان ۱۲ - ۱۹۸۲/۱۰/۱۴ - ناستردام - هۆلندا کۆنترمه‌ک کرا بۆ لیکۆلینه‌وه‌ی ئەودەه‌رانه‌ی هه‌مه‌کانی رۆشنیبری د‌م‌ب‌ین له‌ خه‌باتی گه‌لی کورد دا . کۆبوونه‌وه‌که‌ له‌ سه‌ر داواکاری ئاماده‌ کردنی (په‌یمانگای لیکۆلینه‌وه‌ی گه‌له‌ چه‌وساوه‌کان) بوو له‌ زانگی ئازاد له‌ ناستردام . چ‌م‌ند پ‌رۆفیسۆر و نووسه‌ریکی تایمه‌ت به‌ ه‌مه‌رد و باه‌تی رۆشنیبری و بزوتنه‌وه‌ی ئازاد‌ی‌خ‌وازی کورد یاگه‌ ک‌راب‌وون ، له‌وانه‌ مامۆستا فرانسوا واتارد له‌ زانگی لۆژین له‌ بلجیکا ، جیرالد شالیان له‌ فه‌ره‌نسا پ‌رۆفیسۆر ایدنیوورخ له‌ په‌یمانگه‌ی لیکۆلینه‌وه‌کانه‌ی گه‌له‌ چه‌وساوه‌کان ، له‌گه‌ڵ مامۆستا ی . ج قاره‌ین بوورگ له‌ مه‌لبه‌ندی نه‌خشه‌ کێشانی به‌ره‌و پ‌ش‌وه‌ چ‌وون له‌ زانگی ئیراسمۆس له‌ پ‌رۆت‌رام . ه‌مه‌وه‌ها چ‌م‌ند نووسه‌ر و سیاس‌ی کورد یاگه‌ ک‌راب‌وون وه‌ک مامۆستا عه‌مت شریف وانلی ، د‌کتۆر مه‌جید رشید جعفر ، د‌کتۆر کمال فواد ، د‌کتۆر عبدالرحمن قاسملو ، مامۆستا یوسف شه‌رده‌لان ، مامۆستا سلیم (له‌ کوردستانی تورکیا مامۆستا هه‌ژیر تیمۆریان ، مامۆستا فائق شه‌رووشی و ه‌مه‌وه‌ها مامۆستا فواد حسین (له‌ کوردستانی عیراقه‌) که‌ سه‌ره‌وایه‌تی و سه‌ره‌په‌شتی کۆبوونه‌وه‌کانی کۆنگره‌که‌ی ده‌کرد . هه‌ژلی کۆبوونه‌وه‌که‌ به‌ر بوو له‌ کورد و هۆلندا رۆژی ۱۲/۱۰ به‌ ووتیه‌کی مامۆستا ایدنیوورگ - کۆنگره‌که‌ گ‌رایه‌وه ، دا‌به‌دا‌وای شه‌و ووتی به‌خته‌ره‌ان کردنی ئاماده‌ بووان له‌لایه‌ن (فواد حسین) ه‌وه‌ خ‌وێند‌رایه‌وه . پاش شه‌و عه‌مت شریف وانلی - دوو و باسی چ‌م‌ند یادگاره‌تی لاوتی خ‌ۆی کرد به‌نجه‌ی راگ‌یشتا بۆ چ‌م‌ند هه‌تیه‌کی رۆشنیبری - که‌ کاربان کردۆته‌ سه‌ر دروست بوونی سیاس‌ی شه‌و دا‌وای شه‌و هه‌ژیر تیمۆریان ه‌ه‌ندێ تێبینی خ‌سته‌ روو ده‌ریاره‌ی ره‌وتی بزوتنه‌وه‌ی ئازاد‌ی‌خ‌وازی کوردستان پاش شه‌و مه‌جید رشید جعفر لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی خ‌وێند‌مو ده‌ریاره‌ی ده‌وری هه‌مه‌کانی رۆشنیبری له‌ بزوتنه‌وه‌ی ئازاد‌ی‌خ‌وازی نیشتمانی کوردستان دا .

بوو به‌ ج‌ێی پ‌ه‌رامه‌ندی و پ‌ه‌خ‌وشحالی ئاماده‌ بووان (په‌یمانگه‌ی لیکۆلینه‌وه‌کان) که‌ کۆنگره‌که‌ی ساز کرد بوو .

مامۆستا ئیدنیوورگ که‌وته‌ باسکردنی لیکۆلینه‌وه‌که‌ و ووتی ئه‌م لیکۆلینه‌وه‌یه‌ له‌ چ‌وار چ‌یه‌وه‌ی شه‌و به‌یره‌ دا‌یه‌ که‌ کۆنگره‌که‌ی ب‌ه‌سه‌ر ک‌راوه . دا‌وای شه‌و سه‌لا‌وانه‌ی سامی عبدالرحمن خ‌وێند‌رایه‌وه‌ که‌ خ‌وی نه‌یتوانی‌بوو ئاماده‌ی کۆنگره‌که‌ ب‌یه‌ت .

رۆژی ۱۰/۱۳ جیرال شالیاند ووتیه‌که‌ - کوررتی خ‌وێند‌مو ده‌ریاره‌ی بزوتنه‌وه‌ی ئازاد‌ی‌خ‌وازی نیشتمانی کوردستان ، دا‌وای شه‌و پ‌ه‌ش‌ گه‌تو گ‌ه‌یه‌کی گه‌م ده‌ستی پ‌یکرد ده‌ریاره‌ی بار و پاشه‌ رۆژی - بزوتنه‌وه‌که‌ - شالیاند لایه‌تی له‌و‌رایه‌ی گ‌رت که‌ هاته‌ پ‌ش‌ه‌وه‌ ده‌ریاره‌ی پ‌یوستی هه‌ستانی پارتی‌یه‌ کوردستان‌یه‌کان به‌ دانانسی به‌نجینه‌ی سیاس‌ی و پ‌ه‌خ‌ستن و فیکری له‌ پ‌یناوی شه‌وه‌ی که‌ نه‌وه‌ی -

لیکۆلینه‌وه‌که‌ لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی شه‌وری به‌ترخ‌ بوو ، ه‌مه‌وه‌ها له‌ پ‌رانگه‌یه‌کی مارشیزمه‌وه‌ بوو . دا‌وای شه‌و که‌مه‌ل فواد لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی پ‌ش‌ه‌تی کرد له‌ سه‌ر ده‌وری شه‌مه‌ر - له‌ شه‌رتیه‌ کورد په‌کان دا که‌ تیا‌یدا چ‌م‌ند نمونه‌یه‌کی له‌ شه‌یری کور - خ‌وێند‌ه‌وه ، دا‌وای به‌ دا‌وای شه‌و - " سلیم " ووتیه‌کی خ‌وێند‌ه‌وه ، فائق شه‌رووشی ووتیه‌کی تری خ‌وێند‌ه‌وه .

رۆژی سه‌ه‌می کۆنگره ، وانه‌ رۆژی ۱۰/۱۴ یوسف شه‌رده‌لان ووتیه‌کی خ‌وێند‌ه‌وه ، تیا‌یدا باسی باری گه‌لی کوردستانی ئێزانی کرد له‌گه‌ڵ په‌یوه‌ندی هه‌ژیه‌ کانی رۆشنیبری به‌م بزوتنه‌وه‌یه‌وه . پاش شه‌وه‌ گه‌تو گ‌ه‌یه‌ک له‌ گه‌ڵ قاسملو ده‌ستی پ‌یکرد ده‌ریاره‌ی هه‌موو لایه‌ن و په‌یوه‌ندی یه‌کانی بزوتنه‌وه‌یه‌ی کورد له‌ کوردستانی ئێزان چ‌ له‌گه‌ڵ عه‌مه‌ره‌کانی شه‌ری کوردستان و چ‌ له‌گه‌ڵ وولانان دا .

ه‌مه‌وه‌ها رۆژانی ۱۲ و ۱۳/۱۰/۱۹۸۲ له‌ لایه‌ن کورد ه‌کان و د‌ۆسته‌ هۆلندا یه‌کانه‌وه‌ دوو کۆت‌ر ساز ک‌را ، له‌و ک‌وت‌ره‌دا ع‌لیعی (یه‌ق) پ‌ش‌ان‌دا‌و چ‌م‌ند نمونه‌یه‌کی شه‌یری کوردی له‌ لایه‌ن د‌کتۆر کمال فواد خ‌وێند‌رایه‌وه و تێبێ مۆسیقای کوردیش له‌ هۆلندا مۆسیقای کوردی پ‌ه‌ش‌گه‌ش‌ کرد .

ه‌مه‌وه‌ها چ‌او پ‌ه‌که‌وتی ساز ک‌را له‌گه‌ڵ کۆمپ‌ته‌یه‌ی په‌یوه‌ندی یه‌کانی ده‌ره‌وه‌ی په‌رله‌مانی هۆلندا ، نزیکه‌ی ده‌ شه‌دای په‌رله‌مان و نۆتیه‌رائی ه‌ه‌ندێ پارتی کوردستانی ئاماده‌ بوون وه‌ک پارتی دیموک‌رائی گه‌لی کوردستان ، یه‌گه‌تی نیشتمانی کوردستان (له‌ کوردستانی عیراق) ، کۆمه‌له‌ (له‌ کوردستانی ئێزان) ، پ . پ . ک (له‌ کوردستانی تورکیا) .

کۆنگره‌که‌ سه‌ر که‌وتوو بوو ، گه‌تو گ‌ۆگان به‌ گیانه‌یکسی هه‌ست به‌ به‌ره‌پ‌ساری و مه‌رووزی و دیموک‌رائی - نه‌نجام درا و ه‌مه‌وه‌ها چ‌م‌ند هه‌ا رای چ‌ۆریه‌ چ‌ۆری تیا‌دا ده‌ریا ، بێن گومان به‌ر ده‌وام بوونی لیکۆلینه‌وه‌ی باه‌تی کۆنگره‌که‌ و پ‌ش‌ان‌یازیه‌کانی به‌ هه‌مان گیانه‌ی مه‌رووزی و دیموک‌رائی و پ‌اده‌ره‌پ‌ه‌ن و هه‌ست به‌ به‌ره‌پ‌ساری کردن شه‌نجامی به‌ سوودی ده‌بی بۆ بزوتنه‌وه‌ی ئازاد‌ی‌خ‌وازی نیشتمانی کوردستان و ده‌بی به‌ سه‌ره‌تایه‌کی سوود به‌ خ‌ش بۆ شه‌و په‌گایه‌ی که‌ هه‌شتا بزوتنه‌وه‌ی ئازاد‌ی‌خ‌وازی کوردی نه‌یکرتۆته‌ به‌ر ، که‌ شه‌ویش پ‌ه‌نگای ته‌رخ‌ان کردنی ووه‌ زانستی و توانای لیکۆلینه‌وه‌ی مه‌رووزی و به‌کاره‌یتانسی - نه‌نجامه‌کانی بۆ خ‌زمه‌تکردنی شه‌م بزوتنه‌وه‌یه‌یه‌ بۆ به‌ره‌و پ‌ش‌ه‌وه‌ بردن و پ‌اراستنی له‌ هه‌له‌کانسی ئیستا و پ‌ا‌به‌ردوو .

هه‌م‌ل و تێگ‌ۆشان و یارمه‌تی دان له‌لایه‌ن د‌ۆسته‌ هۆلندا یه‌کان به‌ تايه‌تی له‌ (په‌یمانگه‌ی لیکۆلینه‌وه‌کانی گه‌له‌ چه‌وساوه‌کان شایانی ر‌ژر لیگ‌رتنه‌ . دا‌هاتوو ئاگاداری بار ب‌ه‌ن و ب‌ۆ شه‌وه‌ی هه‌له‌کانسی شه‌وه‌ی ئیستا و پ‌ش‌وو دووباره‌ ته‌که‌مه‌وه .

دا‌وای شه‌وه‌ پ‌رۆفیسۆر فرانسوا شه‌تارد ووتیه‌که‌ لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی خ‌ۆی خ‌وێند‌ه‌وه‌ به‌ ناوی (ده‌وری لایه‌نه‌کانی رۆشنیبری له‌ بزوتنه‌وه‌کانی ئازاد‌ی‌خ‌وازی نیشتمانی دا به‌ شه‌وه‌یه‌کی گه‌شتی) .

ده‌ریاره‌ی کێشه‌ی کورد

پ‌ا‌ه‌ورتی سالانه‌ی سالی (۱۹۸۲) ی پ‌ه‌نخ‌راوی - ووتو وێری مرۆفایه‌ی مافی مرۆف - که‌م‌ش‌تیه‌ت ده‌ستمان ، شه‌م پ‌ه‌نخ‌راوه‌ هۆلندا یه‌ و له‌ چ‌م‌ند شه‌دایه‌کی په‌رله‌مان و یاسا ناسان و که‌ سایه‌یه‌ که‌مه‌لایه‌تیه‌ ناسه‌ره‌وه‌کانی هۆلندا پ‌یک هاتووه .

کۆبوونه‌وه‌ی شه‌س‌ال ده‌ریاره‌ی پ‌ش‌یل کردنی مافی مرۆف گه‌تو گ‌ۆی کرد ، ده‌ریاره‌ی پ‌ش‌یل ئێزانی مافی مرۆف له‌ شه‌رزه‌ن‌ه‌ین ، ب‌ۆت‌س‌وانا ، سه‌لفادۆر ، شه‌د م‌ن‌وسا ، پ‌ی‌رۆ ، شه‌وگۆ ، تورکیا ، شه‌وگ‌وای ، له‌گه‌ڵ خ‌وارووی شه‌رفیقا .

نۆتیه‌رائی هه‌یزه‌ نیشتمانیه‌کانی شه‌و وولانانه ئاماده‌ی کۆبوونه‌وه‌که‌ بوون . یه‌ق له‌ هه‌ف‌ت‌لانی پ‌ارتیمان یاگه‌ ک‌راب‌وو بۆ باسکردنی پ‌ش‌یل کردنی مافی پ‌ه‌له‌کانی گه‌لی کوردمان ، شه‌ه‌ چ‌م‌ند د‌ی‌رته‌که‌ له‌ ووتی شه‌و هه‌ف‌ت‌له‌ :

(پ‌ه‌له‌کانی گه‌لی ئیبه‌مه ، به‌ش‌یکن له‌و خه‌له‌که‌ زۆره‌ ماف خ‌وراوانه‌ ۰۰۰ ئیبه‌مه‌ زۆر جار له‌ گه‌تو گ‌ۆی زوریه‌ پ‌ه‌نخ‌راوه‌ مرۆفایه‌یه‌ کانه‌دا که‌ له‌ چ‌ۆری شه‌م پ‌ه‌نخ‌راوه‌ی ئیبه‌مه ، چ‌ۆنیه‌تی پ‌اله‌په‌ستۆ خ‌سته‌ سه‌ر شه‌و پ‌ه‌تانه‌ ده‌که‌وتیه‌ به‌ر گه‌ش‌مان ، که‌ مافی مرۆف پ‌ش‌یل ده‌که‌ن ، له‌وه‌کاته‌دا که‌ شه‌م پ‌ه‌تانه‌ ته‌نه‌با دارده‌ستن به‌ ده‌ست هه‌یزه‌ ئیبه‌ره‌لایه‌مه‌که‌نه‌وه‌ ، له‌به‌ر شه‌وه‌ زۆر گ‌رنه‌که‌ که‌ په‌خ‌نه‌ گ‌رتنه‌کانان - ئاراسته‌ی شه‌و هه‌یزه‌ ئیبه‌ره‌لایه‌مه‌نه‌ن ب‌ک‌ریه‌ت - باه‌تیکی شه‌یش هه‌یه ، ده‌هاته‌وه‌ی لیسه‌دا په‌نجه‌ی بۆ راگ‌یشتن ، شه‌ویش شه‌وه‌یه‌ که‌ پ‌ه‌نخ‌راوه‌ مرۆفایه‌یه‌کان ، که‌ شه‌م پ‌ه‌نخ‌راوه‌ی - ئیبه‌مه‌ یه‌یکه‌ له‌ وان ، گه‌تو گ‌ۆ کردن و لیکۆلینه‌ - وه‌کانیان له‌ چ‌وار چ‌یه‌وه‌ی سنوری وولانان دا‌یه‌ بۆ نمونه‌ له‌ کاتێکه‌دا که‌ له‌مافی مرۆف ده‌که‌وتیه‌وه‌ له‌ تورکیادا ، شه‌وا له‌ سه‌ره‌تایه‌ هه‌موو - تورکیا وه‌ک یه‌ک پارچه‌ لێی ده‌که‌وتیه‌وه ، که‌ له‌وه‌کاته‌دا ، گه‌ل هه‌یه‌ خ‌اوه‌نی ساده‌ ته‌ریس ماف ئیبه‌ وه‌ک گه‌لی کورد له‌ تورکیا ۰۰ به‌

نیه‌بته‌ گه‌لی ئیبه‌مه ، نزیکه‌ی (۲۰) ملیۆن کورد ب‌ه‌ن به‌ش‌ن له‌ هه‌موو مافه‌ مرۆفایه‌یه‌کان ، هه‌ر ب‌ۆ شه‌وه‌ له‌ عیراق مناله‌ کانیشه‌مان له‌ کوشتن و له‌ سێداردان به‌ دوور نیه‌ن ، ه‌مه‌وه‌ها زۆر جار دا‌وا له‌ باوکی کۆزراوه‌کان ده‌که‌رت که‌ نه‌رخ‌ی شه‌وه‌ گ‌ه‌له‌یه‌ ب‌دات که‌ کۆره‌که‌ی پ‌ه‌ن کۆزراوه‌ ۰۰۰ .

له‌ کواتی دا ئا‌واته‌ خ‌وازی سه‌ر که‌وتنه‌نم له‌ به‌رگری کردن له‌ کێشه‌ی گه‌له‌ - چه‌وساوه‌کان و له‌ پ‌یناوی مافه‌ په‌وه‌کانیان دا .

بیروباویری نیشتمانیه روهی له فولکلور و ئەدهبی کوردی دا

قەناتی کوردو

گۆناری " کوردستان " دنگی یه کیتی خۆند کاران و لاوانی وردستان له ئهروپا ، ئهم ووتاره ی پرۆفیسۆر قەناتی کوردو ی به شیۆزمانی گرمانجی ژووو و به تیبی لاتینی له ژماره یهک و دوو بڵاو کرد و تهوه

١٩٦١ له چاپ دراوه ، له لاپه ره ١٤١ له داستانی (مەمو و تایشی) هاتوه کـــه پیریزنیک تاقه کورنیک دینی و ژنی بۆد مخوازی ، له زماوندی کورهکی دا زۆر به دلخۆشیهوه ههڵده بهری ، کورهکی ناوی مەمو دینی ، له پاش زماوند هه که فەرمانی سولتان دیت که دینی مەمو بچیته سهریازی . کوره تاقانه ی پیریزن - دین بۆ سه رازی ، پاش حهوت سال مەمو له نیوه شهۆنگدا ده که پیتهوه بۆ مالهوه له پال خیزانهکی دا دینو ی ، بێ شهوهی دایکی له خهوه ههستی ، بهرمهیان ، که دایکه که له خهوه ههڵدستی ، ئهسپیک دینینی له تهوله که دا ، پیریزن به پهله ده چیته ژوو ی بووکی و - بیا چیک دینینی له گهلیا نووستوه ، بیاوه که نانا بێ ، بێ شهوهی بزانی که ئهوه جگر گۆشکه ی خۆستی دمه داته بهر خهنجرو دمی کویت . مەمستی ئهم چیرۆکه شهوه ، گهر سولتان کور ی پیریزنی . نه بر دایه بۆ سهریازی ، شه وا مه مۆ بهدستی دایکی نه ده کوژرا ، لهم چیرۆکه دا ئهم بهمه تانه ده خۆن پیتهوه .

هات فەرمانا رومی یه ، مەمی دینه ئهسکهری یه ، زن دینین بهرمالی یه ، پۆم نهینه تو خیری یه ، خیری ناده شه شیر یه ، مال ما نه بی سهر وهری یه ، ههفت سال مەمی مایه له وه لاتی خهری یه ، ل گهرستانی ، وه لاتی شامی کره زابتی پاشی یه کو : زابتی نینه ، ههسیری یه ، مەمی گهلهکی زی کهره .

لهم بهمه تانه ده ده کهوت که عوسمانیهکان - لاوانی کوردیان دهرده سهریازی وله شهۆنی خۆیان دهریان ده خهستوه . له راستی دا ، له مێژوودا تو تار کراوه که سولتان وشا لاوانیان دهرده بۆ سهریازی و دمه تان کرین بۆ جهنگ ، به هۆی ئهمانهوه پۆر ههلات و پۆر ناوای ئهسیرا - تو برهته کانیان ده هاراست ، له بهر شهوه کورد له فولکلوردا بیزاری خۆیان دهرده بهرن و - دا ده کهن ئهم دوو ئهسیرا تو برهته برۆخین وهک رومی نهینی خیری ،

توفیق ووردی له پێشهکی چیرۆکی (خانزاد و لهشکری ٠٠٠) نووسیهتی (له سهردهمی عوسمانیهکان دا جهند حکومهتیکی بچووکه له کوردستان دامهزرا ، بهلام ههرگیز مه سه کورد هکان بهیران نه کرد و تهوه له هاوکاری و بهیمان بهستن له ناو خۆیان دا بۆ بهرنگار بوونهوه ی عوسمانیهکان له پیناوی ئازاد کردنی خۆیان دا وهک بولغاریا و ئهلبان و یونانیهکان ، له بهر شهوه شای ئێران و سولتانی عوسمانی توانیان وورده وورده دهستگیر بهسهر حکومهتی مێرو و دهرمهکه کورد هکان دا وله ناوی بهرن . له سه دهی (ههژده و نۆده) دا مهربه نشینهکانی بابان ، سۆزان ، ئهرد هلان ، جزیره و بۆتان به هۆی سولتانی عوسمانی و شای ئێران و شمهری ناو خۆوه کهوتن و پروخان . له ئهمنام دا ههموو کلهی کورد کهوته ژێر دهستلهات و زۆرداری دوزمن ، له و کاتهوه له ناو کورد دا بهیری ئازاد کردنی کورد ستار ، په ره سه مند دایه و بهیری نیشتمانی و بهیری بهکرتن له ناو رۆشنهیره کورد هکان دا بـلاو دمه پیتهوه . راسته که ههیه که پیتهسته دانی پیدایه بێت که شهو بهیرو باوهرانه یه ، سهرمه له نیوان فولکلوری کوردیهوه سهری ههڵدا ، باری گوزهران ، پالوهانی ، ئایین ، باری راهباری و کومه لایهتی له نیوان فولکلورهوه دهر ده کهون ، ههروهها مه سه له ئایینهکان و پوانینی فلسفه ی له چیرۆک و سهرگوزشتهوه پهنه دی پیتینهانهوه دهر ده کهون ، شهوه ی بیا نه خۆن پیتهوه و دمه پیتی بهیری نیشتمانی به کم جار له فولکلوری کوردی یه وه سهری ههڵداوه .

بۆ تهوه گهر سه رنجی پهنه دی پیتینهان به دین دمه پینین که هانی بهکرتن و پیکهوتن ده دهن بۆ نمونه " دار پواری له خۆی نهی نا قهلمشی ، شام شهکهره ، وولات شیرینتره ، چه پله بهدستی لی نادر ی ، سهکی بی خودان ههر له بهر دهرگای خه لکی یه . بهیری نیشتمانی له گۆزانی غه ربی و بهیت و بالوره نهکله داستانی و گۆزانی پیا هه لدان ی پاله - وانی دا سهری هه لداوه ، بهیری نیشتمانی له جهند بهیت و داستانی که به روونی ئاشکرا بووه که رهنگانه وه ی هه لچوونی کورد هکان بووه دزی سولتان یا باسی ههستان له دزی شا ده کهن له هه ندی ناو جهدا ، بۆ نمونه له کتیبی (بهیت و داستانی کوردان ، که سالی

پاش شهوه ی له سالی ١٥١٤ کوردستان کرا به دوو بهشموه ، بهشیکی کهوته ژێر دهسته لاتی عوسمانیهکان و پارچه کهی تر شای ئێران دهستی به سه ردا کرت ، که ملی کورد له سه ر زه بر زه بر و زۆری ئهم دوو زۆر داره دا ده ریا ، لهکله ئه وه شه دا جهند مهربه نشینهکی کوردی له هه ندی ناوچه ی ئهم دوو پارچه دا هه بووه ، کهله ژێر دهسته لاتی مهربوخان و شیخ و دهرمه که کورده کان دا بوون . بهلام ئهم مېرو و سهر دارانه هه میشه له ناو خۆیان نا کوک بوون - بهکرتیان ده کهوت ، هه ژرشیان ده که - سه ر به کتر ، یاره مته ی بهکرتیان نه ده دا تا به نه خاوهن هه ژر و هه موو توانای خۆیان بکهن به یهک و سوودی لی وهر کرین دزی دوزمه - عوسمانی و ئیترانهکان له پیناوی پرگار کردنی کورد و کوردستان دا . زوریه ی مېرو و سهر داره - کورد هکان خه ربکی شه ر کردن بوون له ناو خۆیان هه ژر و تیره کانیان تالان ده کرد ، بیا وه کانیان ده کهوتو ئا فرمه تانیان ده کرت و خانوه کانیان د سوتان .

دهریاری ئهم جهنگ و بهمه کا چوونه که مېرو و سهرۆک خه لکهکان تیا دا ده بوونه قوربانی . زۆر سهرگوزشتهوه گۆزانی ههیه که هه ندیکیان نووسرا و ته وه ، بۆ نمونه له کتیبی (تبهکستین کوردی که اجا و ئه لپه رت سوسن) له بهیتر بۆرگ له چاپیان داوه ، زور له م سهر گوزشتهوه گۆزانیانه ی تیا دایه ، له کتیبه که ی ئه لپه رت سوسن دا ئهم گۆزانی و سهرگوزشتهانه نووسراوون (ئه محمد شهنگه لاپه ره ٢٠١ - ٢١٤ ، بۆر بهک لاپه ره ٢١٤ ، حه سه تیار لاپه ره ٢٢٦ - ٢٣١ ، خاله بک لاپه ره ٢٣١ - ٢٣٣ ، عبدا ل عومهر لاپه ره ٢٤٣ - ٢٣٩) که هه موو باسی شمهری ناو خۆی کورد ده کهن ، زور بهیان په نجه راد هکیشن بۆ ئازایه ته ی و پالوهانی ئه وه جهنگانه .

له چا خهکانی ناوه راست دا بهیری بهکرتنی کورد هکان بۆ ئازاد کردنی کوردستان نه بوو له چنگی سولتانی عوسمانی و شای ئێران ، هه رخان یا ههر مهربه ک به ته مه ا پرو سه رو ی سولتانی عوسمانی یا شای ئێران ده مه ستایه وه یا خۆد لهکله مېرو و خانه کانی تر دا ده جهنگا ، نهک بۆ ئازاد کردن و بهکرتنی کورد ، به لکه بۆ ئازاد کردنی تهغیا خه ل و مهربه نشینه که ی خۆی دهریاری باری کورد له و سهر ده دا محمد

هستی نیشتمانپرومې لمو گورانی و هژورانو
 دا پرمگی داومتوه که گورانی بیژ و شاعیره
 کورد مکان ، ثمانی ناچار کراون که هزاران
 کیلومتر له نیشتمانه کیانوه دور بکونموه ،
 زور گورانی و شاعر دهریاری غریبوسی و
 ناوارمی و هستی خوشهوستی نیشتمان
 نووسراوه ، میژ وو نووسی ئیرانی ، رشید یاسمی
 له کتیبی (کورد و پیوستگی نژادی او) نووسیوو
 یعنی ، زور شاعیری کورد بهزمانی فارسی شاعر
 یان داناوه ، نای شاعر عبدالحسین محمد
 مگری هیناوه ولمازمیره نووسیوهتی (له
 سردمی سامانیه کاند ، له شاری بخارا بووه
 له لایم وزیر کوشکی شاهنشایی سامانیه
 کانهوه پرتیکی زوری لی تراوه ، ثم شاعیره
 له لوکریه وه چوهو بو بخارا (پایتختی
 سامانیه کان) و لای وزیر به کامرانی ژباوه ،
 بهلام وولاتی د مکوتیموه بیر و بخارا بجستی
 د هیئت و جاریگی تر د مکوتیموه بو لوکری
 لموی شاعریک دنووسییت و دینری بو کوشکی
 شاهنشاهی سامانیهکان ، له شاعیره کهیدا شو
 هژایانه دمخاته بهرچاو که پالیان پیوه ناوه بو
 بجستی هیشتی بخارا و گمراهه بو وولاتی خو
 رشید یاسمی شو چامیه بلاو دکانهوه که
 عبدالحسین محمد لوکری به فارسی نووسیوهتی
 تممش شو شاعریمه به کوردی :

تمب و کوری محمد وزیر شاهی سامانیدا ،
 جی بی پوناھی کمرستی و ناظمی ژی تی دمر ،
 خوه دی یو پونا هیواوی ، بو ئینسان همری دمر ،

توانای کو بخارا ژ لوکری بهختومر تره ،
 لی کورد ژ ماستی چغلی دور ناکه فه ،
 نهوژ همو تشتی چی تره .

شوی کوردم حمز دکم ، بی کو جواهره ،
 ژ سمری همتا بی د خصله ،
 جلی رمنگین و مردگره ، ال دور خوه د نیره ،
 قلعانی و مردگره ل بهره ،
 حموی ل چاقان دره فینه ،
 دکن ناف خصی سه فهدا دوره ،
 ب لزمی جدا خوشرف دکهفری سره ،
 یعنی دور چارخی د پیچینه ،
 ل دور پشنی دستمالی د ثالینه ،
 ب پهیا بهر ب چیان دلزمینه ،
 لموی کوردی حمز دکم ، بی کو حمدا دره فینه ،

کامیسی بهتر د پرتسه
 ژ سمری ژورین همتا سمری ژورین ،
 ب دلخاز بلوری د ترسینه ،
 ناغزهر دکه ، لی دکه ، دلوفینه ،
 بسکی گولیان خوش خوش دهرینه ،
 ب تللی بهچان دلی مهران د حطینه ،
 خصی دوری شاه د بیژه ، دلوفینه ،

لی بلور دستره : ومتن شیرینه خصان نهکشین
 (لایره ۱۳۸)

ثم شاعیره یاسی خوشهوستی نیشتمان
 و چوینتی ژانی گلهکلی دکات ، د میسلیمینتی
 که خوشهوستی نیشتمان و هستی نتموایستی
 پیکوه گریژ راون و نیشتمانپرومې خوشهوستی
 ژبانی گلهکلی ، خوشهوستی جیا ولتکو قد پال و
 بی د هشتکانه لککل خوشهوستی خیزان و کسر
 و کار . هر لمبر نموه گورانی بیژ و شاعریمه
 د ملین (ومتن ، گیان ومتن ، نمز قوریانی ته بم) .
 بو نمونه له دستنوسی خالیان دا که به دست
 نوسراومتوه و ئیستا له پهیمانگای ئیسنوگرافی
 له نهمینای سوختی پارتیزاوه چن
 گورانی همک تومار کراوه که به شیوهی زمانی
 زازایی نوسراون ، یه کیک لمو گورانیانیه به ناوی
 (حصرمتی ومتن) که تممش پارچه کیمتی :

ومتن نمری ، قوریان تورا ،
 شمسې ومتن ، مری تورا ،
 حصرمت جی ما ، من حنقی ،
 من کرد خراب بی جان مراد ،
 زهری من کون ، نادری جان ،
 من نغشینه ، حصرمت ومتن ،
 سمری سالتیک ، تونیک ، بابان ،
 یعنی ئی کون ، کوبی ماران ،
 روزی ماکسون ، روزی زلف ومش ،
 حصرمت ومتن من کرد نموش
 چاقس گران بیی نموش
 شیری وولات تف بی نان ومش .

نمده دهنی شاعیره که یه به شیوه زمانی زازایی
 تممش وانا کیمتی به شیوه زمانی کرمانجی ژورور :

ومتن نمری ، قوریانا تمب ،
 شمسې وولات ، بهرم بو ته ،
 حصرمتا من جی راما ، نمز حنقیم ،
 من خراب کر ، بی جان مراد ،
 دلی من بی خوین تاگر لجان ،
 نمز ناچم (بو) همرمتا ومتن ،

چپایی سالتیک ، تونیک ، بابان ،
 کانی کفن ، چپایی ماران ،
 روزه من کفن ، روزی زلف خوش ،
 همرمتا ومتن نمز نموش کرم ،
 چاقس گران تونموش بیی
 همری ، وولات تمام قنح دیی ؟

شایمی باسه که نمونیمهک پینمونه دهریاری
 نیشتمان . سالی ۱۹۲۱ که له فوتاخانی ناپو
 د مکتوب (ناپو) پیاوکی نهمی بوو ناوی
 راستمینهی پهقوب قازاریان بوو ، به لام کورد مکان
 نظیس به ناپو یانگیان د مکرد ، ناپو واته (مام)
 ناپو گورانی کوردی بی د مکتوبین وک (ثم
 همرین) او (ومتن ومتن) د میکوت ثم
 گورانیانیه سرودی شو شکرانی نازاد کرانی
 کوردستان ، لاوانی کورد به گورانی د میلین هم
 چند بیتهی ثم د وو گورانیهم له یاد ماوه

ومتن ومتن ، جان ومتن ،
 نمز قوریانا ته ومتن ،
 ژ غوریمتی چی تره ،
 ناف ته مرن جان ومتن .

بیری گورانی د ووم نموه که هتوز و خیله
 کورد مکان راهروون ، پهکیان کرتوه وچونتمه
 میدانی شم و له پتناوی نازادی دا د جهنگن
 لم گورانیهم چند بیتم لمبر ماوه

ثم ته شیرین ژ تورینان ،
 رمش غوریمتی فکمر بان ،
 حصرمی خوشه ده ثابینه ،
 گلی ئیزدی کورمانجان ،
 سلاح کسباب شورشین تاگر ،
 بهیر هفت سورمه هلدان ،
 نمبرد د وژمن ، نهمر میری ،
 تو ژی وهره ناف میدان .

لم شاعر و گورانیانیهی خستمانه بهر چاو
 د مرد مکوی که کورد نیشتمانپرومې بوون و بعداخ
 بوون بو نیشتمان و نازار و ژانی ناموسان
 جهشتوه ، له خوشهوستی نیشتمان دا ، نسیان
 توانیه بو ماومیهکی زورلی د وور بکونموه لمبر
 نموه خیرا له وولاتی غریبی دکوتیموه . لمبر
 ثم هژایانه له شاعر و گورانیانیهکاندا (ومتن
 شیرینه ، ومتن ومتن نمز قوریانی تو ومتن)

(فوریتی رمش) ۰۰۰ پاسد مکی...
شهو گورانیانی بو پاسکردنی باری نیشتمان ،
ووتراون وهك گورانی نامو بوون و خوشمیستی
نیشتمان ، له فولکلوری کوردی دا زور زوره ،
کمر مروف به کوردستان دا بگهیت و ثم شیعرو
گورانیانه کیساتمه د متوانی کتیبکی گهرمو
قشمنگی لی دروست بکات ، لیریدا ، -
شعیریکی عبدالحسین محمدی شاعیری
نووینی چند گورانیهمک هینایه وه بوسلماند
نی شهوی که بهری نیشتمانی کورد یه که م
چاره فولکلوری کوردیه وه پهیدا بووه .

د دو جوره شیعرو چهروک و گورانی کوردی
همیه له فولکلور پادیه له جوری یهکم دا شاعیر
یاخورد گورانی بهژ گلمی و شیوهن دهکات بو
شهوی که داگیر کمر وولاتی داگیر کردووه ،
مزمکوت و گورستانهکانی هلمتکاندووه ، خلمکی
ناواره کردووه ، دستی داوخته تالانی و کوشتی
پیا و وثافرت و منالان . له جورهکی تردا ،
پهجه رادیکیری بو بهگرتنی کورد ، جهنگی
کورد دزی دوزمن ، له کهل پاسکردنی
سوودی خوندن بو پیشکوتنی کهل ، شه م
جوره شیعرو گورانیانه زورن و زوریمان له
پنجاهکاتی ناوهراست دا پهیدا بوون .

پورتف بگی ههکاری (سدهی ۱۵ - ۱۱) له
شعیریکدا لکهل خوشهوستهکی دا شهوی و
بیی دلی " وا سوهای تورک و عجمی داگیر
کمر هاتن ، هانا بوکی بهرین ۰۰۰ همرهها
دلی

بهژ خزان کومه د دپتن شهبه تاکو ما تهنه ،
فته پهیدا بوون ژ بهر یهک گوشمی سی سهد
- هزار ،
شعیری تورکان و مستان بون ژ هترافان دیار ،
وایو بهر حال ، فقیران دی یکن کیفا ههوار .
دهنگی گیتی تازه / سالی ۱۹۴۴ لاپهره ۳۴۰

لهم شیعردا پورتف بهگ باسی هیرشی
تورک و عجم دهکات بو سمر وولاته کیه و
هرسباری چارنووسی ههزاران دهکات . لهم
جوره شیعرو گورانیانه له فولکلوری کوردی دا
زور همن ، شهو شیعرو کونانی لهم بارهیهوه
نووسراون یا ووتراون له سدهی حهوتهم دا دمر
کهوتوون ، بهلام ناشکرا نیه ، نایا شاعیرهکان
لهوسرد مهیدا دایاناهه یاخورد دماودم -
ووتراوه ماومهوه ۰۰۰ دوو جور شیعرو
گورانی نووسراومان همیه ، یهکم له سهر
پیسته نووسراومهوه ، همدیک لهم جوره شیعرو
له نزیك شاری سلیمانی دوزراومهوه . (رشید
یاسمی ، کتیبی کورد و پیوستگی نژادی او ۱۹۴۸
تهران - لاپهره ۱۱۸ - ۱۲۵) . جوره کی
تر بهر له پهیدا بوونی شیوهی نیستای
زمانی کوردی نووسراومهوه . همدوو جوره که
له سمر یهک بیر داربتراره ، بهلام ووشه و

هیرمانهکیان ، له همدی ناوچهدا که می
جیاوازی تیدایه باسی شهوه دهکن که عهر به
داگیر کمره کان هیرشیان کردوخته سمر وولات ،
شار و گوند و بهرستگاکانیان کابل کردووه ، ههسوو
ماله کانیا تالان کردووه ، پیاوهکانیا کووهرتوووه
ثافرت و مناله کانیا بیدیل کرتوووه ، ناگسری
فاته شهکان کوژانتهوهو رووناکی زهردهشتی
نه ماوهو ناهورا مزداش به زهیی به کسدا نایهته
ثم شیعرو به شیوهی کرمانجی خواروو بسم
چه شهنه دست بی دهکات :

هورمگان رمان ، ناتران کوژان ،
وشان شاردوهه گهوره گهورهکان ،
زورکار شهرب ههتا شارمزر ،
شن و کنیکان ویدیل پشینا ،
مردی نازا تلی و مروی ههینا ،
رهوشی زهردهشت مانا وی بی کسز ،
بزیک نگا هورمز وه هیش کمرز .

لهم شیعرو و شیعرهکی پورتف بهگ دا ، که
وهك نمونه هینامهوه ، بو خهتهرانسی
خوشهوست ، ماتمی و شیوهن دهردهکوت
بو باری نیشتمان ، شهوی له سمر پیسته
نووسراومهوه دلی (زهردهشتی بهی کس
ماومهوه) وله شیعرهکی پورتف بهگ دا :

(ههرچوتی بی ، چی بکمن ، هانا بوکی بیهین
همرهها له فولکلور و شهوی کوردی د
گورانی و شیعروهمیه که شاعیر یاخورد گورانی
بهژ شیوهن ناکات ، بملکو باسی چوتیمی -
هیرشی دوزمنان دهکرتوووه بو سمر وولات -
لهکهل شهوی چوژ ههژ و خهلمکانی کسورد
پشتگیری میرو سمرداره کورد هکان دهکن و
یارمه تیان دهن . مهستی ثم جهوره
شیعرو گورانیانه تهنها یارمته دانی میرو
سمرداره کورد هکان بووه ، باسی بهری بهگتر
تنی کورد و خهباکتردنی تیدایه له پیناوی
نازادی دا ، بو نمونه میربوز کوری دوستک
سمرداری کورده (باشنافیهکان) بوو له
بهشی خوارویی کوردستان له سالانی
(۹۸۳ - ۹۹۰) دستهلاتی گهیشتیوه
دیار بهکر و ناوچهکانی ناوهراستی شهرمینیا ،
کاتی رشید یاسمی دهبراری پاله وانسی و
نازایمته میر بوز ددهوی ، پهجه رادیکیتی
بو شیعرهکانی حسین باشنافی ، که له
پنجیندا مهرانی یه ، ثم شیعرو به
فارسی نووسراوه ، که له کهل میربوزی کوری
دوستک ددهوی و پیایدا ههله دات ، شیعره که
دلیت :

پلا عهرمب و عجم برانن ،
باشنافی دوست و ناری گاری تهنه ،
فقیلیت بهرووشیان ناری گاری بوژن ،

عیانه ، ههر موسل و دوران دوزمنی تهنه ،
زیا جهلالی ، چهلونی ههتا جهنگامه ،
ل پیداکه گران بی وسان ههته ،

ماموستای به پیز علاء الدین سجادی له
کتیبهکی دا (میژووی شهوی کوردی) چند
برگهیک له شیعری سالمی صاحبقران دهکاته
نمونه لاپهره ۲۲۸ - ۲۴۶ لهو نمونانهدا
سی چواربرگه همیه که باسی هیرشیی
تورکه کان دهکات بو سه ر میر نشینی بابان و
پاسد دهکات که چوژ کورد دزی تورک جهنگیهوه ،
لهو شیعرو دا باسی یارمته دانی پاشای
بابان و سمر به خویی میرنشینهکه کراوه ، بهی
شهوی باسی مهسلمی بهگرتنی ههسوو کورد و
سمر به خویی کوردستان بکات . سالم لهم
شیعردا دلی :

لهم گهرین یا گوشهگیریم دست له شهزو کف زمان
کیژهلوهکی پای نهدامت تاری کرد سهفهی جیهان
بهزمی صیدی شهیه صیدی فهلهک کاریکی کرد ،
بانگه بالای تیر قهلقان بهته تهرکی بی کمان ،
عینی چام خونی تیزاوه له داخی زمان ،
شارمزر بهحر و سلیمانی لهسرداخی مهردان
بو شکستی وهک نه ههنگ ، بو فیتتهی ناخر زمان
سایهقهو بهرقی نهدامت زولمتهی دا شمرق و غهرب
بهرد بهارانه ، بو مهخوسوی لهسر مولکی بابان
چاوی عیبرت ههلبه شهی دل لهومزعی دههردن
سهر که سا تورکی دلهک چی کرد به زهره کورد

زمان
همرهها ماموستا علاء الدین سجادی له
کتیبهکی دا همدی شیعری تری ههمان
شاعیری کردووه به نمونه که دهبراری نازایمته
و بهچمرگی کورد هکان ددهوت له شعر کرد نیاندا
دزی تورکهکان و پاسکردنی چوتیمی
نیکشکاند نیان و ریکهوتیان لهکهل تورکهکان .
ناشکرایه که سالم سالی ۱۸۰۰ له دایک
بووه و سالی ۱۸۱۶ کوچی دواپی کردووه ،
لهسهوه پیمان دهردهکوت که شیعرهکانی له
ناوهراستی سدهی (۱۹) نووسراون . پاش
سالم نا هاتنی حاجی قادری کویی کس -
شعیری نه نووسیهوه دهبراری باری نیشتمان و
نیشتمانهمرومی و پشتگیری کردنی میرو
سه رداره کورد هکان و شهکرد نیان دزی دوزمن
گه ر وایی ، نایا دمتوانین بلین لهم جوره

شعیرانه که دواپی بهگرتن بکمن ، لهوسرد مهیدا
نه بووه ؟ ناتوانین شهوه بلین ، چونکه
له چاخهکانی ناوهراست دا ، له ناو کلهی کورد دا
زانا و شاعیر و نووسر ههسووه و له نووسیهکانیا نا
بهنجیمان راکیشاوه بو بهری بهگرتن و بهیری
نیشتمانی و سمر بهخویی کورد ، بو نمونه
بهکم جار بهری بهگرتن و سمر بهخویی کوردستان

وای گوت باهری نازدار
 بو خوم دیم خاکمی شار
 حانی دهر دمک شوچار
 حانی دهر دمک یهقین
 بو خوم دیمه جی تشین
 ماراخیان بکم بیران
 پادشاهی دمک بی خودان
 (و ۰ مان لاپره ۲۹۲)

د مکتات و پروداوهکان به گۆرانیهک د مکتیپتسهوه
 که له کتیهکهی ثعلبیرت سوسن دا لاپره
 ۲۳۹ - ۲۶۰ که تهمار کراوه ، نسه پنجه
 بۆجهنگی یمزاد نشیر پاد مکتیپت دزی عوسما
 نیه کان و همروهها بۆ شعرای ناوخوی کورد ،
 لم گۆرانیهکا دهر دمکوی که یمزاد نشیر دزی
 عوسمانیهکان د مکتیگ له پیناوی سهرمهخوی
 کوردستان دا ، شمش چمند دیرینگی شو
 گۆرانی یه یسه .

- یمزاد نشیر تمخیر کره ،
- شسکری خوه بری یسه ،
- شسکری خوه همزما رتبه ،
- همزده همزار تمام بویه ،
- شوزی دسر رومی یسه ،

له لایهکی تر دهریاری جهنگی یمزاد نشیر -
 ده ووتری که میره کانی کورد له ناو خۆاند ا
 ناکۆک بوون و بهمهکدا دههاتن ، همد یکیان
 له ناو چوون و همد یکیان چوونع پیسری
 عوسمانیه کانمه . له گۆرانیهکدا به ناوی -
 یمزادان شیره وه دهووتری :

- یمزاد نشیر دبیت واناکم ،
- تانجی رومی قبول ناکم و
- شزدی رومی یا خه لایسکم ،

همروهها دهریاری شعرای ناوخۆ له نیوان
 خیله کورد یهکان دا بۆنموونه شیخیرتی " باهر
 ناغای منگوری " همیه کئمه چمند دیرینگی
 شو شیخیره یسه :

بلیاس زور بهستزمانی
 خزمتمی نکرده بو خانسی
 بو خو پهیدا کرد خایانی (و ۰ مان لا ۲۹۲)

منگور زور بهسته زمانسی
 بهستزمانی بی شماری
 نیاندا زمجر و بیگاری
 خان لی بوودا واکار
 مالیاتی نادن چ پچار

له نووسراوه کانی شهرهفخانی بدلیس و له
 شیخیری (دهم) ۱۵۱ باسکراون . ماموستا
 شهرهف خان له شهرتای کتیهکهی دا هویهکانی
 یهکنمگرتن و پکنهکوشن و نمبوونی کوردی نووسیه
 له دواپی دا ، پنجهی راکیشاوه بۆنموونه
 له کورد و کوردستان پیوستی به یهکنمگرتن و
 یهکتی و هاوکاری هۆز و خیل و میروسهرداره
 کورد هکانه . بۆنموونه له لاپره ۸۵ - ۸۶ دا
 پنجه رادهکتی بۆ هویهکانی پکنهکوشن
 خیله کوردیهکان له سه دهی شانزه دا ،
 نووسیهتی (۱) هۆزو تیره کوردیهکان
 کوی بۆ ووتی یهکنر سل ناکن ، هیچ لایهکیان
 مل کهچ ناکات بۆ لایهکی تر ، یهکنمگرتیان نیسه
 هموو خیل و تیرهکان د میانهتی به ئازادی
 و به نهها بزین ، به سروشی خیلان
 ئاره زووی ئازادی و لووتکهی چیاکان دهکهن
 بیر له یهکتی و یهکنمگرتن ناکنموه) .

همروهها له لاپره ۲۲۶ شهرهفخان دهریاری
 نمبوونی یهکتی نیوان میر و سهرداره کورد هکان
 د ملیت (هیزو دستلآت له یهکتی دایه و
 سهریچی کردن و ئازاوه نهجامی نمبوونی
 یهکتی یه) یاخوود (بهختی تهواو یهکتی یه
 دووهرکی نهکتی یه) لاپره ۳۰۸ ، یاخوود
 د ملی (گمرد و هاوپی وهک د می مقست
 پکنهکوه بن ، هموو دنیا د مین و له مکت
 دانا بیرین) لاپره ۲۱۷ .

بیری یهکنمگرتنی کورد ، یهکنمگرتنی
 له فولکلوری کوردی دا ، له شیخیری (دهم) و
 له بهسههاتنهکانی شویشی یمزاد نشیردا یاس
 کراون ، ناشکرایه که شیخیری (دهم)
 باسی جهنگی شای عجم و بیری کورد
 خانی دهسک زینین ، دهکات ، شو جهنگه له

سه دهی شانزه دا پرووی داوه ، د مکتیپتسهوه که
 شای شیران فرمانی داوه به خانی کوردان که
 لهزیر سایه شاهنشایی شهدا بزی و مل کهچی
 تاجی شو بیت ، خانی دست زینین له
 ولادا به شای ووتوه " تاجی تو پهسند
 ناکم و جهوت سهد جار نهفرت له دایک و باوکت
 دهکم ، من ناوی کوردان ناسپهوه) لم
 برگمیدا دهر دمکوت که خانی دست زینین
 له پیناوی سهرمهخوی و سهرفرازی کورد دا -

د جهنگی ، شو بیره له چیرۆکتی تیردا
 دهر دمکوت که له سهر (دهم) نووسراوته وه
 همد پک د ملین ، خان به شای شیرانی ووتوه

تاجمکت سهرت بخوا ، گوو به مزه می تـــو ،
 پهواد مگوزی بهلام نوی کوردستان ههر د مینی .

له میژویدا تهمار کراوه که سالانسی
 ۱۸۴۸ - ۱۸۵۳ جهنگی سهرمهخوی بوون له
 کوردستانی ژیر دستلآتی عوسمانیهکان بهریا
 بووه ، فولکلوری کوردی باسی شو جهنگه

کفل بیرمان ندم کرد مومو لئی نده کؤلانه وه
 یهکم چار به شیوههکی پروون و دیارد مراری
 شم مسئله شاعیر و نووسره بناوانگهکانسی
 کورد وهک شهحمدهی خانی و حاجی قادری
 کؤنسی نووسیهانه . شم دوو شاعیره
 معزته به چاری ختیان دمیانیینی که گلسی
 کورد کؤت و پیومند کراوه ، هیچ توانایهکی نیه ،
 هیچ وولاتیکی نیه ، نه خاومنیکی همیونه یهکی
 همیه پشتیوانی بکات ، گلهیکی چهساومه و
 له کلکلی و نه هامت دا دیزی ، همدرووکیمان
 بوم پیری دل سوزیموه دستیان دایه خزمکردنی
 رولهکانی گلهکیمان ، دمیانیست لهو خموه قولسه
 راپانته پین و پنگای راستیان پیشان بدن بؤ
 یهگرتن و سریمه ختی کوردستان .

شمحمدهی خانی له سدهی شهحمدهم دا
 وهک شاعیریکی پایه بمرزو و پوشتیوریکی هوشمند و
 خیانتکیریکی نیشتمانپرومیری کورد به شیوه
 نووسراوه بمرخفکانیموه هاته کوره وه ، شهحمده
 خانی لهوسرد سدا به نووسینهکانی وهک مه مو
 زین ، فرهنگیکی کوردی - عرصی ، شیعریکانسی
 و نووسینه زانستهکانی ، بی هاونتا و بی ویتیموره
 داستانی مم و زینسی شهحمدهی خانی
 پاسیکی تمواری ژپانی کورد واربه ، لیموری
 یاری ژپان و چهساند نوه به شیوههکی نینسکلؤ
 پدیایی پارازندیمتیه وه . لیزدا بیر واری -
 خوی سبارت به یهگرتن و سریمه ختی کورد و
 کوردستان دمریموره . شو شو مصطسه
 بنمیتانهی که شهحمدهی خانی له داستانی
 " مم و زین " دا و " فرهنگیکی " نوه هار
 دا زور له سمری دواوه .

بمرمو پیشموره چوونی شارستانی لای کورد
 لهکل نمبوونی نمخوندنوارسی هئاوکورد دا له
 کاتی دایمش کردنی وولاتکیمان دا ، هوش
 له بمرنبوونی وولاتیکی کوردی . سریمه ختیوون و
 نازاد کردنی کوردستان پوشتی به یهگرتن و
 یارفتنی و هاوکاری همیه له نوان سدرار و
 میزوسمروک خیل و هوزه کان دا ، یهگرتنسی
 میروسه رداره کان و دامه زانندی حکومت به
 سمرکردایتهکی خاومن شاره زایی و لیهانووه
 یه ، له نووسینهکانی شهحمدهی خانی دا و
 دیردکومت که تمواو همتی به گرنگی زمانی
 کوردی کردوه بویه بمرمو پیشموره بردنی گهلی
 کورد و چهسانندی یه کیتی و یهگرتنسی خیل و
 تیره و هوزه کوردیمکان بؤ نازاد کردنی
 کورد و کوردستان ، پیوسته یهکم چار هموو کورد
 گهرمو بچووک زمانی ختیان بزائن و فیتری
 خوندن و نووسینی چیرۆک و داستان و شیوه
 گورانی و میزوو بیی بزمانی کوردی . . . هر
 له بمرتمه شهحمدهی خانی له سمرحسابی خوی
 له بایهزید قوتابخانههکی کردموه بؤ فیتر کردنی
 زمانی کوردی به متان و خوی لهو قوتابخانهه
 زمانی کوردی فیتر کردن ، همروما شهحمدهی

خانی پیری گرتوه له زمانی عرصی چونکه
 زمانی عرصی زمانی زانست و تمدب و زانیاری
 گهلانی رۆژه لاتی ناومراست بویه ، یه
 فرهنگیکی کوردی - عرصی دانا تا متالانسی
 کورد فیتری زمانی کوردی بین و همروما فیتری
 زمانی عرصی بین تا پوشتیورین و پیشکوهون .
 خانی فرهنگیکی ناونا فرهنگیکی (نوار -
 واته نهمهار) له پیشکوهیکی دا شم
 چمند دپیری نووسیه .

لهاش خصده و سملمانان
 شف چمند کلمه زلو خاتان
 فیک ئیخستینه شهحمدهی خانی
 ناف نواره بچوگان دانی
 نه ژ بوساحب رهاچان
 بطکی بو بچوگین کورمانجان
 شوکوژ قورثانی خخ لاسرین
 لازمه سمواد د چاف ناسین
 دا یغان چمند رمش بلمکان
 لغان تمیبه مملکان
 نومیدم ژ تفالان
 کومه شعل به تالان
 دوختی دور دمرسان
 بکمن انعام و احسان
 به داعی ژیر یکمن
 فاتحی ژمرا بخچین .

شهحمدهی خانی نووسینی داستانی " مم و
 زین " ی کرد به پنگا و به لگه بؤ دمریموری
 بیرو یاومری خوی دمراری هوشمکانسی
 دواکومتی کورد و هوی نزانین و بسندی و
 چهساند نهمیان ، همروما بؤ نهمی پنجه
 راکیشین بؤ پنگای نازادی کورد و کوردستان ،
 داستانی " مم و زین " له کۆنمه له ناو
 رولهکانی گلی کورد دا هیموره ، نواوی
 مم و زین وهک دوو دلداری به تاکام نه

گیشتوو له سمرگوزمشتمو بعیت و بالورمو شم
 شیعرتهی دهاودم ووتراون وله ناو گورانی و
 داستان شهفنداره کان دا ناویان هاتوو .
 گهرمانهوی ناوی شه (شیعر و داستان و -
 گورانیانه بخصینه پیش چاو ، شو و مختیکی
 زورمان دهیت ، بلام شایانی باسه که

پیش شهحمدهی خانی ، تنها له دیوانی مهلای
 جهمیری دا ناوی " مم و زین " هاتوو ،
 جهمیری خوی له رووی شهفنداره وه دادمنی
 به کاکه مم (بروانه کوفاری هاوار) .
 دمراری داستانی مم و زینسی سمرزمانسی
 خعلکی شهحمدهی خانی شم چمند بمرتهی -
 نووسیه .

کوردی ، عرصی ، دهری و تازی
 ترکیب کرن به هزل و بازی
 همدیک ژ هفسانمین د بوهتان
 هندیک دبهانه ، هند دی بوهتان
 پوتی و لهحمودی و سلیمی
 هن لعل و ههک ژ زیر و زینف
 حمر مفره و مورک و مرواری
 هندک د شفاف و هند د تازی
 عرسی ، گرم وکی بچوگان
 ئینانه به قیسمر و بوگان
 هن قسه هن زی سالن
 هندک د حلال و ههک خرامن
 دهر قسه ژ هسه بهره مند ن .

شهحمدهی خانی دلپیت کوا رمنجی له پیناوی خعلکی
 کیشاوه بو کورکرد نهمو لیکدانهوی چیرۆک و یه
 سرهات تا نعلین کورد نزان و بی نوزادن لم
 باریموه دلپیت :

ئینایه به نیرام ئینترامی
 کیشمیه جفا بوی ثانی
 دا خعلق نمبیتن کونکراد
 بی ماریفتن و بی نسل و بنیاد
 شعاعی ملل خودان کتیبین
 کورد مانه تمنی بی حصیبین
 هم شعلی نهمر نمبین کورمانج
 شفق نکرن ژ بوخوه نارمانج
 تیکدانه د تالین ، نه مصلوب
 فیکرا نه محبوبین ، نه محسب
 بی به نهمه شو ژ شمشقازی
 فریق ژ حقیقی و مجازی
 کرمانج نه پردمی کمالن
 شعا د ئیتیم و بی مجالن
 فی الجملة نه جاهل نه نزانن
 بعلکی د سیفیل و بی خودانن .

لهو شیعرتهی دا که لسهرتهی مم و زین دا نووسرا
 - وون ، شهحمدهی خانی ئالای سمریمستی و
 سمریمستی کورد بمرزه کاتهموه بمی نرس هاتوته
 ناومیدانهوه هیهکانی دواکومتی کورد و بیرو -
 پاومری خوی له یاری یهکیتی و سمریمستی
 کورد هوه دمریموره .

شهمامه حوکمتا خودی دا
 دیندار د دهولتا دیندا
 ئایا ، بوچ وچ مانه محرم ؟
 ب الجملة ژ بوچ محکوم ؟
 وان کرت بشیر شوهر و شوهرت
 تخسیر کرن بلاد هیمه ت .

روشنبیری کوردی له یه کیتی سوڤیه ت دا

حوبیند نیوهی روزنامه به زمانی کوردی

کورد هگان له ئهرمینیا، ئیمرو مروفی بهنا و بانگیان تیدایه، که ناسراون له بواری زانستی، ژبانی سیاسی و کومه لایهتی کوماری ئهرمینیا دا ههروهها نههریان ههیه له نهنجوو بهنی بالای سوڤیتی دا له ئهرمینیا سوڤیتی و نهنجوو بهنه ناوچهمیهکانی سوڤیات، ههروهک کاربگه سیری پارسی و هونرمهندانی بهنا و بانگ و زانا و کربکاری ناسراویان لماندا ههیه .

— (نوفوسیستی) —

ئهدیه کورد هگان ، نهوانهی خوڤان ترخان کرد ووه بۆ ئهد و له بهشکانی نووسهرانی کوردی سر به یه کیتی نووسهرانی ئهرمینیا یهکیان گرتوه ، له سر خاکی کوماری ئهرمینیا ههلهدستن به کاریکی زۆر بهرمه دار . ناوی عهرب شهمۆ و جاسمی جلیلی و ناوا حوسینی لای ههموو هاوولاتیان بهبانی ناسراون ، ههروهها به هۆی وهکیرانی بهرههههکانیا نهوه بوزمانی روسی ، لای خوینهرانی نهته وهکانی تریش ناسراوون ، سه مرای شموش نووسینه — کانیا ، له دهره وهی یه کیتی سوڤیتی بلا و د بهینهوه .

لێ بهدا شیانی باسه په نهجده د ریزکین بو ئهوهی له سهردمی دامهزراندنی یه کیتی سوڤیتی یهوه له ئهرمنستان تا ئیستسا (۳۰۰) کیتی نووسهر و زانا کورد هگان له چاپ دراوون ژمارهی ههموو کیتی هگان که بهشتوت پتر له نیو ملیۆن دانه ، د مرگه ای چاپهتی (سوڤیتان جروخ) وانه (کیتی سوڤیتی) له کوماری ئهرمینیا زوریهی — ئهم نووسراوانه له چاپ هات ، ههروهها لم د مرگا یه دا به شیکی ههیه تایهته به ئهدمی کوردی .

شانۆگهری فۆلکلوری له گوندی نهجیا ز داد منی به یهکی له مهلبهدهکانی روشنبیری کوردی هاوچهرخ ، تیبی نواندن لم شانۆیه خهلاتی لیهاتوهی و چهتههها خهلاتی تری وهگرتهوه له سهراستی یه کیتی سوڤیتی و کوماری ئهرمینیا ، ئهم تبه بهرهههه شانۆیه نووسهه شانۆگهره کورد و ئهرمینیهگان پیشکشر دهکن ، لهگهڵ شانۆگهریه کلاسکیهگان ههروهها له گوند و ناوچهکانی تر که دانیشهان کوردن قوتابخانهی ناوهندی ههیه که ئییهدا زمانی کوردی دهخوینن ، ههروهک کتیبخانه و خستهخانه و تلگراف و تلهفونیش ههیه و زوریهی مالکان تووتیبیلی تایبهتی خوڤان ههیه لهگهڵ تلهفزیۆنی رنگا و پرنگ و تازمهترین کهل و پهلای ناوما .

کههژان و کوران ، له نهوهی کورد که باو بایرانیان له پیشدا کوچهری بوون ، — د چنه ناو زانگی یهرشان و پهیمالگان کاتی تری

لهمههرشان ، پایتهختی کوماری ئهرمینیا سوڤیتی بۆ جاری پانزه ههم کیتی ئهلف بیی کوردی له چاپ درا ، دانهری ئهم کیتی ئهدیب و زمان ناسی به ناوانگی کورد ئهدجی جندی یه که داد منیهت به یهکی له دامهزینه رانسی زانستی زمانی کوردی و ههروهها نووسهرانیکی بهنا و بانگه له بواری ئهدب و روشنبیری کوردی دا ، پتر له سه د نووسراوی زانستی نووسیه که زوریان بهزمانی ئهرمنی و پروسی له چاپ دراون .

لێ به ، له سه دهاتی سالی (۱۹۳۰) — یهوه روزنامهی (پانازه) دهردهچی ، که ژمارهکی زۆر له روزنامه نووس و نووسهران وشاعیره بهههه — داره کورد هگان له دهووری کوه و نهتهوه ، — روزنامه که رۆژیکی مزه ن دهینی له بههترکردن و بههوه پیشهوه بردنی روشنبیری پهستی گهلی کورد ، ههروه ئهدیب ، ئهدجی جندی و عهرب شهمۆ که پیشهوا ی ئهدمی کوردین له یه کیتی سوڤیتی یهکم بههههی ئهدمی خوڤان له سه لاپهههکانی ئهم روزنامه بلا و کرد تهوه . سالی ۱۹۵۹ له پهیمالگی رۆژهه لاتناسینی سه ربه ئهکاد پهیا ی زانستی ئهرمنی لقیگ کرایهوه بۆ لیکۆلینهوه ی کوردی پاش ئهوه فراوانتر کرا و بوو به بهشی لیکۆلینهوه ، لم بهشه دا ده پرۆقیسوری زانستی کورد کار دهکن که زوریهان خا وهی دکتران له فلسفه سه و دکترای زانستی . ئهم زانایانه ههلهدستن به خویندن و لیکۆلینهوهی مژووی فۆلکلۆر و ئهدب و زمانی گهلهکمان و ههروهها له کیشهی نه سنوگرافیای گهلهکمان د هکۆلنهوه بهرههههکانشیان به ریکه و پیکتی به زمانی کوردی و ئهرمنی و پروسی له شاری مۆسکۆ و یهرشان دهردهچی .

ئیسنگه ی یادۆی یهرشان ، ههموو رۆژیک بهرنامه و گۆزانی و مۆسیقای میلی به زمانی کوردی بلا و دهاتهوه . به ههول و کوششی رۆژنامه نووسه کورد هگان کتیبخانه که مۆسیقای کوردی بههرخ ، له رووی هونهری و — زانستهوه ، کراوتهوه .

ئهرمینیا و بهم چۆه ژمارهی کورده روشنبیرهگان زیاتر دهین .

توم

۱۳۰۲

چاره کانت .. هندی هندی .. بقوچیند
 • توده ۸ شهی سنایک مهابادی
 له بی نهو دیواره دایه .. دهرک سیند
 • توده سنایکی کورده د له شکره کی به - تون پوون ۱۱
 بهل بکده د دهرک سیند
 • توده تا خوچیند
 توده تا دست د مسره لارو که لله سهرک
 چاله شا و یا ..
 • توده تا خنم ..
 توده تا کورده یاف خواناسانی
 چ قیبه د خوا ..
 چاره کانت پلکه ۵۰۰۰
 • توده توری نهو نینواندی
 له کوردستان وه ل بیلانه
 دهر پهن پهنان .. تو ۵۰۰۰
توده تره ۵۰۰۰

تومه دنیای ناووه بی ..
 تومه ده سته ؟
 تومه سهره ستیو پونه بی ..
تا .. نا .. تومه .. تومه دنیایه
 توما شکره .. زهوک پشه
 تومانا خوچیند ..
 زه رده .. مؤده ..
 تومه تا خنم تارک زوره ..

بهت .. تومه .. تومه دنیایه ..
 • بک ، لغی خودی آریک تفت و
 کوربه دایک خودی سهره کورک
 • بنار ، له لونه که لادیت و
 سیندر ، لاسه بهجی دایت ..
 • جوکله .. مسر چاره که عی خوشی
 ده دژ پتی ..
 • باون .. تا قانه که عی خوشی
 ده توردیت ..

بهتی .. تومه .. تومه دنیایه ..
 من د پیشه بیکی زه تی تومشه و
 خعی گمت کیان له بهد انمان ،
 له کولایه ..
 دهمانده وی .. زی بی کوی ،
 خمن کاف تیا سهوز ج و ج بکنی ..
 دهمانده وی ..

بچه جوراف له لکه بوینی ،
 له زیاک کوربه کانهات دنیایه ..

* * *

کولابیزه ۱۹۸۲

• من دهمانده وی
 له مانای پوون ..
 له نهیسی سروشت و خوا ..
 له دهمانده وی
 له دیکه پیایی به بگه م ،
 کهنه ده دویت ،
 لیوه کاف ووشن هه لک و
 توینهی مانگا مارچ جکات ..

• خ شازنک کوست که و توه ؟
 وامن له مشهور
 خه ریکه ده بهم پیشه و
 پیشه بی کیسی ده تینه
 ناموایک کی بژده لاقا ..

• شه تابه کانه
 له کورچی برینور کانا تونه وه ..
 شوسته کانه
 له کور سینه کی کوشکه کانا کرانه وه ..
 تینسانه کانه
 له سهو بکتوری ناروه کان برانه وه ..
تومه تره ۵۰۰۰
 تومه دنیای ناووه بی ..
 تومه ده سته ؟
 تومه سهره ستیو پونه بی ؟

تا .. نا .. تومه .. تومه دنیایه
 تومه تا خوا
 تابی دی له ده ستایه و
 له - مومد ، عی چنه تادا ..
 تومه تا خوا
 جاریکی دی
 عیسی عی نامو له غناز تادا ..

* * *

توم نهیسی توم شاره بی
 توم تهلسمت
 توم هه ناسی پیرتیکی سیرای سیلاوی بی
 توم نه فره ت
 توم توم شاره کی داپوشنوه ،
 بهر چیی خودی نهجی ، نای بینر ..
 توم چرایه وی زور زوونکه ،
 لهی بینر و نای بینر ..
 توم شه و
 من د پیشه زه شه که هلدزیر
 دهمانده وی ..
 مسورع توم پیشین ..

دهمانده وی ..
 تودانهی توم دیر توم تومه ،
 بزانی چینی ..
 * * *

دهنگی گهل

ژماره (۲) ی گوفاری دهنگی گهل گمیشتوته
د مستان • شم گوفاره گوفاریکی رامیاری
و روشنبیری به لقی شمیرگی ژووروی پارتلی
د یموکراتی گهلی کوردستان د هری دهکات •

شم ژماره به پیشکوتنیک د یاری به حومه
د یوه ۰۰۰ گوفاره که دهوله مند به
چمند هها بابهتی بهنرخی رامیاری و روشنبیری
به زمانی کوردی و عربی •

د مراری چالاکیه گانی لقی شمیرگی پارتیمان
له لاپره (۱۱) دا نووسراوه که :

روژی: ۱۹۸۳/۸/۱۹ ههفلانی پارتیمان
پارتی دیموکراتی گهلی کوردستان ۰۰۰۰
خویشاندانیان ساز کرد وه د ژی قونسولیمتی
تورکیا له ولایمتی جورجیا شاری نعلنهنا •

دهروهها به بوونهی نیپهروونی د ووسال به
سردامهزاندنی پارتیمان دا ههفلان و
د وستانی پارتیمان له سنووری شاری ناشغیل
ناهنگیان گیراوه • له ناهنگه کدا چاپه
مهینه گانی پارتیمان بهسر ناماد به بوان دا
دا بهش کراوه •

پاله

ژماره یهک ی گوفاری پاله گمیشتوته د مستان
پاله، گوفاریکی رامیاری و روشنبیری به
راکمیاندنی لیزنه ریگراوی پاله ی پارتیمان
د هری دهکات •

د هسته نووسرانی "پهشنگ" بهگرمیهوه
پیروزبایی لم بهرهمه نوی به دکسمن و
تاواته خوازن بویرد هوامی و بهرمه پیشهوه
چوون و سرگهوتنی پاله •

بوت نووسیووم بوت بنووسم شممن چه
دوشدی قهندیل کورمهانی ههفلگورد نیم
بهرمه بهرزایی د چه گهر چه سی وورد
خاکی بهریی تیکوشهریک سی کورد م

هین

روژینک دیتن

گومانج

روژی دیتن ببی به نیمرو
نیمروش ببی به پیروزی
د وپاره روژ ههلیتسهوه
کرکار گهانی بگرتهوه

د مرهگانی ناو خهسی
شهروخینین
مال بهسر گهل دابه شر
شکمه

وولات له راسترهوی ملهور
خاوهن شکمه
شمو کاته نیمه نازادین
شایی سرگهوتن شکمیرین

هیروشیما و ناگازاکسی
میوان شکمه
زای کونی چمند ساله یان
له تیمارگای قهلا دوه

نوشدار شکمه
روژی دیتن ببی به نیمرو
نیمروش ببی به سهر به رزی

بچین بهرمه قولانی رهشی شهفریقا
له فیتنام تا نیکاراکوا
دی به دی شار به شار
له گواتیمالا ••

قوناغ، قوناغ
تائیرلنده
تاکولونان

لههسهوه تاکوردستان
شایی نازادی شکمه
هوشی منه شاباش شکمه
خهسر شه مینه کیفارا

مرد، کاپیتالی شمیرکا
روژی دیتن جیهانی پهرولیتاریا
ببب به مهبندی گشتی ••

روژی دیتن لم مهبند
تیای بخهین وانهگانی
سوسپالیستی

نامهنگی ناشتی تهری موسیقاره که

شاعیری سویدی کوچ کرد وو
— دان شمند رسون —
وهگیرانی له عمرمی یهوه
ف*ع*ع

بهر له کازپوه
شهو بهمانههی شموم د نهایی داپوشیبوو
تهرهکمان ههفلگر تصهرشان و بهری
باخهکاندا ••

به ههنگای قورس و پهوه
به روخساری کوست کهوتوو
کهوتنه ری ••

بهرمو د شتی کاککی بهکاککی ههران و
بهرمو نارامگی شهو پیاوه موسیقاره
خهویینمه

که زینی نامو و تهنا بیوو ••
بی دالده بوو ••
به گلوی بو زینانی حوی و خهکلی

تی د مکوشی ••
هاوریکانی وایان د هوت :
پاشان ووتیان : ریکا د ووره

بعلی د ووره
بهلام د مبی ••• بیگرینه بهر
ماد امزورمان ••• لی برد ه سر
نیشانهی خهه و بهزاره
شهو بهمانی بهه،

لهگلزارو د رکودال و درمختهکان
ههغه و هری
رهشیا کانهش د مکرهان
بو بهختی شهو موسیقاره
خهوه بهنره
شمستیرمکان ••

شهو لهگان ••
زریانکهکان ••
ههوهوه کهوتنه لوانهوهی خهه و خوشی
شهویش کهوته پارانهوه
له بهنای شهو مروهه موسیقاره
خهوه بهنره

CHILDREN OF THE

mountain children of the mountains
(mountain children of the mountains)

Margaret Kan

(مناڵانی جن) ی

مارگریټ کان

نووسه‌ری ئەم کتیبە دکتوره (مارگریټ کان) ، مارگریټ کان ماموستایه‌کی ناسراوی زانکوکانی وولاته یه‌گرتوه‌کانی ئەمریکایه‌ به‌تایبته‌ی زانکوکانی کالیفورنیا ، خاوه‌نی گله‌یک لیکولینه‌وه‌ی به‌رخه‌ ده‌ریاره‌ی زمانی کوردی وگله‌ی

کورد .
گرتگی ئەم کتیبه‌ له‌وه‌دایه ، هه‌روه‌ک نووسه‌ر خوی ده‌لیت ، به‌رگری کردنیکی نا‌ئاسایی یه‌ له‌ گله‌یک کـــ
توانیوه‌ته‌ی روشن‌بیری و تاییبته‌یتی نته‌وه‌یی خوی بیاریزه‌ریت به‌د ریزایی چهنده‌ها سه‌ده‌ سه‌ره‌رای هه‌موو جوړه
چه‌وسانده‌وه‌یه‌ک . گله‌ی کورد دا ده‌ریت به‌ نه‌ونه‌یه‌کی بی هاونا له‌ میژوودا چونکه‌ توانیوه‌ته‌ی پارێزگاری بوونی
خوی بکات و هه‌ر ده‌ینه‌ی .

بو نه‌مه‌ر نمونه‌یه‌کی زیند وود محاته‌ به‌ر چا و که‌ شه‌وێش کوردستانی ژوورو (کوردستانی تورکیا) که‌ ده‌لیت
ده‌روشمه‌کانی تورک ده‌ریاره‌ی گله‌ی کورد وه‌ک (له‌ تورکیا کورد نه‌ماوه) (یه‌ک کورد ده‌هیلینه‌وه‌هولــــ
موزمخانه‌دا ده‌بیاریزه‌رین وه‌ک نمونه‌ به‌ ئازمله‌ له‌نا و چوووه‌کان) ۰۰۰ ئەمانه‌ بو تورک ته‌نهاما خو ده‌لفه‌ریوانده‌
و بو کورد نیشانه‌ی سوور بوونه‌ له‌ سه‌ر ژبان و مان به‌ هه‌ر جوړه‌ قورانیه‌ک بووه .

ئەم کتیبه‌ شایانی خوینده‌وه‌یه‌ نه‌ک ته‌نهاما له‌ به‌ر شه‌وه‌ی به‌رگری کردنیکی مه‌وزووویه‌ له‌ گله‌که‌مان و نه‌ک له‌ به‌ر شه‌وه‌ی
نووسه‌ر هه‌گه‌ی یه‌که‌که‌ له‌وه‌ ده‌نگه‌ به‌شه‌کوتنه‌خوایه‌ که‌مانه‌ی ناو وولاته‌ یه‌گرتوه‌کانی ئەمریکا ، شه‌وه‌ ده‌نگه‌که‌مانه‌ی
له‌مه‌زنته‌رین وولاتی سه‌ره‌مایداری‌یه‌وه‌ به‌رگری ده‌که‌ن له‌ مافه‌کانی گله‌ی فله‌ستین و هه‌موو گله‌انی ئازاد یخوایه‌ جیهان
به‌لکه‌ له‌ به‌ر شه‌وه‌ی کتیبیکی ده‌هه‌مه‌ند و په‌ر زانیاری یه‌ ده‌ریاره‌ی کوردستان ، به‌ره‌مه‌ی ره‌نج و خو مانه‌ وود کردنی
چهنده‌ها سالی نووسه‌ره‌ له‌ کوردستان .

خاتوو مارگریټ له‌م کتیبه‌دا باسی کوتایی شه‌ری شه‌یلوول ده‌کات له‌ سالی ۱۹۷۵ ، یه‌م بونه‌وه‌ سیاسه‌تی

ئەمریکا تاوانبار ده‌کات سه‌به‌رته‌ به‌ گله‌ی کورد و هه‌موو گله‌ خه‌باتگه‌ره‌کان .
مارگریټ کان باسی شه‌وگیروگرفتانه‌ ده‌کات که‌ له‌ نووسینه‌ی ئەم کتیبه‌دا ها‌نوونته‌ سه‌ریگای ، جاریکیان به‌
ریکه‌وت له‌ دست ساواکی ئییرانی رزگاری ده‌بیت له‌ کوردستانی ئییران ۰۰۰ هه‌روه‌ها رووداویکی سه‌میر ده‌گه‌ریته‌وه‌
که‌ له‌ ئەستانبول به‌سه‌ری ها‌توو ، له‌وه‌ی چاوی ده‌که‌هیت به‌ولاوه‌ کوردی که‌ کاتی خوی له‌ ئەمریکا یارمه‌تی داوه‌
بو فیڕ بوونی زمانی کوردی ، مارگریټ به‌ زمانی کوردی به‌ خه‌یه‌داتنه‌ی کورد هه‌ک ده‌کات و ده‌یه‌هیت به‌ کوردی پیکه‌ وه‌
به‌وه‌ین . به‌لام لاوه‌ کورد هه‌ک وه‌ک شیت یاخوود وه‌ک یه‌کی که‌ له‌ناکا و ریزی گولله‌ی ئاراسته‌ بکیت به‌ په‌له‌
به‌ شه‌قامه‌کان دا ده‌که‌هیته‌ راکردن ، مارگریټ کان بو ئەم رووداوه‌ هه‌یچ سه‌ره‌سام نه‌بوو چونکه‌ ده‌میزانی که‌
گفتوگو کردن به‌ کوردی ره‌نگه‌ بیه‌ته‌ هوی مردن بو کورد .

ئاماده‌ کردنی ((نارین))

GOVENDA MÊRA

DILDAR

Em hatin vê govendê , ev govenda mêrane
me kir cenga azadyê , welat bîga şêrane
kevne cil me havêtin , roja keç û xortane
parta GEL hate qadê , omêda me kurdane

x x x x x

destê xwe hûn bidin hev , ma nebese bindestî
rêka nû bo xwe bigrin , bese kevneperestî
koba û vêtname rizgarbûn , em her mayne piştkeştî
ji xewa giran şiyarbin , kêr tîje gehîşt heştî

x x x x x

Doza karkeran bajon , bi zend û baskên tazî
pêşmerge şêrê welat , dujmin ji sehma lerzî
bijî Kurd û Kurdistan , biken hewar û gazî
soşyalîzmê bingehken , nehêlin dara rizî

x x x x x

zivistan çû hat behar , gundên me xwe xemlandin
zerî hatin şoreşê , xemên dila revandin
dest havêtin xebatê , rewşên kevin mirandin
digel xurtan mildan hev , dujmin dixûnê gevzandin

BARAN Û TOV

Dema min tov divêt
ji evîne , te êşek didîtin
û tu li benda baranê
û vexistina agir bû,
ba li bêderên me dixist
tirs û bivan ez pêça bûm,
kela dilê min rabibû
û ji ber van janên har
min gote te :
Dema çandinê hên nebûye...
xaka te beyare
û tovê min jehrîne
hêdî hêdî
çaverêyî ye sodmend

X X X

Va ye bo te dişînim
bi vê siroda qirmîçandî re
mizgîna çîçeka sibehê
û kilîlên gotinan :
hîroglîfiya zevyan û birçî bûnê
û çî sûdayên wanên berfireh
me vekirin û xwendin
tu sir nemane
di ferhengên gelanda
ji bilî birîna serê ejdehay...
serê Amrîka ...

X X X

Ewr li esmana belav û winda bûn
rojê hilanî mîja xakê ..
binêre li rebenîya mexel , ya revok
binêre li Traktor û patozan
li deştên pir welatan ...
û xaka te jî dê bibe
bax û zeviyên şîn
û tu dê karî
siroda zad û danê bistirî...

X X X

destê xwe bi serê biçûkan da bine
bêy tirs ji subeh
ji ya ku têt
ji birçî bûn û sermê
wê rind bin rojên tîn
jibo me û ji cîhanê re...

Têbînî :

Ev huzane Heval HAMID REDÎRXAN
ya bi zimanê Erebi belav kirî,
Heval AMED bi rezamendiya wî ya
kirye kurdî û ji bo govara PÊŞENG
govara hema kurdên niştimanperwer
û pêşkeftinxwaz kirye diyarî , em
zor supasiya heval Amed û Heval
Hamid dikeyn û daxwaza serketinê
serfiraziyê bo wan dikeyn û çaverê
berhemên tazeyne .

LÎ GEL XWÊNDEWARAN

Hevalên hêja

Xwendevanên xwestivî

Ev govare şanazîyê bi pişikdariya her hevalekî diket û laperên xwe yên vekrîn ji bo berhemên hemo hevala, her nivîsîne-ka turevanî, mêjoyî, komelayetî, folklorî û huzan bît jêra binvise, lêbelê hîvî-darîn helbestên zor dirêj ne nivîsin.

((PÊŞENG))

Hevalê hêja "M. PALE" huzana teya li jêr nav û nîganên (Rezê Mezin) ge-
hişt, raste ku dibêjî :

Rezê minê pirtîrtîrt kirî

bi zorî yê bîndest kirî

her pirtîrtîrt êkî ya birî

xudanê lê zirbar kirî.

Çaverêy berhemên dîyên teyne, zor supas.

X X X

Hevalî berêz "ARÎ" çend ronkirdine-
we û pêşniyarî bo PÊŞENG û nosînî zi-
manî kurdî be tîpî latîniy nardiwe,
zor supas bo ronkirdinewekanî, û êmeş
omêdwarî le ayîndeda bitwanî çend
witar û berhemî şewey soranîş be tîpî
latîni binosîn, ca laperekani PÊŞENG
çawerwanî berhemekantane.

X X X

Hevalê hêja "HOŞENG" huzaneka virê ki-
rî û têda dibêjî:

Lawê bêjî kurdî, mîna Gîvaray nebî

kiça bêjî kurdî, mîna LEYLA QASIM nebî

kesê bêjî kurdî, mîna şêr û pilinga nebî

ma bo çiyê ?

PÊŞENG jî omêdware hemo lawên kurd mîna
Gîvaray û kiçên kurd mîna şêda nemir
LEYLA QASIM bin. û çaverêy berhemên teyne.

X X X

Hevalê hêja "DILDAR" babetekê folklorî
û çendî Götînen Pêşîyan yê ji bo PÊŞENG ê
nivîsîn, zor supas, omêdwarî berdewarî bît.

Piştewaniya zindaniyên rojîgir li

zîndana diyar Bekir û zîndanên din

li Turkiya biken

Li roja 25/9/1983 da mekteba siyasî
ya parta me Partî Dîmokratî gelî
Kurdistan beyannamek derxist li jêr
nav û nîganên "Piştewaniya zîndanî
-yên rojîgir li zîndana Diyar Bekir
û zîndanên din li Turkiya biken".
Di vê beyanname ser û berê
zîndan, zîndanî û zolm û zordariya
rijîma Turkî diyar kirbû, û faşis-
tiya cendirmên rijimê li hember wan
zîndanîyên ku rojîya mirnê girtî li
zîndana Diyar Bekir û zîndanên din
li Turkiya têda veçirandibû, û piş-
tevaniya xwe li rojîgira diyar kir-
bû. Herwiha ji hemo hêzên pêşkeftin
-xwaz û niştimanperwer li Bizava Riz-
-garîxwaza Kurdî û Bizava Niştimanî
ya Iraqî û cemawerê Iraqê û raya giş-
-tiya cihanê xwestibû ku piştewaniya
rojîgiranbikî li dijî dîktatoriya
leşkeriya faşîst ya ku Împiryalizma
cihanî û bi taybet Împiryalizma Em-
rîkî bi çek û parey harîkariyê jêra
diket.

-nê ku heta iro ew rê negirtî, ewjî riya danana gişt hêzên zan-ryarî û pêçêbûnên lêkolînên ba-çetî û berhemên wan bo xizmeta vê bizavê û pêşvebirin û paras-tina wê ji şaşêtiyên niho û yên berê .

Birastî tevger û têkoşîn û harî-kariyên hevalên Holendî , û bi taybetî ji Enstîtuya lêkolînên gelên bindest şayanî supas û rêz û handanêne .

BIJÎT AŞTÎ

Dema me dema ji kapitalîzmê der-basbûne Sosyalizmêye , di vê de-mê da serkeftina Sosyalizmê roj bi roj Impiryalizmê paş dêxît. Ji bo vê êkê Impiryaliizm û bi taybetî Impiryaliizma Emrîkî çê-kên Etomî di cîhanê da zêdetir diket, lewra mirovayetiye dêxite metirsiye da , û ji bo mana sis-tema xweya zordest û xapandina gelên xwe û gelên cîhanê gelek pîlan û leyistika dileyazît, lê xebata sistema sosyaliistê bi se-rokatîya yeketiya Sovyetî û bi harîkariya bizavên Aştîxwaz li cîhanê ji bo kêmkirna çekên Etomî roj bi roj xurt û berfirehti-^{dibe}-rî û Impiryaliizmê ditirsîne , û li salên 70 da gelên bindestên cîhanê gelek derbên mezin li Impiryaliizê dan weko gelên Laws ê û Kambocuyê û Vêtnamê , û piştî van derbên mezin û serketina wan gela Impiryaliizma Emrîkî berê xwe da devera Rojhelata Navîn ya ku dewlemend ji ser erd û ji bin erd , û dest bi girêdana çendîn tifaqiyên kevneperestî kir , û xwest ku bizava gelê Felestîne têk bide lewre tifaqîya Kamb-dêvid pêk anî, lê belê ev tifaqê bi hoşyariya gelê Felestîne ne-geha armancên xwe .

Impiryaliizm piştî wînda kirna

Şahê Iranê yê faşîst di Rojhela-ta Navînda hêşt aîn û har bû , û bi nemo hêz û twanayên xwe yên leşkerî û aborî hêriş bire ser bizavên rizgarî xwaz li deverê , û Israyil handa ku hêrişê bibete ser xaka Lubnanê û dagîrbiket, û li roja 12/9/1980 da Cunta Leşke-riya faşîst anî ser hukmê Turkî-ya , û şerê Iran û Iraqê çêkir, û harîkariya Yeketiya Sovetî bo gelên bindestên cîhanê û bi tay-betî gelê Efxanistanê dikete be-hane û propagandeka mezin li di-jî Yeketiya Sovet û Komonistîyê. li jêr navê " Parastina tenahiya cîhanê " dixwazît tifaqên kevne-peristî pêk bînit û pêk jî dînit û iro li her çar aliyên cîhanê hêriş a dibete ser hêzên rizgarî-xwaz û welatên Sosyaliist û bigi-şt hêzên xweve (Leşkerî, Polêti-kî û Aborî). Ji ber vê hindê iro

vên Aştîxwaz di cîhanê da diji zêdekirin û belav kirna çekên Etomî roj nîne ku bi deh hezara mêtînk û protestan çê neken û daxwaza Aştîyê neken . û li Yê-ke-tîya Sovet li piraniya bajêr-an bi sed hezaran xurt, pîr û za-rokan meş û mêtînk çê kirin û ji wan mêtînk li roja 29/10/83 li bajêrê Mînskê li Bela Rosya bi deh hezaran ji jin, mêr, keç kur û xwendevanên welatên derve li jêr serkêşîya sazîmarê kome-s-omolda pişkdariya mêtînkê kirin ku xwendevanên Kûba ,vêt-naî, Laws, şîlî, Felestîn, Kur-distan, Girînada û yên Efrîqî tê-da beşdar bûn , û hemoya bi êk deng hewar kirin bijît Aştî û daxwaza kêmkirna çekên Etomî û azadiya gelên bindest kirin û bi hezaran kevok bi nişanê aştîx-waziye berdane esmanî , ya hêjay

Xurtên KURD li mêtînkê bajêrê MÎNSK da

cîhan di rewşeka pîrmetirsî da derbas dibe, û Impiryaliizm ya xe-rîkî belav kirna çekên Etomî li Ewropa Rojava û bi taybetî li nê-zîkî sinorên Yeketiya Sovetî û roj bi roj hêza Natoy zêde dike. Iro welatên sosyaliist bi ser-okayetiya Yeketiya Sovet û biza-

gotnêye ku xurtên kurd jî bi ci-lên xwe yên gelêrî ve pişkdarî kir û weko hemo xurtên pêşverû daxwaza aştî û azadî û biratiya hemo gelên cîhanê kirin .

YÊKÊTÎYA SOVÊTÎ/ MÎNSK

Heval: ŞOREŞ

RULÊ EGERÊN ROŞENBÎRÎ LI BIZAVA RIZGARÎXWAZA KURDÎ DA

Li rojên 12- 14 /10/1983 li Ems-tirdam li Holenda kongireyek hate girêdan li ser rulê egerên roşenbîrî li xebata gelê kurd. Enstîtoya lêkolînên gelên bindest (Me'hed Ebhas El Şi'ub El Kuste'mere) li zankoyazad li Emstirdam ev kongire rêxist û çavdêri kir .

Di vê kongirê da jimareka nivîs-kar û pisporên roşenbîrî û bizava rizgarîxwaza Kurdî , hatbû-ne gazî kirin , weko Mamosta Franswa Otard ji zankoya Lovîn li Belçîka , Cîrald Şalyand ji Frensa , profîsor Idinberx ji Enstîtoya lêkolînên gelên bindest , û Mamosta I.O.Varînbork ji Santiralê Hêldanana Pêşkeftî-nê(Merkez El Textîf El tetewî-ri) ji zankoya Irasmos li Rotî-rdam . Herwina jimareka zor ji nivîskar û polêtîkvanên Kurd ji têda pişkdar bûn , weko Mamosta Ismet Şerîf Wanlî, Dîktor Mecîd Reşîr Ce'fer , Dîktor Ebdurehman Qasimlo, Mamosta Yosif Erdelan , Mamosta Selîm (ji Kurdistana bakor) Mamosta Hejîr Teymoryan û Mamosta Fayîq Etroşî . Mamosta Fu'ad Husên (ji Kurdistanê başor) rêve berîya civînên kongirê kir.

Salona civînan pir bû ji Kurda û hevalên Holendî , li roja 12/10 kongirê bi gotara Mamosta Idinbork dest pêkir , paşî Mamosta Fu'ad Husên bixêr hatna hemoya kir, û paşî wî Mamosta Ismet wanlî gotarek da û têda çend bîrhatinên gencîniya xwe gotin û çend egerên roşenbîrî ku kar li bûna wiya polêtîkî kirî dest nîşan kirin.

Li dû wî Mamosta Hejîrê Teymoryan çend têbînî li ser rêbazaz Bizava Rizgarîxwaza Kurdî

pêşkêş kirin , paşî wî jî Dîktor Mecîd Reşîd lêkolîna.

pêşkêş kir li ser rulê egerên roşenbîrî li Bizava Rizgarîxwaza Nîştîmanîya Kurdistanî da, ku lêkolîna wî cihê rezamendî û pê-xweşbûna kongirêsvana û Enstîtoyê bû , û Mamosta Idinbork jî li ser wê lêkolînê axift û got rêk êxerên kongirêse jî bo lêkolîneka wiha ev kongirêse çêkir û çaverêy tîşteke wiha bûn . û paşî broska heval Samî Ebdurehman sikritêrê giştî yê Partî Dîmokratî Geli Kurdistan hate xwendin ku têda daxwaza lêborî-nê kirbû ku nekarî li dû daxwazaz kongirê amade bibît .

Li roja 13/10 Cîrald Şalyand got-tareka kurt li barey Bizava Rizgarîxwaza Nîştîmanîya Kurdistanî pêşkêş kir, û paşî got û bêjeka pirsod hate kirin li ser serûberê niho û ayindeyê Bizava Rizgarîxwaza Nîştîmanîya Kurdistanî , û Şalyand got dengê min jî li gel hindêye ku pêtvîye niho partên Kurdistanî bîgehên polêtîkî, rêxistinî û fikrî bo xwe danin da ku gencên kurd şa-rezabîbin û nekevne şaşatîyên niho û yên pêştir . Paşî profîsor Franswa Otard kurtiyek ji lêkolîna xwe li ser rulê roşenbîrîyê li Bizavên Rizgarîxwazên Nîştîmanî bişewekê giştî pêşkêş kir, bi rastî lêkolîneka pîrbuha bû û li dû hizr û bîrên Markîsî hatbû lêkdan , li dû wî Dîktor Kemal Fu'ad lêkolînek pêşkêş kir û têda rulê Huzana li voreşên Kurdî da diyar kir û çend nimone ji Huzanên Kurdî xwendin, û paşî Selîm û paşî wî mamosta Fayîq Etroşî gotar xwendin .

Li roja 14/10 Yosif Erdelan got-tarek da û têda serûberên gelê me li Kurdistanê rojhelatê şilo-ve kirin , û paşî Hejîr Teymoryan gotara Ebdurehman Qasimloy xwend û têda li barey Bizava Rizgarîxwaza Kurdistanê rojhelatê û peywendîya egerên roşenbîrî bi wê bizavê ve axift, û li dû hindê danûstandin li gel Qasimloy hatine kirin li barey hemo alî û peywendîyên bizavê li Kurdistanê rojhelatê çî li gel Bizavên Kurdistanîyên din û çî li gel rijîmên li cihanê . Her wiha li rojên 13 û 14 ê da li demê êvaran da dû kurr li la-yê kurda û hevalên Holendî ve hatne çêkirin û têda dû film hatne nîşan dan yêk jê filmê "YOL" bû, û kemal Fu'ad çend huzananên kurdî têda pêşkêş kirin. Çavpêkeftinek jî hate kirin li gel Komîta Peywendîyên Derve li Perlemanê Holenda û nêzîkî deh endamên perlemanî û nûnerên çend partên Kurdistanî têda amade bûn weko Partî Dîmokratî Geli Kurdistan û Yêketîya Nîştîmanî Kurdistanî ji Kurdistanê başor, Komele ji Kurdistanê rojhelatê, (PKK) ji Kurdistanê bakor. Karên kongirêse zor serkeftî bûn û gotûbêjên wê bi şewekê dîmokratîk û bi hestekê berpirsyarî û babetî hatne kirin , û gelek dîtin têda hatne diyar kirin. Bêguman berdewamîya got û bêtên babetên kongirêse û ew lêkolînên babetî ewên hatine pêşniyar kirinê û bi wî şewekê dîmokratîk û bi hestekê berpirsyarî de karekê genc û sodmend kete ser Bizava Rizgarîxwaza Nîştîmanîya Kurdistanî û dêbîte destpêkek pîrbaş bo bizava rizgarîxwaza Kurdistana

-Çapkirina kitêbên xwendin , edebîyat,erdnasî û dîroka kurdistanê ji bo zarûkên kurd.

- Berhevkirin û wêşandina (kasêt, sêlik)mûsikî ya kurdî.

- çapkirina berhevokên çîrok,metelok û stranên kurdî.

-çapkirina ferhengên kurdî û kurdî-zimanên biyanî.

Çapkirina afirandinê helbestvan û nivîskarên kurdên hemdem û yen berê.

-Çapkirina wergerandinên klasîkên edebiyata cîhanê.

-Wergerandin û çapkirina pirtûkên ku bi zimanên ewrûpayê li ser kurdan derketine.

-Dannasîna pişekar, hînermend, dengbêj û sazbandên kurd.

-Enstîtûya kurdî di xizmeta her kurdê welatparêz de ye û jiyan û pêşveçûna wê tenê bi alîkarîya hemî welatparêzên Kurdistanê mimkine.

Welatparêzên kurd:Li riyê dinyayê yêk ji milletên kevnên ku îro hê bê sazende(muessese)yê çandî ne emîn, piştî xebat û cefayên mezin îro em jî dibin xwedî Enistîtoyekî , lê xwedî derkevin.

Endamên Şerefê:

Cegerxwîn,Ordîxanê Celîl , Yilmaz Gûney, Hejar,Kendal,Qanatê Kurdo, Remzî,Osman Sêbrî,Îsmet Şerîf Wanlî Tewfîq Wehbî, Nuredîn Zaza.

Adrêsa Enistîtoyê eveye :

BP.66 - 75662 PARIS CADEX I4
C.C.P.573895E

PEŞENGE REÇKA

xwe dida ku netirsin, û her li wî demî da mirovekê bi mirovayetî û bê xwe mezin kirin bû, û dixwest hindî pêçêbibit zêtir xizmetê pêşkêş biket, ew ronahiyek bû riya me ron dikir û nemaze li tengavî û nexweşîyan da, û mirov nikarît yek rawestiyaneke wîya şag li xebata wîya dirêj da peyda biket, şehîdê nemir jiyana şoreşê û xebata berdeham û nexweşiyên mişextiyê pêxwestir bûn ji bindestiya rijîma faşîsta Seddam ê xwîmêj û herwisa rijîmên dîktatorên pêşî wê , û heta roja dawiyê li ser doza xwe ma, û nêzîkî pêncî salên xebata paka polîtîkî û ya pîr ji xwe qurban kirin û dana şoreşgêrî li du xwe bi cih hêlan , ku sermayekê mezina ji bo wî û bo parta me û gelê kurd û bizava me ya niştimanî. Daxwaza heval NORÎ ew bû ku piştî mirnê wî li xaka welatî veşêrin ew xaka ku bi dirêjîya jiyana xwe jêra xebitî û xwe gorî kirî .

Parta me li demê ku xem û êşandina xweya pîr diyar diket ji ber nemana xebatgêrê mezin NORÎ ŞAWEYS peymanê dide cemawerê gelê xwe ku bi dilgermî û bi bîr û bawer li ser riya xebatê û li dû rêçka rêberê nemir berdeham bit jibo armanc û destkeftinên niştimanî û dîmokrasi û mirovayetî yên ku wî jiyana xwe gorî kirî .

Hevalê xweştivî, dê libîra me bî ,li tengavî û li nexweşîya , dê libîra me bî demê li çiya biser dikevin , dê libîra me bî demê şer gerim dibin , her dem û her gav dê li bîra me bî , û dê minî û her dê minî

- Serfirazî bo şehîdê nemir NORÎ ŞAWEYS, û şehîdên Bizava Rizgarixwaza Kurdî,û Bizava Niştimanî Iraqî, û gişt şehîdên bizavên rizgarî xwaz û niştimanperwerên cîhanê.
- Bijît xebat ji bo yêkgirtina hêzên Bizava Rizarixwaza Kurdî, û hêzên Niştimanperwerêr Iraqê ji bo roxandina faşîstan û damezrandina rijîmeka dîmokratîk û niştimanperwer ,û gehîştina gelê kurd bi mafên rewa.
- Bijît birayetiya Kurd û Ereba ,û bijît hevalbendiya gelên cîhanê ji bo Aştî û Serbestî û Sosyalizmê,û li dijî Impiryalizm û kevnepereşt û hemo gêwên tuxumperestiyê.

MERTABA SIYASÎ
PARTÎ DÎMOKRATÎ GELÎ KURDISTAN
16 / II / 1983

BANGEWA ZÎYEK

JÎ ENÎSTÎTOYA PARÎS

Va li xwarê emê deqa beyannama Enistitoya Kurdî li Parîsê belav keyn , li gel daxwaza pêşveçûna vê Enistitoyê li xizmeta zimanê meyê neteweyetî .

((PÊŞENG))

Ji welatparêzên Kurdistanê re :-

Dara ku ji qirnên xwe hatiye birin hişk dibê, dimire. Qirnên xelkekî zimanê wî, stiran û çîrok, edebiyatê dîroka wî ne, bi kurtî , çand û kultura wî ye .

Gelê ji çanda xwe bêpar hiştî mehkomê windabûnê, mehkomê mirnê ye, dewletên ku Kurdistanê li hev parîkirine vê rastiyê qenc dizanin û loma ev şêst salin, bi hemî hêz û qeweta xwe hewl didin zimanê me bidin winda kirin, dîroka me ya kevn û dewlemend bi me bidin jibîr kirin, çand û hebûna milletê kurd, rêç û şopa me ji riyê dinê hilînin .

Li hemberî vê mirna giştî, vê qirkirna bêdeng, vê imhaya dewlemendiyên hezarsalî yên Gelê Kurd, berxwedan Pêşwîste, acile, bi hemî hêz û qewetaxwe berxwedan, berxwedana kesani û ya giştî.

Berxwedana kesani: Divê ku her Kurd

hînbûn, peyivîn, nivîsîn û bikaranîna zimanê kurdî ji xwe re erkekî welatparêzî zanibe divê ku her kurd navên kurdî li zarûkên xwe deyne, wan hînfî ziman, kulam, stran û çîrokên kurdî bike, divê ku her kurd timî bi bîr bîne ku xwendin , belavkirin û piştî waniya kitêb, rojname û kovarên kurdî perçeke serekeyê şerê welatparêzî ye, evîna ziman, awayekî evîna welêt, evîna gelê kurde .

Berxwedana giştî : Divê her kom, komele, û partiya kurdî hînkirin û pêşvebirina ziman, dîrok û çanda kurdî yêk ji şaxên bingehiyên xebata xwe zanibe, parastina çanda kurdî ji xwe re têxe armancekî serekî. bi vê bawerîya ku parastin û pêşvebirina çanda kurdî wezîfeyekî acil û mezine, nivîskar, dîrokzan, pişekar û birewerên (entellektuelên) kurdên li jêr binavkirî li dora enstîtûya kurdî ya parîsê dicivin, ewê bi hevra û bi tevkarîya hemî welatparêzên kurdên her çar parçeyên Kurdistanê ji bo pêkanîna armancên han bixebitin:

- Danana mestirîn kitêbxane û wêne-xaneya cihanî liser gelê kurd.
- Berhevkirina arşîvên neteweyî (milî) yên Kurdistanê.
- Nasîn û nêzîk kirina zaravên kurdî (kurmancî, soranî û zazayî).

hatîne kirin . Û kartêkîrnên wan şera ji layên leşkerî û polîtîkî û me'newî û derveyî xebata çekdarî li Kurdistanê aloz kir û welê kir ku bêberhem xuya biket û rewîştên şoreşgêrî têda nemînin, û cemawer zêdetir bêhîvî kir û gelêk nîşan hene ku eger ji tirsê birne şerê Iranê nebît gelek jê darêzên şoreşê hêlin û li malên xwe rûnin. Ev kare li ser hemo hêzên nîştîmanî û bi taybetî ew hêzên la di wan şera da pêwîst diket ku li xwe û kar û programên xwe bizivrin û hêlsengandîneka rast û dirîsta wan biken û li dû tol û tolevekîrnê negeşrin , lê roj bi roj bawerî zêdetir dibît ku leşê polîtîkîyê kurdî yê lawaz û nexoşe , û renga nehête tîmar kirin eger ne bi guharînen bîneretîyên komelayetî bit ku bîngêhê serkêşîya şoreşê bêxîte destên niwînerên çînen rêncder , ewên ku bûyne sotemenîya agirê wan şera li Kurdistanê .

Birastî her kesê hizir biket ku bi tenê dê karîbît gorepana Kurdistanê dagîr ket ewê şaşê , hemo nîşan wisa diyar diken ku cemawerê Kurdistanê yê hatîye pişk kirin li navbera part û hêzên cuda cuda , û li ser hindêra jî gelek xelk hene ji ber ew serhatîyên biserê wan hatîn peyrewîya çî serkêşîyan naken . Û hizir kirin ku bi hêz û bi zor gorepan dê hête dagîr kirin nekarekê şoreşgêrîye û ne aqilanîye , lê karekî zordarîye û zehmete li Kurdistanê serbigrît û nizanîn çî sodê wê heye jîblî bidestve înanana çend destkeftên bîrokratî .

Û zor be daxewe û bi dilnexweşî ew deng û basên gehîştîne me wisa nîşan diden ku xwe amade kirinên tene kirin jibo zor şerên navxweyî yên ku serkeftînekê bo kesekî na înin jîblî şikestinên zêde û kûr kirin û mezin kirna girogirift û pêtvîyên darayî û leşkerî bo layên wan şera, û dûr ketin û dûr kotin û revîna cemawerî ji şoreşê û piratîka şoreşgêrî . Berî rûdana şerên vê dawîyê me nivîsareka weko vê hêlsengandîne liser laperên rojnama xwe(GEL) belav kirbû, û îro piştî wan hemo têkoşîn û zîyanên mezin û xûna zor ku hatî rijandin û zîyanên berfireh li bizava nîştîmanî , em nabînin ku ser û berê çî layekê şerî bihostekê jî çûbîte pêş .

Ev şerê navxweyî zêtir ji hemo şerên din gelê me dêşînit û lawaz dike. Gelê Kurd ku xwe li ber wan hemo şera radigrît diyare ji aşîsînî geले mukumtîre . Û eger dujmin dilovanyê bi gelê kurd naben ma heq nîne kurd bi xwe dilovanyê pê biben!?

ên pitrolê û deştên pir zax ji kurda xalî kirin û kirne erebî û nîşanên neteweyî lê nehêlan, û danîştîyên hemo deverên sinorî bidirêjîya (800) kîlomitra û panîya (20) kîlomitra jî çol kirin, û hewilda bo nehêlan û kirêt kirna dîrok û hebûn û kelepore û daxwazên gelê kurd, vêca bergirî hate kirin û şerî jî nû dest pêkir û heta nihojî yê berdewame bi wêranî û xirabîyên berfirehên xweve, û her sal rijim şewekê nû yê tepêser kirnê û qir kirnê dînit ji ferhenga şerên tuxumperestî û impiyalîstî ^{dînit} ya dawiyê danana pîlana wêrankirna Şarê Suleymanî yê bû. Lê ev şerê berdewam yê ku kêma xêzaneka kurd ji wêraniya wê yan çewsandin ji ber wê rizgar bûy, ya hatye kir kirin û dengê wê yê hatîyebirin ji ber şerê îran û îraqê. Li layekî û şerên navxweyî li kurdîstana îraqê û kurdîstana îranê li layekê din, belê kur û keçên gelê kurd roj bi roj behra xwe ji xûn û firmêska diden û bêtir ku Omîdek hebît ku li demekê nêzîk armancên gelê me bidestve bûn

x x x

Debît destdirêjîya Turkiya bo ser Kurdîstana Îraqê jî danîne ser hîj-mara ^{Waq} şera, kes nizanît ka di aye-ndey da ew dê çî bo me înit, çûnkî kes jî desteka dîktatorîya dîktator ya fermanrewa li Enqere bawer naket demê dibêjît ev hêrişê hêzên wê li dawîya heyva Gulana borî kirye ser Kurdîstana Îraqê tenya jibo derêxiş-tina nîştîman perwerên Kurd bû. û bi taybetî eger em binêrinê ku hate kirin ligel seredanên çend rêberên

mezinên Emrîkî weko serok erkan û Rîçard biril cêgirê şalyarê bergiryê (wezîrê dîfa'ê) û berpîrsê parastîna dervey emrîkî ewê ku jî bo hêlsengar-dîna hêrişê hatî û Kêsinçer û hinde-kên din, û herwiha ligel minawerattên peymana Etlesî li rojhelata Turkiya. her çî nebit ev hêrişê taqî kirnek bû jibo carên dahatî çûnkî Împiryalizmê rulekê giringê jibo hêzên Turki destnîşan kirî li dervey sinorê Turkiya, û desteka fermanrewa li Turkiya biçavêt xwe dibînin û ew zordariya biserê wan têt bese ku bizanîn kevneperîstên turkî ku gef û hereşa diken bo hatne nav welatê me dê çî biserê gelê me înin.

x x x x x

Şerê birakujî bixwe her weko dibêjin derdekê bêdermane, ev şerên xûnawî û tîrsnakên vê dawiyê li Kurdîstanê bi mezinî û zoriya layên pişikdar têda û ew ziyarên mezin ku piştî rêzeka kiryarên bêsod û çend lêkdanên navxweyî li Kurdîstana Îraqê û ya îranê

ser wêranîyên pêştir, balefirên Îraqê şarê Merîwan yê ligel erdî rast kirî, û beramberî wê şarê Pênciwînê Îraqê kesek têda najît, û her wiha şarê Mihran çendîn cara yê toşî wêranîyan bûy, û şarê Qesir Şîrîn ji destpêka şerî yê ligel erdî rast kirî, û hêrişên esmanîberdewamin bo ser şarên Seyid Sadiq û Helepçe û şarên din li deşta Şarezor, û renga ev şere yê ku hiç sodekê gelê me têda ne her berdewam bît, pêtivîye kurên gelê me çaverêy tişteki nebin ji vî şerî jibîlî kuştin û sotin û tepeserî û wêrankarî û bîzor birneserî, û her hizir kirneka din xapandine û çî dî nîne, pêtvîye xebata gelê me li dijî Seddamê dîktator ya dûr û cuda bît ji vî şerî, "ewê berûya xelkî ji agirî binît der dê tilyên xwe şewitînit " .

Niho gef û hereşên karesateka mezintir di hêne kirin ,ewjî ewe ku firensa biryara day balefirên Soper Etindar ewên bumbên Eksozêt liser û dikarin damûdezhagên pitrola Îranê wêran biken. bidete rijîma Îraqê, lê niho yên giro kirîn jiber zor inana dewletan û gefên Îranê bi daxistina deravê Hurmiz, û Îran di karî vî karî biket bi danana çend minên deryayî di wî deravî da.

Ev şere yê gehaye bê omêdîyê ji layê leşkerîve sereray şerên mezin . û hiç omêdek jibo dawîya wî xuya naket bêtir ladana Seddam û rijîma wî ji fermanrewayîya Îraqê.

û bi dîtina me daxwaza nehêlana wî û rijîma wîya xûnrêj û dûvelanka împiryalîzmê merceke rewaye ne bite-

nê ji layê Îranê ve belko ji layê gelê meyê Îraqê li pila yêkemda, çunkî çawa dibît fermanrewayekê dîktator û durinde bîminît ku du gel di xûnêda xendiqandîn û wesa wêran kirin ku di dîroka nû da nehatibît?. Birastî gelên Îran û Îraqê wê ketîne jêr barê vî şerê wêranker û şev û roj ji yezdanî dixwazin vî şerî rawestînit û wan ji bella wî rizgar biket. Gelê meyê kurd jî wek wan hemoya û belkî jî wan zêtir, çunkî li destpêkê şerî liser xaka wan destpêkir û ewan behra xwe xûn û firmêsk rijandin, û li ser hindêra ewên ketîne bin barê hinde şerên dinjî, ji sala 1961ve heta niho fermanrewayên Îraqê êk li dû êkê hêrişa dinine ser wan çunkî ewan divêt hebûna xwe bi parêzin û serûberên xwe yên komelaketî û aborî û roşenbîrî baştir bike ûn û bawerî bi damezrandina jiyaneke dîmokratîk û serbilind hey ligel hemoya kurên Îraqê. Lê gelê me negehişte tişteki ji van armanca û di 25 salên borî da bumbebarana gundên bêdestlîat û herifandina xaniyên cotkara bi ser serê wan û zarokên wan û mizgeftan biser serê nivêjkeranda, û şewitandina zevî û berheman û kuştina çaneweran, dîtî. Di wî heyamî da gelek soz û peymanên fermanrewa hatin dan, ya ji hemoya mezintir pêkhatina IIyAdara sala 1970 bû, ku têda hatbû li çar salanda Otonomî wê bête dan, Lê dema çaxê wê hat rijîma dîktatorî ya tuxum perist mezintirîn hêriş di dîroka kurdistanê da anîye ser , û deme meydan çol bûy(250) hezar kurd ji welatî mişext kirir û gişt dever-

ŞERÊ ÎRAN Û ÎRAQÊ

Û ŞERÊN DÎN LI KURDISTANÊ

Di roja 25 ê heyva Rezber a evsale sêyemîn birewerîya şerê Îran û Îraqê borî, ew şerê ku dîktatorê çepel kirye ser şorêşa Îranê ji pêş Împîryaliz û kevneperistîya Erebiye û jibo parastina textê xwe yê vehejay , û bi hindê "Qadisiya wî "kete sala xweya çaremîda , ya ku wêranîyek wiha bo herdu milletên Îran û Îraqê inay ku eve çendîn çerxe biserî nehatî , jimara kuştîyên herdu layan ji sed heta sedûpêncî hezaran tê gotin , û hinde raportên Emrîkî di bêjin kuştîyên Îraqê btenê sed hezarin û yên Îranê niv milyon kuştîne ku piranî ya wan ji xelkê bêdestelate(medenîne), û pêncî hezar gir-tî û bi sedan hezar birîndar ji herdu laya hene , û her di wî demî da jimareka zor ji gund û bajêran hatin wêrankirne û bi taybetî ji layê Îranê ve . Lê qerzên Îraqê ji ji pêncî milyardan têperîn , û mezaxa şerê rastewxwe bo her layekî ji wan her mehê yek milyar dolarin , û qerzên dewleta Frensa li ser Îraqê di vê salêda wê bûne yek milyar dolar ku ewjî wê bûne şirîkek nerastewxwe di şerî da . Û ji layek dinve ihtiyatê parên biyanî di xezfîna Îraqê da ji(35)milyarda bitenê (2) milyar maneve, eveye egerê kêm-

bona buhayê dinarê Îraqî,û buhayê wî ji (3) dolara bû piçek ji dolarî pitir . Û gişt programên geşepêdanê û programa pêncsalî ya ku (135)milyard ji bo danayn rawestandî.û ji layekê din careka di hikometa Sî'ûdî destpêkir hermehê yek milyar dolara bi qerz didet Îraqê û li gorey zor raportan ev çende bi nihênîyeka temam dihête kirin . Û livê dawiyê rijimê dest bi talan kirna xelkî kir . Ji jêr perda pêşkêşkirin bo qadisiya Saddam ku li pêşda digot xelk jiber wê nekeftîye hiç tengaviyên aborî . Û liser hindêra hêrişên li sêdaredanên bi komel ji Opozîsyonê û wan kesên dijî vî şerî her berde-wamin û pir caran bi şewekê nihênî, û bitaybetî li rêzên efseranda , û şîn û matemê seranserî Îraqê yên d-apoşîn jiber jidest çûna xoşewîstên xwe ji kur,bra,mêr û hevala, û kêm mal hene ku bi agirê qadisiya reş Saddam nehatbî dildax kirne , ew qadisiya ku bûye kar û îşê ragehandina mikafîliya Saddam . Û divan mehên dawiyê da ev şerê wêranker bişeweyekê bingehîn hate veguhaztin bo kurdistanê, şerên Hacî - Omeran û Mihran û Merîwan û Şilêr li qeza Pênciwîn nimonên vê çendêne, van şera wêranîyeka zortir havête

nê û Rojhelata navîn da , û li van heyamên borîda jî parta me peywendî ligel zor part û hêzanda li Kurdistana Îraqê kirin , lê bi dîtina me pêwîste pitir harîkarî û yêkgirtin netenha li navbera parta me û partên din hebin belko pêtviye li navbera hemo part û hêzan da hebin çî li Kurdistanê û çî li Îraqê . Li dawiyê raportê roşenbîrkirna partayetî û pêwîstiya program danana sentirali jî bo hindê daku hemo liq û rêkxistinên partî vegirît , û meşq dana Pêşmergey li ser hemo şewên çekî û gera destnîşankir . Piştî raport hatye pêşkêş kirinê giftûgoyek dirêj hate kirin li ser hemo layên têkoşîna partî û civînkera dupat kir ku pêwîste xebat li Kurdistanê berdewam bît û bihête

pêşxistin û berfirehkirin li gel pêwîstiya xwe parastinê jî şerên navxweyî bi her buhayekî bît , çunkî xebata çekdarî berdewamiya xebata polîtîkî ye ne cêgirê wê ye . Civînê komelek jî meselên rêkxistina navxweyiyên partî çareser kirin ku dibne egera yêkgirtin û pêşkeftina partî û berfireh bona bingehê wê yê

cemawerî . û civîna komîta navînî polîtîka rast û dirista partî jî layên fikrî , kurdî , kurdistanî û derveyî hêlsengandin , û mikum kirin û bihêz kirin xebatê li van layan da û çareserkirna hindekêmatî û konca li karên parta me da diyar kirin û bi pêtîvî zanî .

★ Her bihêz û berdewambît xebat li dijî rijîma faşîst û xûnmêja fer-manrawa li Bexda û axayê wê yê Împiryalîzm .

★ Bijît biratiya Kurd û Ereba û bijît yêkgirtina nîştîmanî .

★ Bijît yêkgirtina miletan li dijî Împiryalîzm û Sehyonîzm û Kevneperistiyê û jibo Aştî , Rizgarî , Dîmokrasi û Sosyalizmê .

Nemirî û serfirazî jibo Şehîdên Kurd û Kurdistanê û Şehîdên Bizava nîştîmanî Îraqî û Bizavên rizgarîxwaz li cîhanê .

PARTÎ DÎMOKRATÎ GELÎ KURDISTAN

20 / 9 / 1983

((Ji biryarên kongirêsa damezrandî -na parta me))

Kongirêsa nîrxekê zor dadînt jî bo rulê jina Kurd li xebata şoreşgerî da , û dixwazît ku jina Kurd bihêt handan û astengên rîya wê bihên la -birin da ku bikarît pêtir û karîger tir pîskdariya karên polîtîkî û nîqabî û cemawerî biket û hemo harîkarîyên pêtîvî jî bo hindê bîn kirnê .

diyar kir ku şerê Iran û Iraqê û ew wêranîyên bi serê herdu welatan inandin her yê berdewame , û barê aborî bi şewekê bineretî yê aloz bûy û yêdest pêkirî palepestoyeka dijwar dînite ser cemawerî, û zîyanên giyanî zor mezinin, her çend ku rijîma Seddam Husênê xûnmêj zor ya lawaz kirî û heta niho tenya Împiryalîzmê û sehyonîzmê û hevalbendên wan sodê jê dîtî, lê opozisyona nîştîmanî dikarî cêgirekê nîştîmanî û dîmokratîk bo rijîmê pêkbînin eger rêzên xwe kirban yêk . û hate dupat kirin ku veguhaztina şerî bo kurdîstanê wêranîyeka berfireh gehênde gelê me li deverên sinorî, çî berjewendiyên me di vê hindê da nînin, û pêtîviye li ser hêzên nîştîmanîyên kurdî ku xebata wan ya ser bi xwe bîr û xwe dûr biken ji aşê vî şerê har yê ku eve sê sale dîktatorê Iraqê ji bo mikum kirîna textê xwe helkirî , û raportê got ku misoger hiç ayîndek nîne bo Seddam û rijîma wî ya ku li vê dawiyê pena birye. ber leşkerê Turkî ewê ku destdirêya wî bo ser kurdîstanê Iraqê karekê pir metirsî û ku dûr nîne careka di bikete ser kûratîya xaka Iraqê çunkî armanca desteka leşkerî ya fermânrewa Turkî digehne pitrola Kerkok. Li barey Opozisyona nîştîmanî raportê destnîşankir ku pêtîviye piştevaniya xebata bereyê nîştîmanî, neteweyî û dîmokratîk li dijî faşîstên fermânrewa li Bexda , û her di wî demî da dupat kir ku damezrandina bereyekê berfirehê nîştîmanî pêwîstiyeka mêjroyî ye çunkî yekemîn merce ji bo

raperîna cemawerê Iraqê û roxandina faşîsta û dawî înanê bi şerî û peyda kirna riya çareserkirna mesela Kurdî û hemo girêgiriftên gelê Iraqê û zivrandina Iraqê bo rêza rizgarîxwaziya erebî di van serûberên aloz da. û raportê civîna komîta navînî rûdawên vê dawiyê li kurdîstanê Iraqê , û yên ku zêde bûneka tirsnak lişerên navxweyî û karên dûr ji rewîştên xebatgêrî ewên ku bûyne egera nerazîbûn û dîrkeftina cemawerî û lawazbûna bizava rizgarîxwaza kurdî li navxwe û li derve destnîşan kir . Li barey serûberên parta me , raportê diyar kir ku herçende hewildanên ji bo yekgirtina bizava nîştîmanî Iraqî yên bêhêz bûyn, û herçende ser û berê kurdîstanê zor xirabin , parta me ya

kari xwe ji şerên birakujîyê û labê la biparêzît û rêkxistinên xwe li hindur ava û berfireh biket û kadir û belavoka bigehînitê û çend şanên leşkerî li hindur ava biket . û li vê dawiyê liqa Ewropa û rêkxistina Iranê qenc yên bihêz û berfireh bûyn . û rulê girîng û beref zêdebûna ragehindina partî û rêbaza wê ya nîştîmanî û pêşkeftinxwaz û Internasyonalîzmî li nav basên partayetî û netewayetî di raportê da hate pêş çav kirin . û civînê piştevanî û pêşêxistina pitir xwest bo ragehandina partî (GEL), (PÊŞENG) , (NÎYO PÊŞMERGE) , (DENGÎ GEL) û (PALE). Li barey peywendiyên giştî raportê diyar kir ku parta me ya kari peywendiyên xoş û berfirehên xwe biparêzît û mikumbiket li Iraqê, Kurdîst-

BEYANNAMA DAWÎYA CIVÎNA

KOMÎTA NAVÎNÎ YA PARTA ME

Li nîva heyva Gelavêja borîda komîta navînî ya parta meya **Têkoşer PARTÎ DÎMOKRATÎ GELÎ KURDISTAN** civîneka asayî kir bi amadebûna gişt endamên komîta navînî, û endamên cêgir (ihtiyat), tenya çend heval ku xebatê rê neday amadebibin nekarîn di kombînêda beşdar bibin.

Kombîn bi rawestiyana çirkeyeka bê deng li ser giyanê Şehîdên parta me û gişt şehîdên bizava rizgarîxwaza kurdî û bizava niştimanî ya Iraqî destpêkir. Paşî raporta civînê hate xandin, ser û berê cihanê û rojhelata navîn û serûberê nafxwe û karûbarên parta me ji layên rêkxistin û roşenbîrî û ragehandinê ve, û ji layê pewendiyên niştimanî û derveyî û barê roşenbîr kirin û meşqdan û amadekirinê di raportê da hatibûn.

Li barey serûberê cihanê raportê nişanda ku Împiryalîzm bi serokatîya Împiryalîzma emrîkî ya sure li ser berdewamiya alozkirna pewendiyên dewletan û hewildanên wê bo damezrandina bombên Kiroz û Pêrşîng yên etomî li Ewropa, û destdirêj kirna wê bo nav karûbarên çend welatên Emrîka latînî, û piştevanîya destekên pulpotî liser sinorên Kamboç, û harîkarî û çekdarkirna bervemakên birjuwazî li dijî rişîma

pêşkeftinxwaz li Efxanistanê, rêkirna çek û pisporan bo Şad û rêxoşkirin bo destdirêjkirna nav karûbarên navxweyî li vî welatê Efrîqî, vê çendê diyar diket.

Li barey rojhelata navîn hate pêşçavkirin ku Împiryalîzma Emrîkî bi hemo şewekî hewil didet vê deverê bigiştî bêxîr jêr kontrol û destlata xwe. û raportê bihayekê bilind dana ji bo huşyarbûn û zîyanên mezin li dagîrkerên sehyonîstî danên bergirya Lubnanî, û giringiyeka pir daye xweragirtin û xebata sorya li dijî pêkhatin û destdirêjîyên Israîl li Lubnan û hemo pîlanên Împiryalîzm û sehyonîzmê, û herwisa raportê buhayekê pir daye rulê Cemaweriya Libî li têkdana pîlan û gefên Împiryalîzm û dûvelankên wê li ser sinorên Libya û li deverên wê yên avî da (pijavê derya sipî ya navîn), û rawestiyana wê ya berdewam li gel bizavên rizgarîxwazên niştimanî yên têkoşer li dijî Împiryalîzm û kevneperistîyê. û raportê pêwîstîya piştevanîya berdewam û mikum kirna pewendîya ligel gelê

Felestinê û rêkxirawa rizgarîxwaz û destekên wê yên xebatgêr bi giring zanî.

Li barey serûberên Iraqê raportê

ku biryar day bê omêdiya cemawerî bi -şkinî û xebatê berdewam biket , û rulêkê pir girîng gêra li danan û parastina programê pêşkeftinxwazane ji bo wê serkirdayetiyê ewê ku li (Rêbaza Bizava Rizgarîxwaza Kurdî) da hatî .

Demê li sala 1980 bizava parta me Partî Dimokratî Geli Kurdistan dest pê kirî ew li rêza pêşiya wan têkoşera da bû ku daxwaza berdewamiya xebatê û damezrandina parteka dimokratî şoreşgêr ji terzekê nû dikirin, û xwe ji tiştêkî neda paş li ser nexweşiya xwera . Û demê navê wî hatiye helbijartin li kongira damezrandina parta me da rabû serpiya û got: (Eve parta şeqane ez pişikdariya damezrandina wan dikem, lê belê demê ew part ji rêbazê xweyê niştimanî û pêşkeftinxwazî derdikeftin min pişikdariya wêran kirna wan jî ya kirî, û eve min got û we guh lê bû). Û demê parta me çûye nav Bereyê Niştimanî, Neteweyî û Dimokratîk da heval NORÎ bûwe endam di serkirdayetîya polîtîkî ya berey. Pêşengê rêçka pêşkeftinxwaz û niştî-manperwerê rastîn omêd û hezên xwe li parta xwe Partî Dimokratî Geli Kurdistan da dîtin, piştî ku pêşnivîsê programê partê ewê ku paşî li (Cê-girê Şoreşgêr li Bizava Rizgarîxwaza Kurdî) da hatî belav kirin , bi kûrî xwendî û tiştên pêwîst li ser zêde kirin û hindêk jê rastve kirin, ewî didît ku part û rêçka wê li gel dîtin û bîr û bawer û hezên wî yekin , û zor li gel hevalên xwe li serkirdayetîya partê da yê : rêk . bû û bi dilgermî pişikdariya civînên mekteba siyasî û komîta navînî dikir û berdewam got û bêj û biryar ba alê pêşkeftinxwazê waqî'î (Riyalîzmî) û rast û dirist dibirin . Li dû daxwaz û pêxweş kirina hevala li mekteba siyasî wî bîrhatinên xwe jî destpêka xebata xwe heta helbûna agirê şoreşa Eylolê li sala 1961 nivîsîn, yên ku rojname (GEL), û govara (PÊŞENG)

dest bi belav kirina wan kirî, û biryar bû ku pişka mayî ji vî sermayê şoreşgêriyê giranbûna li damekê nêzîk bihête nivîsandin lê berî evî karê niştimanî biket çûwe heqîya xwe .

Karê wî yê dawiyê ewbû ku pişikdariya civîna komîta navînîya partê kirî li Gelavêja borî da , û amade bûna wî li kongira Yekîtiya Xwendekar û Lawanên Kurdistan li Ewropa û dana gotarekê ku têda birakuji û şerên nav xweyî gunahbar kirin û got pêdivîye hezên rizgarîxwazên kurd yekbigrin û li ser rêçkeka niştimanî û pêşkeftinxwaz û dijî Împiryalîzm û hezên kevneperist û rijîmên dîktatorî yên ku gelê kurd diçewsînin bi rêve biçin.

Nemana heval NORÎ ŞAWEYS ziyaneke mezine ji bo parta me û bitaybetî li vî ser û berê niho ku gelê me pêdivî ya hey bi dengekê xêrxwazî û yêkbûy, lê her çend leşê şehîd NORÎ li oem me nema lê belê bîr û bawer û rêçka wî ya pêşkeftinxwaz û sermaye yê wî yê şoreşgêrî ya pêncî sala qet namirin û her dê rîya şoreşgêrên parta me û şoreşgêrên Bizava Rizgarîxwaza gelê me bi giştî ron ken.

Hevalê nemir piştevanê hemo . karên pêşkeftinxwaz bû li polîtîkê û li komelê û li cîhanê da , û bawerî bi mafê çarenosî hebû ji bo gelê xwe yê kurd mîna hemo gelên cîhanê , û herdem daxwaza biratiya rastîn dikir li navbera Kurd û Ereba da , û heval - bendîya gelên cîhanê dixwest , çî cara ji rêçka pêşkeftinxwaz la neda liser wan tengaviya ra ku ketîne rîya wîya dirêj û pir xebat li Bizava Rizgarîxwaza Kurdî û Bizava Niştîmaniya Îraqî da, û nekete pey çî layên dûr ji bîr û bawerên xwe her çend gef û gur yan dilxweş kirin yan

tengav kirin lê hatbine kirin . Û xebatgêrekê mêrçak bû , û ji mirnê neditirsîya , liber sîbera balefirên tophavêj jî her dilediley hevalên
→ bo laperê 47

PÊŞENGÊ RÊÇKA NÎŞTIMANPERWERIYA RASTÎN Û PÊŞKEFTÎNXWAZÊ XWE RAGÎR HEVAL NORÎ ŞAWEYS ÇÛ HEQIYA XWE

Partî dîmokratî gelî kurdistan ser-
xweşiyê li pêşmerge û cemawerê xwe,
û Bizava Rizgarîxwaza Kurdî û biza-
va nîştîmanîya Îraqî û cemawerê ge-
lê Îraqê bi Kurd û Ereb û hemo kê-
matîyên netewayetî yên bira diket
ji ber çûne heqîya xweya heval NORÎ
ŞAWEYS , yêk ji rêberên damezrêner
û endamê mekteba siyasîya Partî Dî-
mokratî Gelî Kurdistan , û alayek
ji alayên bizava gelê meyê têkoşer
ewê ku dûhî li LËVERPOL li INGILTE-
RA dawî bi jiyana wî hatî .

NORÎ ŞAWEYS pêtivî bi nasandinê hî-
ne lê niho pêtivîye ku em hindêk ji
dîroka pir xebata wî qaremanê nemir
û çend çakî û karên wiyên pir sod
dest nîşan bikeyn.

NORÎ ŞAWEYS li sala 1922 ji binema-
leka nîştîmanperwer û nasyar li ba-
jêrê SULEYMANIYÊ hate cîhanê . li
çaxê dagîr kirna welatê me ji layê
ingilîzî ve û goreşa gelê me bi se-
fokatiya ŞËX MEHMUD ê nemir li dijî
wê dagîr kirnê .û hêşta li temene-
kê biçûk da bû demê dest bi xebata
polîtîkî kirî , heval Norî pişkdari
ya kirî li damezrandin û serokatiya
KOMELA AZADÎ KURD li sala 1935 , û
KOMELA DARKER li sala 1938, û KOME-
LA HÎWA da li sala 1939, û herwiha
partên ŞOREŞ û RIZGARÎ li dawîya
şerê cîhanîyê dîwem .

Ew û bavê wiyê xîwalêxweş bûy Sedîq
Şaweys li kongira damezrandina par-
tî dîmokratî kurdistan li 19/8/1949
da amade bûn û hate helbijartin bo
endametiya komîta navînî . û paşî
bûwe endamê mekteba siyasî têda.
Heval NORÎ endazyarê eşxalê bû û
xizmeta li zor deverên Îraqê kirî

li başor û li bakorî, wî xebata xwe
jî li gel vî karî dikir û bi egera
karê xwe dikarî zor erkên xebatê bi
rêve bibet . Piştî goreşa çardey Tîr
-meha pîroz hate helbijartin bo cê-
giriya serokê Fîdrasyona Endazyarên
Îraqê, û endam li Civata Aştîyê ya
Îraqê ya ku heta dawîya jiyana xwe
mey endam têda . Demê agirê goreşa
Gulanê ya nîştîmanî li 1961 ê hel-
bûy Şehîdê nemir , li ser hindê re
ku tendirustîya wî ya xweş nebû jî
ji ber ku toşî êşa dilî bibû , bi
hemo hêz û pêçêbûnên xwe pişkdari
di goreşê da kir , û bê rawestan xe-
-bitî li dû rêçka nîştîmanî û mikum
kirna rêçka pêşkeftinxwaza têda, û
li dijî alf û hêzên paşverûyên nav-
xweyî, û li dijî maytêkirnên hêzên
kevneperestên derve û împiryalizmê
li kar û barên goreşê pêlêwre kete
zor tengaviya têda.

Û li sala 1970 da û ji ber pêkhatna
II /Adarê bûwe Şalyarê eşxalê
(wezîrê eşxalê), û endam li komîta
Aştîyê ji bo çavdêrî kirina cêbecê
kirna bendên pêkhatinê , û li sala
1974 ê careka din gehîşt rêzên şore-
-şa kurdî, her çende ku emelyateka
mezin ji dilê wî re hatibû kirin.
Piştî 6 ê Adarê 1975 ê ya reş (roja
ku rijimên Îran û Îraqê li cezayir
li hev hatin) heval NORÎ li nîveka
wê civîna ku komîta navînî ji bo şî-
love kirna wê meselê girêday da kiro
hewar û got :(Gereke em şer bikin
û nebîne şorbe xûrên Şahê Îranê).
Û her li payîza wê salê da bîy dî
dîli pişkdari kir li damezrandina
Serkirdayetî Katî (Qiyada Muwaqet)
ya partî dîmokratî kurdistanê da ya

PÊŞENG

J ÎMARE: 4

SALA: 2

BETFRANBAR 1983

GOVAREKA RAMYARI Û REWŞENBIRIYE RAGEYANDINA
NAVINIYA PARTI DIMOKRATI GELI KURDISTAN DERDÊXIT

